CENA 3.500 DIN — Leto XLII — št. 43

Kranj, torek, 6. junija 1989

GORENJSKI GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

str. 8 Ta država res nima več časa za politično eksperimentiranje

str. 9 Kako nevarne so stare hiše

Temeljna banka Gorenjske
Ljubljanska banka
GORENJC IN FORMULA BANKA PRIHRANKA

Razvoj, ki vsebuje seme propada

Konferenca Organizacije združenih narodov o človekovem okolju je 1972. leta na zasedanju v Stockholmu sprejela temeljna naravovarstvena načela in razglasila 5. junij za svetovni dan varstva okolja. Slovenija, ki se je prva med jugoslovanskimi republikami morala spoprijeti z ogroženostjo naravnih virov in vrednot človekovega življenjskega okolja, je načela stockholmske konference sicer uvrstila med temeljne predpise političnega sistema in jih tudi zapisala v tri člene republiške ustave, vendar je šel gospodarski razvoj po stari poti in še danes vsebuje seme propada, spora med ekonomijo in ekologijo, med človekom in naravo... Šele "gibanja zelenih" in splošno naravovarstveno ozaveščanje ljudi, podkrepljeno s podatki znanosti in stroke, je v zadnjih petih letih odprlo vrsto ekoloških vprašanj (o varnosti jedrskih elektrarn, umiranju gozdov, odlaganju nevarnih odpadkov, onesnaževanju voda in zraka itd.) in javno razkrinkalo največje onesnaževalce, tudi tiste, ki so lahko uničevali okolje pod pretvezo "družbenih interesov", "višjih ciljev" in s soglasjem političnih oblastnikov. Kakšna je bila nekdaj vsemogočnost (povsem nenadzorovane) politike, pove dovolj radovljiški primer: ko je direktor urbanistične organizacije odklonil "uglednemu vrhunskemu funkcionarju" (kot piše v glasilu Zveze društev za varstvo okolja Slovenije) lokacijo za počitniško hišico v zavarovanem bohinjskem Ukancu, ga je župan odslovil kot neprimernega!

Ljudje, ki so prepotovali dobršen del sveta, se sicer še vedno sprašujejo, kako nam je uspelo ohraniti Gorenjsko (Slovenijo) tako lepo, vendar pa je bila v poročilu, ki ga je Jelka Kraigher prebrala na sobotni skupščini Zveze društev za varstvo okolja Slovenije in na proslavi ob svetovnem dnevu varstva okolja, Gorenjska s svojimi ekološkimi problemi velikokrat omenjena. Podtalnica Sorškega polja, ki predstavlja zalogo pitne vode za ljubljansko območje, je nevarno onesnažena s fenoli, pesticidi, mineralnimi olji in celo s PCB-jem. Termika je z gradnjo dimnika samo razširila onesnaževanje na večje območje, odlagališče odpadkov v Tenetišah onesnažuje okolje z izcednimi vodami, povzroča smrad in plojenje glodalcev, na Jezerskem se "bodejo" s KŽK-jem za zavarovanje virov pitne vode, apetiti po gorenjevaških Blatih se še niso pomirili, jeseniška Železarna je precej zmanjšala kvarne vplive na okolje, toda domačini se še vedno pritožujejo, stanje Bohinjskega jezera se poslabšuje, rudnik urana Žirovski vrh se brani pred očitki kritične javnosti, češ vse je v redu, po predpisih, v mejah dovoljenega, brez škodljivih vplivov za naravo in ljudi, slavni atomski fizik in strokovnjak za jedrsko energijo Walter Patterson pa suvereno izjavlja: "Nuklearci pogosto poudarjajo, da je zaskrbljenost javnosti posledica neznanja in da sploh ne bi bilo razlogov za strah, če bi javnost vedela več o jedrski tehnologiji. Res je ravno nasprotno! Kolikor bolje sem spoznaval jedrsko energijo, bolj zaskrbljen sem postajal."

C. Zaplotnik

V galeriji na loškem gradu bo cel mesec odprta razstava otroških likovnih del, nastalih to soboto v Mali Groharjevi slikarski koloniji. Mladi iz tridesetih osnovnih šol, med drugim tudi iz pobratene Smederevske Palanke, koroških Sel ter s Hrvaškega, je Škofji Loki pustilo 82 svojih videnj tisočletnega mesta. Več s kolonije na 5. strani. - Foto: F. Perdan

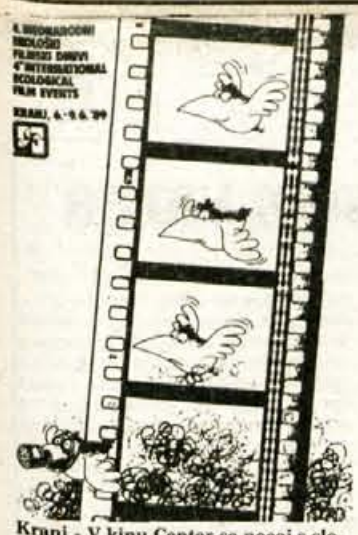

Kranj - V kinu Center se nocoj s slovesno otvoritvijo, na kateri bo govoril predsednik predsedstva SR Slovenije Janez Stanovnik, začenjajo 4. mednarodni ekološki filmski dnevi. Do petka zvečer se bodo na dveh predstavah ob 18. in 20. uri zvrstilo 26 filmov z ekološko tematiko, dodatnih deset filmov in video posnetkov pa v informativnem programu v Carniumu. Interfilm Kranj je za najboljše filmske dosežke pripravil nagrade Viharnik, o katerih bo razsojala mednarodna filmska žirija. Na sliki: plakat za kranjsko filmsko prireditev je delo akad. slikarja Jožeta Trobca. - L. M.

Štirje dnevi varnosti in zaščite

Kranj, 6. junija - Predsednik predsedstva SR Črne gore dr. Branko Kostič bo danes dopoldne v Savskem logu v Kranju odprl 17. mednarodni sejem opreme in sredstev civilne zaščite. Letošnja specializirana prireditev, edina tovrstna v Jugoslaviji, ki bo trajala do 9. septembra, bo tako po številu razstavljalcev kot po dogajanju največja doslej.

Med 153 neposrednimi razstavljalci tokrat ni le predstavnikov Črne gore in Kosova, vendar tudi ti sodelujejo med 371 neposrednimi razstavljalci. Iz tujine pa jih predstavlja tehnične in tehnološke dosežke na področju opreme in zaščite ter varnosti 21 iz šestih evropskih držav ter z Japonske in iz Združenih držav Amerike. Med največjimi razstavljalci pa je tokrat na sejmu Vatrosprem iz Beograda, ki je bil svoje čase pobudnik te kranjske in edine jugoslovanske specializirane prireditve, in ki letos beleži tudi 40-letnico obstoja in razvoja.

Poleg sredstev in opreme s področja gasilstva, sanitetne opreme in prve pomoči, zakloniš̌č, varovanja premoženja, ekologije, zasebne zaščite... so tokrat na sejmu tudi posebne razstave o vojaških in obrambnih poklicih, o dejavnosti družbenih organizacij in društev (jamarji, potapljači, planici, GRS...) v sistemu civilne zaščite, o nevarnostih voda, zaščiti človekovega okolja in različnih varnostnih sistemov. Spremljajoči prireditvi letošnjega sejma sta tudi Seminar o položaju in vlogi civilne zaščite ob elementarnih, tehničnih in drugih nesrečah v miru in Mednarodni filmski festival o »naravnih in tehnoloških katastrofah, neusklajenosti tehnoloških postopkov ter njihovih vplivih na človeka in okolje«.

Poleg današnjega tekmovanja o preventivi v cestnem prometu (ob 14. uri na prireditvenem prostoru) in četrtkove kinološke vaje oziroma pomoči psov pri reševanju (ob 15. uri na prireditvenem prostoru v Savskem logu) pa bo osrednji dogodek prav gotova **Vaja republiškega štaba Civilne zaščite Slovenije, na kateri bodo predstavili razsutje oziroma razlitje nevarnega tovora na železniški progi. Vaja, katere ogled še posebej priporočamo, bo jutri (sreda) ob 12.30 na Železniški postaji v Kranju.**

A. Žalar

V zvezni proračun vključenih dvanajst skladov

Prvi "ne" Markovićevi vladi

Ljubljana, 1. junija - Na četrtkovem pogovoru novinarjev z Alenko Markičevo, namestnico republiškega sekretarja za finance, smo pravkar končano sejo republiškega izvršnega sveta označili kot prvi "ne", ki ga je Šinigojeva vlada izrekla Markovićevi, nanaša pa se seveda na zvezni proračun, natančneje na večji prispevek vanj.

Zvezna vlada je v predlogu rebalansa zveznega proračuna združila proračunsko in izvenproračunsko porabo, slednja je bila doslej "skrita" v dvanajstih skladih in po letošnjem l. juliju naj bi imeli le eno zvezno proračunsko bilanco, zaradi česar bodo morali popraviti osemnajst zveznih zakonov. Zvezni proračun naj bi se povečal za 34.598,4 milijarde dinarjev in znašal 65.884 milijard dinarjev, kar je 292,3 odstotka več kot lani. Za JLA naj bi bilo namenjenih 20.231,3 milijarde dinarjev, kar je 515 odstotkov več kot lani (realno 3 odstotke), predstavlja 4,6 odstotni delež narodnega dohodka, kar pa je znatno pod dovoljenim 5,6 odstotnim deležem. Intervencije v gospodarstvo pa bi se povečale le za 162,3 odstotka. Slovenija naj bi dodatno prispevala 1.578,2 milijarde dinarjev in skupna obveznost tako znaša 2.392,6 milijarde dinarjev, kar je 624,9 odstotka več kot lani. Povečanje je seveda tudi posledica združitve proračuna z intervencijami v gospodarstvo.

Slovenska vlada sodi, da tolikšen prispevek zahteva nove davke, republiška skupščina pa je že sklenila, naj se obremenitve gospodarstva med letom zmanjšajo, ne pa povečajo. Zato je izrekel svoj "ne", vztraja pri tem, da kotizacija Slovenije ne sme preseči sedanjih davčnih virov in da se nobena obveznost zveznega proračuna ne bi smela realno povečati. Kdove kakšen bo uspeh tega "ne"?

M. V.

Banke ukinile enomesečno vezavo

Kratko potegnil varčevalec

Kranj, 31. maja - Po vzoru drugih bank je tudi Temeljna banka Gorenjske s 1. junijem ukinila enomesečne vezave. Gledano z bančnega stališča je odločitev razumljiva: Narodna banka Jugoslavije neusmiljeno jemlje in vzame od enomesečnih depozitov v obvezno rezervo 22,7 odstotka denarja, ki ga zelo siromašno obrestuje, kar pelje, glede na veliko razširjenost teh vezav, banke v izgube in bi morale, če bi hotele izgubo nadoknaditi, svoj denar posojati po 88 odstotni realni obrestni meri. Po drugi strani pa je poteza slaba tudi za banko, saj je pogosto menjanje pogojev poslovanja slabo in povzroča krizo zaupanja.

Banka želi, da bi se enomesečni depoziti spremenili v daljše vezave, vendar je to ob pomanjkanju denarja nemogoče. Varčevalci, na katere so bile preložene posledice, bodo verjetno ukrepali po najboljši poslovni logiki: denar bodo potegnili z računov in ga verjetno po preizkušeni logiki pretopili v devize. Upajmo, da bo nova napovedana organizacija bančništva take nesmisle preprečila in dala v ospredje bančni interes in varčevalca ter njegovo zaupanje.

J. Košnjek

Večinska podpora samoodločbi

Ljubljana, 6. junija - Danes se bo v Ljubljani sestalo predsedstvo republiške konference SZDL z dvema bistvenima in medsebojno povezanima točkama dnevnega reda: informacija o dosedanji razpravi o osnutku dopolnil k slovenski ustavi in obravnava izhodišč za skupščinske volitve prihodnje leto.

Če je kaj pomembno v dosedanji razpravi, je to, da se razprava večinsko izreka za ustavno pravico do samoodločbe, vključno s pravico do odcepitve in ponovne združitve, postopek za uveljavitev te pravice pa je treba napisati v normativni del republiške ustave. Javnost se ogreva za predloge, ki sicer niso bili vključeni v osnutke dopolnil, da se črtajo ali vsaj zožijo temeljna načela ustave, predvsem pa deli, ki govorijo o vodilni vlogi ZK in posebnem položaju drugih družbenopolitičnih organizacij, kar so nekatere organizacije že same črtale iz statutov, SZDL na primer. Prav tako niso redki predlogi za širitev določil o svobočinah, pravicah in dolžnostih človeka in državljana ter s tem v zvezi za pravico do političnega združevanja. Slovenija mora ustavno zavarovati svoje interese na svojem območju, ustava pa določiti postopek, kdaj lahko naša republika izreče odklonilno stališče do sklepov zvezne skupščine. Očitno je torej skrb za suverenost v najširšem pomenu besede središčna točka javne razprave, v kar nas konec koncev silijo tudi razmere in težnje v državi.

J. Košnjek

Delavci Termopola iz Sovodnja so v soboto praznovali 30 let podjetja. Ob tej priložnosti je Tone Polajnar predal predsednici delavskega sveta Miri Peternelj srebrno plaketo združenja drobnega gospodarstva Slovenije za pomembne delovne in druge uspehe. - Foto: F. Perdan

17. SEJEM OPREME IN SREDSTEV CIVILNE ZAŠČITE

- prikaz ekoloških filmov
- specialna vaja »Kranj '89«
- demonstracije
- celoten YU proizvodni pregled na področju CZ
- požarna zaščita, gasilska oprema
- zdravstvena, radiološka zaščita

KRANJ, 6. - 9. 6. '89

GORENJSKI GLAS GRAFIČNE STORITVE

Narod z obrazom in srcem

Kranj, 29. maja - *Sedanjost vedno bolj potrjuje, da so razprave o narodu in nacionalnem vprašanju globoko legitimne, da so to teme, ki burijo ljudi in zato niso le akademske, filozofske narave. Razmišljanja o narodu, njegovi suverenosti in enakopravnosti, če je v družbi z drugimi narodi, so v Jugoslaviji nujna tudi zato, ker bi lahko že na decembrskem kongresu Zveze komunistov Jugoslavije partijo poenotili z delavskim razredom Jugoslavije, čeprav klasična teorija delavskega razreda s kladivom in kleščami v rokah ne zdrži več, ob tem pa pozabili na nacionalne korenine, na narode, od katerih ima vsak svoj obraz in srce. Zavarovati obraz in srce pomeni zavarovati zarodke demokracije ter preprečiti, da bi teorija razrednega nad nacionalnim, združena z ideologijo izrednosti, skozi kapilare prišla tudi v slovensko družbo in Zvezo komunistov Slovenije. Pod zastavo vsiljene enotnosti Jugoslavije in njenega delavskega razreda kaj hitro lahko poteptamo narode in narodnosti pri graditvi temeljev nove jugoslovanske ustave, kar naj bi bila središčna tema bližnjega partijskega kongresa. Tudi zato je treba v dopolnjeno slovensko ustavo že sedaj zapisati čim več o samostojnosti in suverenosti naroda.*

Čeprav čas tudi v najbolj grobih oblikah kaže, da socializmu ni uspelo dokončno rešiti nacionalnega vprašanja (v Jugoslaviji smo to desetletja samozavestno trdili in znali zamolčati ali skriti mednacionalna trenja), del politike in znanosti trdi, da nacionalno vprašanje za Jugoslavijo sploh ni problem, ali pa kvečjemu to, da je treba najprej najti definicijo naroda, šele potem pa bomo o tem govorili. Ne na prvo, niti na drugo tezo ni mogoče pristajati. Če hočemo biti zvesti zgodovini in končno tudi Čebinam, kjer je slovenska partija prevzela odgovornost za usodo naroda, potem ostaja narod na prvem mestu.

J. Košnjek

Zasedanje kranjske skupščine

Kranj, junij - V sredo, 16. junija, ob 15. uri se bodo sestali vsi trije zbori kranjske občinske skupščine. Osrednji točki dnevnega reda sta vsekakor analiza zaposlovanja v lanskem in zaposlitvene možnosti v letošnjem letu ter socialna politika in socialna varnost v letošnjem letu in v novem srednjeročju. Delegati bodo odločali o sprejemu zazidalnega načrta Zgornja Besnica, pregledali poročilo o razporejanju sredstev za osebne dohodke v lanskem letu in poročilo o proizvodnji in porabi hrane v lanskem letu. Odločili se bodo še, kdo bo prejel letošnje nagrade in priznanja kranjske občine, ki jih bodo podelili avgusta ob občinskem prazniku. Za nagrade so predlagani: Jakob Piskernik (direktor Merkurja), Darjan Petrič (športnik) in Glasbena šola Kranj. Za priznanja pa so predlagani: Andrej Žalar (novinar in urednik Gorenjskega glasa), Ciril Hodobivnik (predsednik sveta krajevne skupnosti Grad), Aerodrom Ljubljana in Strokovna služba občinskih skupnosti za zaposlovanje Gorenjske v Kranju.

Dodatno pa so na dnevni red uvrstili čle odlok o zavarovanju vodnega vira Anclovo na Jezerskem in finančni načrt sklada stavbnih zemljišč za letošnje leto.

M. V.

Naj varčujejo tudi sindikalni vrhovi

Kranj, 1. junija - Republiški sindikat je ponudil v razpravo dve možnosti, kako bi v prihodnje delili sindikalno članarino, da bi je več dobile osnovne organizacije.

Doslej sta si osnovna sindikalna organizacija in njena nadgradnja delili članarino v razmerju 40 : 60. Pri tem se je slednjih 60 odstotkov razdelilo med občinske svete (okoli 34 odstotkov), republiški svet (blizu 19 odstotkov) in zvezni sindikat (blizu 7 odstotkov). Kar pa se v sindikalni »bazi« pojavljajo zahteve po prerazdelitvi članarine v prid osnovnim organizacijam (in nekateri so jo po svoje tudi že obrnili), je tudi v sindikalnih vrheh že čas za tozadevni razmislek. Ob tem sicer v republiških sindikatih poudarjajo, da so okoli 10 odstotkov članarine že zdaj vračali osnovnim organizacijam bodisi v obliki denarnih dotacij, pravne pomoči, družbenopolitičnega usposabljanja in podobno, po tej logiki da je delavcem dejansko ostalo pol njihovega sindikalnega denarja.

Slednjim ugotovitvam navkljub pa ni mogoče utišati vse glasnejših zahtev s sindikalnega dna, da razmerje članarine spremene. Republiški sindikati predlagajo dvoje: naj bi poslej osnovnim organizacijam ostalo 45 odstotkov denarja, naprej pa odšlo 55 (pri čemer tožijo, da bo tudi to zelo težko) ali da bi 5 odstotkov vse zbrane članarine nalagali v poseben solidarnostni sklad. Na kranjskem sindikalnem predsedstvu so drugi možnosti že spočetka rekli ne, saj skladov ni mogoče nadzirati, pa tudi njegov namen je opredeljen sila ohlapno. Pri prvi inačici pa bi se pogajali za razmerje 60 : 40 v prid osnovnim organizacijam, kakor so se že samovoljno odločili po nekaterih tovarnah. Na ugotovitev, da bo težko uveljaviti že 5 odstotkov več za osnovne organizacije, pa odgovarjajo, da bo potem pač treba pripreti pipe tudi v sindikalnih vrhovih.

Predlagano novonastalo razmerje 45 : 55 bo namreč vzelo 3 odstotke sredstev občinskim svetom in 2 odstotka republiškemu, medtem ko nedotakljivi zvezni sindikalni proračun ostane nedotaknjen. Če ima občinski svet svoj program racionalizacije (kranjski obeta zmanjšanje svojega »aparata« za štiri ljudi), naj ga imajo tudi višje organizacijske ravni. Medobčinskih svetov najbrž ni treba, republiški in zvezni pa bi se tudi lahko samokritično zazrla v svojo predimenzioniranost. Če se ne bosta po svoji volji, se bo treba po sili razmer, kajti nekatere osnovne organizacije (tudi v Kranju) so delitev sindikalne članarine radikalno zasukale sebi v prid 90 : 10.

D. Z. Žlebir

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana

Predsednik časopisnega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo: **Štefan Žargi** (glavni urednik in direktor), **Leopoldina Bogataj** (odgovorna urednica), **Jože Košnjek** (notranja politika, šport), **Marija Volčjak** (gospodarstvo, Kranj), **Andrej Žalar** (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), **Lea Mencinger** (kultura), **Helena Jelovčan** (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), **Cveto Zaplotnik** (kmetijstvo, kronika, Radovljica), **Darinka Sedej** (razvedrilo, Jesenice), **Danica Dolenc** (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), **Stojan Saje** (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), **Danica Zavrl-Žlebir** (socialna politika), **Dušan Humer** (šport), **Vilma Stanovnik** (Tržič, turizem), **Vine Bešter** (mladina, kultura), **Franc Perdan** in **Gorazd Šinik** (fotografija), **Igor Pokorn** (oblikovanje), **Nada Prevc** in **Uroš Bizjak** (tehnično urejanje) in **Marjeta Vozlič** (lektoriranje).

Naročnina za II. trimesečje 52.500 din

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

Milan Kučan jeseniškim komunistom

Suverenost ne pomeni nič, če ni denarja

Jesenice, 5. julija - Predsednik CK ZKS je minuli četrtek govoril na akcijski konferenci komunistov železarjev in sekretarjem osnovnih organizacij. Gospodarske reforme ni brez politične reforme. Prenova Zveze komunistov, vendar na temelju socializma in boljše družbe. Odpovedati se Jugoslaviji se pravi odpovedati lastni državi. Odsloviti nesposobne vodilne v podjetjih. Politično manipuliranje z ljudmi je nesprejemljivo.

Milan Kučan je v dopoldanskem in popoldanskem pogovoru dejal, da nastaja nov trg političnih konceptov, z demokrati »raznih sort« in pravimi demokrati. Ljudje pa so do vsega še zdravo skeptični in čakajo, kaj se bo zgodilo. A počasi prihaja čas, ko se bo treba odločiti. Zveza komunistov se še naprej zavzema za novi koncept socializma po meri človeka, ki pa si ga vsi ne želijo, tudi ne »prodajalci« novih političnih programov. Nekateri slovenski demokrati, ki so tako goreči nosilci majniške deklaracije, vidijo perspektivo mimo socializma in Jugoslavije. Sam pa sem prepričan, je dejal Milan Kučan, da se odpovedati Jugoslaviji pomeni odpovedati lastni državi.

Politično manipuliranje z ljudmi je nesprejemljivo. Nesporno ima odbor za varstvo človekovih pravic zasluge za to, da se je pravna zavest Slovencev dvignila, a vse pripisovati le odboru, je podcenjujoče, glede na to, da so v skupščini delovali odbori in komisije. Težko je tudi prerokovati, ali bomo dobili strankarski ali nestrankarski sistem: v Zvezi komunistov se zavzemamo za to, da so različni koncepti lahko usklajujejo v okviru Socialistične zveze. Seveda ne v taki, kakršna je zdaj, ampak v reformirani SZDL, obenem z učinkovito reformo sindikata. Tako nastaja možnost za strankarski sistem, a tudi nevarnost, da se spet povrnemo v enopartijskega.

Prostovoljnost in demokratičnost

Izredni ali redni kongres? V Zvezi komunistov Slovenije menimo, je dejal Milan Kučan, da mora biti kongres kontinuitete z upoštevanjem vseh temeljnih načel partije in ne vračanje nazaj v državno - partijsko družbo, ki na političnem področju pomeni, milo rečeno, trdo roko. Zavzemali smo se in se še bomo za federacijo, ki temelji na enakopravnosti, prostovoljnosti, demokratičnosti s soglasnim odločanjem. Jugoslavija je večnacionalna skupnost in vse večnacionalne skupnosti imajo hude probleme. Težave so zaradi različnih tradicij, ki jih moramo upoštevati. Denimo: povsod po Jugoslaviji se ne zavzemajo za ukinitev 133. člena, ker verbalni delikt jemljejo različno. Bosanci so mi, je dejal Milan Kučan, nekoč dejali: »Veste, pri nas je od besede do meča silno majhen korak..« Približno enako je z ukinitvijo smrtne kazni; vse to ni tako enostavno, kot se misli, kajti v zavesti ljudi je še marsikaj ostalo.

Ko se je pred trinajstimi leti začela kriza, smo v primerjavi z Avstrijci imeli 75 odstotkov njihove kupne moči; zdaj smo padli pod 40 odstotkov. Zdaj imamo manj kot 5.000 dolarjev na prebivalca, Avstrijci pa od 12.000 do 15.000 dolarjev ali več kot Velika Britanija...

Slovenske železarne ustvarijo dve tretjini izvoza s članicami evropske gospodarske skupnosti. Zdaj so se tako kot Gorenje povezali s tujo svetovalno firmo McKinsey, da bi proučila, kakšne možnosti imajo železarji za nadaljnji prodor na svetovni trg. Železarji želijo primerjavo z najbolj uspešnimi zahodnimi železarnami, nasvet, kaj naj bi spremenili v razvojno tehnološkem smislu, da bi ujeli Evropo leta 1995, razen tega pa naj bi jim predlagali, kaj bi oni napravili, če bi bili v naši državi.

30 odstotkov preveč zaposlenih

Gospodarske reforme ni brez politične reforme, zato se je treba odločiti, kakšno Jugoslavijo si želimo. Za gospodarsko reformo pa potrebujemo kapital. Revni smo, s kapitalom in znanjem in zaskrbljujoče je, da so ankete po Jugoslaviji pokazale, da je kar polovica mladih izjavila, da bi se po šolanju rada zaposlila v tujini. Posloviti se bo treba od političnega volontarizma, samovolje pri poslovnih odločitvah in pretakanju akumulacije od uspešnih k neuspešnim. Tudi se bo treba posloviti od političnega monopola in upoštevati človeka in ga stimulirati. Tudi v preteklosti so bili dobri rezultati, industrializacija je bila potrebna, samo zadrževali smo jo predolgo. Prav v železarnah se da ugotoviti, je menil Milan Kučan, kdaj smo zamudili preskok v drugo stopnjo, v informatiko.

Slovenska razvojna perspektiva je v visoki tehnologiji, ker nimamo energetskih virov. Španija, Portugalska in Grčija so za pot v EGS potrebovale veliko tujega kapitala, obenem pa so radikalno ukinjali delovna mesta: v črni metalurgiji za četrtino zaposlenih, v ladjedelništvu za tretjino, v kmetijstvu pa je evropska konkurenca male posestnike pokopala. V Sloveniji je za 30 odstotkov preveč zaposlenih, eno delovno mesto v Jugoslaviji pa hrani štiri ljudi.

Vse poti ne vodijo v Rim

V Sloveniji se pojavlja odkrito zavzemanje za likvidacijo družbene lastnine. Kdo lahko to kupi? Tuje multinacionalke, saj Slovenci nimamo denarja. Suverenost pa nič ne pomeni, če ne temelji na materialni osnovi. Žal, je dejal Milan Kučan, ne vodijo vse poti v Rim.

Zveza komunistov naj bi se zavzemala za to, da ima konkretne programe in je aktivna tudi v podjetjih. Podjetja pa si v tržnem gospodarstvu morajo poslovodne ljudi »kupiti«, jih plačati in zahtevati strokovnost in odgovornost. Vsa naklonjenost in ljubezen gre skozi želodec: ko vanj ni več kaj dati, je treba tudi nesposobne vodilne odsloviti.

Reforma partije je zatorej v funkciji reforme družbe, zato je ob učinkovitih programih potrebna nadaljnja odločnost in prizadevnost. Tiste komuniste, ki se s takimi programi partije ne bodo strinjali ali v partiji nasprotovali prenovi in reformam, pa bo treba tudi odsloviti, je med drugim na razgovorih poudaril predsednik CK ZKS Milan Kučan.

D. Sedej

Janez Stanovnik:

Uporaba jedrske energije še ni povsem varna

Ljubljana, 3. junija - V soboto je bila v Klubu delegatov v Ljubljani redna letna skupščina Zveze društev za varstvo okolja Slovenije in proslava ob 5. juniju - svetovnem dnevu varstva okolja. Slavnostni govornik je bil Janez Stanovnik, predsednik zveze in predsednik predsedstva SR Slovenije. Objavljamo nekatere poudarke iz njegovega govora!

● 19. oktobra 1987 je bilo v generalni skupščini Združenih narodov prvič po začetku hladne vojne sprejeto neko poročilo enoglasno, in sicer poročilo o ekonomiji, razvoju in ekologiji, ki je nastalo na osnovi spoznanj svetovnih raziskovalnih centrov. Njegovo glavno sporočilo je to, da je treba spremeniti koncept razvoja, ki je doslej vseboval seme razdora in spora med ekonomijo in ekologijo, med človekom in naravo...

● Pri snovanju drugačnega razvoja smo izhajali iz nekaterih ugotovitev in predvidevanj na področju demografije, pridelave hrane in energetike. Človeški rod se bo samo do konca tega stoletja povečal za 1,5 milijarde prebivalcev, kar bo pomenilo izjemen pritisk na naravne vire in tudi na onesnaževanje okolja. Pridelava hrane se je doslej povečevala hitreje, kot se je število prebivalstva, vendar je bila razdelitev neenakomerna in je povzročala hudo lakoto. Ker je zaradi nizkih (subvencioniranih) cen prišlo še do razkroja trga kmetijskih pridelkov, je nerazviti del izgubil vsakršno voljo za pridelovanje hrane. Energetska kriza v sedemdesetih letih je prisilila razviti del k varčevanju in s tem tudi k zmanjšanju onesnaževanja okolja. Poseben problem je svetovna urbanizacija: ob koncu stoletja bo živela v mestih že polovica človeštva oziroma nad tri milijarde ljudi - manj kot ena milijarda v razvitem svetu in več kot dve v nerazvitem. Če je bila urbanizacija v razvitem svetu spodbujevalec razvoja, je v nerazvitem izvor siromaštva. Ljudje pritiskajo na mesta, ker na zemlji nimajo več obstoja. In nenazadnje - civilizacija, kakršno smo razvili, uničuje naravno okolje: vsako leto odmre ena rastlinska ali živalska vrsta, vsako leto izgine enajst milijonov hektarov tropskega gozda in tri milijone hektarov grmičevja...

● Tehnološki problemi pri jedrskih elektrarnah so še tolikšni, da v sedanjih pogojih ni mogoča njihova varna uporaba. To ne pomeni, da jih je treba zapreti, ampak je nujno, da se znanost poveže in da odgovore na nerazrešena vprašanja. Znanstveniki ugotavljajo, da prihaja do nesreč že na dva tisoč reaktorskih let in ne na milijon let, kot so v začetku mislili.

Tomaž Vuga, predsednik republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora, je dejal, da v Sloveniji razmišljajo o "ekološkem dinarju", s katerim naj bi ozdravili največje ekološke rane. Dr. Janez Milčinski, ki je pozdravil prvo udeležbo predstavnika CK ZKS na skupščini v vsej dosedanji zgodovini zveze, se z Vugo ni povsem strinjal in je dejal, da naj rane ozdravljajo onesnaževalci, ne pa vsi. Peter Novak, predstavnik republiške SZDL, je poudaril, da Slovenija, ki ima 8 odstotkov vsega jugoslovanskega prebivalstva, ne more dajati za skupne državne potrebe 20 odstotkov in da je v prerazporeditvi denarja tudi možnost za reševanje ekoloških problemov.

Jeseniško zdravstvo boleha

Diagnoza: primanjkljaj

Lani je jeseniška zdravstvena skupnost zaključila poslovno leto z 870 milijoni dinarjev nekritih odhodkov, letos je kljub povišani prispevni stopnji za 1,5 odstotka spet izguba. Participacija ničesar ne rešuje. Zakon o zdravstvenem varstvu bi morali čimprej sprejeti.

Ko so člani jeseniškega izvršnega sveta na minuli seji razpravljali o problematiki zdravstva v občini, so ugotovili, da Jeseničani plačujejo najvišjo prispevno stopnjo za zdravstvo na Gorenjskem - in peto najvišjo stopnjo v Sloveniji - vendar imajo zdravstvene ustanove veliko izgubo: primanjkuje jim najmanj 30 odstotkov doslej zbranih sredstev in očitno je, da bodo zdravstvene organizacije ob koncu leta imele veliko izgubo.

Samo za ilustracijo: Zdravstveni dom kljub racionalnosti in doslednem varčevanju dobi od zdravstvene skupnosti 90 milijard dinarjev, za svojo dejavnost pa jih porabi 140 milijard. Enako velja za bolnico, ki prav tako drsi v veliko izgubo. Pravice zavarovancev so torej daleč nad zmožnostmi in denarnimi sposobnostmi, zato zdravstveni delavci težko pričakujejo nov zakon o zdravstvenem varstvu, ki pa naj bi ga po nekaterih informacijah sprejeli šele leta 1991.

Čeprav se je participacija v zdravstvu povečala, očitno ne rešuje finančnega položaja ustanov. Ima pa participacija še druge, negativne učinke, saj se je samo v zobozdravstvu število obiskov zmanjšalo za 12 odstotkov, kar lahko pripisujejo tudi izdatno povečani participaciji. Za storitve v zobozdravstvu je bilo treba v drugi polovici lanskega leta prispevati 40 odstotkov, za protetična dela pa celo 60 odstotkov cene. Zmanjšalo se je tudi število receptov - za 21 odstotkov, vpliv participacije pa je bilo čutiti tudi pri reševalnih prevozih in drugih storitvah. Participacija je torej, kot je dejal nekdo od razpravljalcev »veliko manevriranja z ničevimi učinki.« Na izgubo, ki zdravstvene dejavnosti vedno bolj siromaši in preprečuje vsakršno nujno investiranje, vplivajo tudi zamiki pri pri plačevanju prispevkov, še posebej zdaj, ko se vedno več podjetij odloča za izplačevanje osebnih dohodkov večkrat na mesec. Rina Klinar, vodja skupne strokovne službe je povedala, da so lani izplačevali osebne dohodke, denimo, 15. maja in vnovčili prispevke 23. maja, letos pa, recimo, izplačajo osebne dohodke za april 15. maja in nakazujejo prispevke 8. junija!

Zdravstveni delavci menijo, da v zdravstvu ne morejo še bolj varčevati. Maruša Drolc, podpredsednica skupščine občine, pa je menila, naj se zdravstveni delavci sami odločijo, kakšna je najboljša organiziranost zdravstva in kje so še rezerve, ne pa da o zdravstveni dejavnosti odloča politika. Nesprejemljivo je, da mora stroka čakati na to, kakšne bodo politične odločitve o dejavnosti, ki jo pač najbolje poznajo sami zdravstveni delavci.

D. Sedej

Zvezna skupščina bo junija sprejela devizno zakonodajo

Vsem odprta vrata na devizni trg

Ljubljana, 1. junija - Devize niso več tako vroča tema dneva, kot so bile še pred letom, dvema, kar je najboljši dokaz, da smo si devizno le malo opomogli (seveda tudi zaradi reprogramiranja dolgov). Zvezna vlada se zdaj ukvarja s svežnjem gospodarskih predpisov na področju ekonomskih odnosov s tujino, dobili naj bi tri zakone namesto sedanjih sedmih, število podzakonskih aktov pa naj bi se zmanjšalo za trikrat, vsi so seveda doslej delovali v glavnem omejevalno. Osnutek devizne zakonodaje je pripravila že stara vlada, nova jih iz procedure umaknila, temveč je le dodala nekaj novosti, lahko govorimo o obnovljeni, ne pa o novi devizni zakonodaji. Presojati pa jo seveda velja glede na to, v kolikšni meri je vanjo prelit zakon o podjetjih. Zvezna skupščina bo devizno zakonodajo sprejemala junija, pričakujemo seveda lahko strah pred liberalizacijo na tem področju, breme "YU faktorja".

Obnovljeni devizni zakonodaji je bil namenjen četrtkov "pogovor ob kavi" z namestnikom predsednice republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje Janezom Krevsom, zvezni izvršni svet pa je prav tako v četrtek sprejem osnutka zakonov o deviznem in zunanjetrgovinske poslovanju, tudi pogovor z novinarji je bil namenjen tema zakonoma, Janez Krevs je dodatno predstavil še spremembe carinskega zakona.

Tečaj dinarja odvisen od povpraševanja po devizah, postopam tudi klirinški

Najpomembnejša vsebinska sprememba zakona o deviznem poslovanja, ki zaradi tega gre v korak z zakonom o podjetjih, je enak položaj za vse subjekte, vsem odpira vrata na devizni trg. Izjema so mešana podjetja, ki imajo svoje devizne račune v tujini, kar ni najboljša rešitev, saj bodo potemtakem delovala zunaj, mimo deviznega sistema.

Metodologija določanja tečaja naj bi bila v rokah Narodne banke Jugoslavije, zadržali naj bi dosedanja tri merila, ravnal naj bi se torej zlasti po ponudbi in povpraševanju po devizah, kar naj bi veljalo tudi za klirinški tečaj. Kar takoj je seveda potrebno dodati opozorilo, da sedanji način kliringa branijo v Srbiji, pogodu pa je seveda tudi Hrvatski in Sloveniji, ki sta prav tako močni klirinški izvoznici, v Sloveniji se z odpiranjem Sovjetske zveze v svet še povečuje. Seveda tudi ni moč čez noč uveljaviti pri kliriškem tečaju takšna merila, kot so uveljavljena pri konvertibilnem, saj bi to povzročilo prevelike pretrese v gospodarstvu. Zato naj bi imeli prehodno obdobje do leta 1991, merilo bi bil odnos dinarja do košarice valut in plačilnobilančne možnosti do klirinških držav. Klirinška menjava pa bo še naprej vezana na emisijo, toda uvesti nameravajo "čakalnico", izvozniki bodo morali čakati na sredstva, ki bodo presegla višino manipulativnega kredita in izplačevanje torej ne bo več takojšnje in avtomatično.

Ukinjen zloglasni 110. člen

V deviznem zakonu ni več zloglasnega 110. člena glede plačilnih prednosti v primeru motenj v plačilni bilanci, po novem naj bi bil za ukrepanje pooblaščen zvezni izvršni svet, merila ukrepanja še niso izdelana, omenjajo pa možnost negativnih soglasij.

Zanimiva novost je možnost posojanja deviz med subjekti, ki bodo imeli pravico do deviznega računa, to pa bo imeli tisti, ki opravljajo naložbena dela v tujini, se ukvarjajo s posredovanjem v zunanjetrgovinskem poslovanju, opravljajo agencijske in špedicijske posle ter konsignacije, svobodne carinske prodajalne in tuji vlagatelji. Odpirajo se tudi možnosti, da si bodo banke medsebojno sposojale devize in jih posojale tudi tistim, ki bodo imeli devizne račune.

Novosti je moč pričakovati pri tako imenovanih DPRD (družbeno priznane reprodukcijske potrebe), ki naj bi jih poenostavili z uvedbo regionalnih soglasij, nekaterih kvot pa naj ne bi bilo več, iz osnutka zakona pa je vsekakor moč razbrati, da bi jih ohranili za družbenopolitične skupnosti in organizacije.

Uvozni režim naj bi še bolj liberalizirali, o usodi LBO (pogojno svobodni uvoz) pa naj bi odločala plačilna bilanca države, vsekakor pa naj bi ga čimbolj zmanjšali. Plačilni promet s tujino naj bi potekal tako kot doslej, pri plačilnih rokih pa obstajajo tri stališča: naj ostane sedanji 90 dnevni rok, naj s skrajša na 60 dni in naj se ukine ter določi rok, ko se posel ne obravnava več kot gotovinski, temveč se spremeni v kreditnega.

Cenzus za trgovanje s tujino

Osnutek zakona o zunanjetrgovinskem poslovanju prinaša enake pogoje za vse subjekte in vse oblike lastništva. Vsekakor je to velika novost, vendar pa je prav pri njenem uresničevanju še dosti odprtih vprašanj. Zelo pomembno je vsekakor predvideni lastniški cenzus za registracijo zunanjetrgovinskih organizacij, saj bo moral trgovec, ki bo želel trgovati s tujino, imeti 1 milijon dolarjev, postopek registracije pa bo poenostavljen. Bojijo se namreč "bega" dobrih komercialistov, ki s sabo seveda praviloma odnesejo tudi "svoje" posle oziroma stranke. Tudi v Sloveniji je moč slišati takšna opozorila.

Pri dolgoročnih proizvodnih kooperacijah je predvideno, da bo moč uvažati tudi opremo in jo plačati z lastnim izvozom. Pri opravljanju gospodarske dejavnosti v tujino bo paleta dejavnosti dosti širša.

Obrtniki izključeni z deviznega trga

Odprto pa je še vprašanje položaja fizičnih oseb (obrtnikov) na deviznem trgu, izvažali naj bi preko zadrug, pozdov itd., uvažali pa prosto in ga plačali s svojega deviznega računa. V Sloveniji prevladuje stališče, naj jih ne bi izključili z deviznega trga, ker ni ocen, kaj bi njihova vključitev pomenila za devizni trg, naj bi poiskali drugačno rešitev, ki bi le začasno, v prehodnem razdobju, omejevala nastop obrtnikov na njem.

Vprašanje pa seveda lahko obrnemo tudi drugače. Vstop na devizni trg bo dovoljen vsem podjetjem in zasebni obrtnik se bo torej lahko vključil vanj, če bo ustanovil podjetje.

Prost vstop na devizni trg pa je predviden za kmete, ko bodo kupovali rezervne dele.

Uvozno-izvozni posel v razmerju 1 proti 1,5

Janez Krevs je predstavil tudi najpomembnejše novosti carinskega zakona, kar velja zlasti za člena 49 in 50, ki urejata znižanje oziroma oprostitev carine za uvoz blaga, ki je namenjeno izdelavi izdelkov za izvoz. Zvezna vlada je že znižala ali ukinila posebne uvozne takse, zdaj bo to urejeno tudi z zakonom. Pri uvozno-izvoznih poslih pa nameravajo uvesti avtomatizem, po katerem bodo oprostitve oziroma znižane carine veljale do razmerja 1 proti 1,5. Če bo višje, bo carinik lahko carinil z najvišjo možno stopnjo.

M. Volčjak

Denominacija dinarja

Štiriindvajset let imamo že nove dinarje, še vedno pa govorimo o starih, kar najbolje pove, kako težko je zbrisati ničle.

Marković je pred tedni omenil denominacijo dinarja, potem pa vse tiho je bilo. Ta molk najbolje pojasnjuje, da stvar ni tako preprosta, da je na denarju zelo težko zbrisati dve, tri ničle. Sicer pa imamo na domačih tleh najboljši dokaz, kako težko je znižanje imenske vrednosti denarja preliti v življenje, štiriindvajset let je že minilo, odkar smo na bankovcih prečrtali dve ničli, pa se še vedno pogovarjamo o starih in novih dinarjih, še vedno so v naši zavesti bolj prisotni stari kot novi milijoni. V sosednji Italiji, ki ima stabilno valuto, denominacijo pripravljajo že nekaj let, izpeljati jo nameravajo letos, kar seveda govori o tem, da jo je celo v stabilnih razmerah težavno izpeljati.

Stališča teoretikov so si glede tega različna, celo nasprotujoča, nekateri pravijo, da je denominacijo moč uspešno izpeljati le v stabilnih razmerah, drugi trdijo obratno, seveda pa takoj dodajo, da je to le prvi ukrep, ki mu morajo slediti še drugi.

Po sedanju molku Markovićeve vlade je moč sklepati, da bo denominacija dinarja, ki seveda pojmovno ne vsebuje le znižanja imenske vrednosti papirnatega denarja, temveč tudi preimenovanje, sestavni del celovite monetarne reforme, ki jo po nekaterih znakih sodeč pripravlja nova zvezna vlada. Na dan namreč prihajajo osupljivi podatki, kakršna je denimo ugotovitev, da Narodna banka Jugoslavije ne more biti odgovorna za stabilnost valute, saj je v njeni pristojnosti le še 20 odstotkov emisije. Tiskarskih strojev na Topčiderskem brdu torej ne poganja centralna banka, kakor jih praviloma v svetu, temveč imamo toliko izjem in izjemnih rešitev ter posegov v monetarno politiko, da bo ponorele tiskarske stroje moč ustaviti le, če bodo odstranjeni "nevidni" tiskarji, če bo torej uspelo novi vladi vzpostaviti v državi red, bolje rečeno vpeljati normalne finance.

M. Volčjak

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Florido ovirajo kooperanti

V Crveni zastavi po osmih mesecih še niso odpravili začetnih težav pri proizvodnji "jugo florid", povzročajo jih predvsem kooperanti, ki zamujajo s sestavnimi deli, od 1.600 delov pa za 400 še nimajo končnega soglasja za kakovost, pripravljajo pa tudi še nekatere spremembe na orodjih. V Kragujevcu ocenjujejo, da bo tudi prilagajanje Fiatovega avtomobila "tipo" trajalo osem mesecev. Doslej so naredili 600 "florid", 400 so jih že izročili kupcem, 200 jih še preizkušajo. Napovedujejo pospešitev proizvodnje, do 15. junija dvajset vozil dnevno, kasneje štirideset, julija pa že osemdeset na dan. Če bo seveda kupcev dovolj, saj bo po 8. juniju za "florido" potrebno odšteti že 133 milijonov dinarjev.

Uspešen nastop Kibernetike v Beogradu

Na letošnjem 33. mednarodnem sejmu tehnike in tehničnih dosežkov, ki je od 15. do 20. maja potekal v Beogradu, so svoje novosti predstavile tudi Iskrine tovarne. Za vrhunske dosežke v industriji so podelili sedem zlatih plaket, prejela jo je tudi kranjska Iskra Kibernetika in sicer za sistem ISKRAMATIC SED 2. Spomniti velja, da je skupina razvijalcev iz Tovarne števcev za ta razvojni dosežek prejela tudi Kidričevo nagrado. Kibernetika je na beograjskem sejmu ta sistem za merjenje, regulacijo in obdelavo podatkov predstavila kar najbolj nazorno, saj so ga povezali z več merilnimi mesti v jugoslovanskem elektrogospodarstvu in industriji. S sodelovanjem Elektra Beograd so pripravili tudi posebno predstavitev za morebitne kupce, povabilu se jih je odzvalo skoraj sto, med njimi so bili predstavniki Elektroprenosov, elektrodistribucije in večjih srbskih tovarn, ki so za Iskrin sistem pokazali dokajšnje zanimanje, kar potrjuje možnosti za njegovo uveljavitev na srbskem trgu. Tako naj bi Kibernetika novi sistem vključila v posodobitev Centra za obdelavo in obračun električne energije ZEP Beograd, ki ga je pred leti opremila prav Kibernetikina Tovarna števcev. Dogovarjajo pa tudi o uvajanju sistema na področje prenosa električne energije.

Različni pogledi na organizacijo slovenskega bančništva

Manjši se ne dajo pojesti velikemu

Kranj, 30. maja - Konec leta bo že znano, kako bo po novem organizirano bančništvo. V Sloveniji gre trenutno za tri koncepte: za enotno, centralistično banko, kar zagovarja Združena Ljubljanska banka, za temu nasproten koncept z močnimi filialami in šibkejšo centralo ter za vmesni predlog, ki ga predlaga Temeljna banka Gorenjske. Vse tri inačice bodo del predloga za razpravo.

Čeprav organizacija bančništva še visi v zraku, je nekaj že zanesljivo: centralistični koncept enovite banke, ki ga je zagovarjalo vodstvo Združene Ljubljanske banke, je bil zavrnjen. Mogoče je bil predlagan pod vtisom skupščine Beograjske banke v Beogradu, na kateri so sodelovali vsi, ki ta čas v Srbiji največ pomenijo, in na kateri so se izrekli, razen predstavnika te banke v Sloveniji, za enovito, monolitno banko, vendar opazovalci dogajanj menijo, da je zaznati težnje po delitvi in oblikovanju specialnih bank in je zato ta monolitnost v marsičem navidezna. V Sloveniji dosedanje razprave v strokovnih in poslovodnih strukturah kažejo, da se tehtnica nagiba na stran predloga Gospodarske banke iz Ljubljane, ki predlaga, da vsaka od sedanjih temeljnih bank postane samostojna splošna banka, ki pa del svojega kapitala nameni za delovanje bodoče sestavljene oziroma sedanje združene banke, ki bo opravljala posle, ki bi ji jih poverile splošne banke, te pa bi imele tudi nadzorno funkcijo nad delovanjem centrale, ne pa obratno, kot je sedaj. Predlog Gospodarske banke sicer ni popolnoma izdelan, vendar je po sodbi dr. Ivana Ribnikarja možen, saj bi šlo za primer, da banke ustanovijo banko.

Združena banka meni, da mora ona imeti glavno besedo in tudi ves kapital, ki bi bil sicer razporejen po filialah, delničarjih skupne banke, vendar bi bila lastnik centrala. Posli naj bi tekli v filialah, dobiček, kar naj bi bil po novem glavni motiv bančništva, pa bi se stekal v center. Temu so se temeljne banke uprle in menile, kot je na zadnji seji izvršilnega odbora Temeljne banke Gorenjske povedal predsednik poslovodnega odbora Janez Bedina, da je banka delničarska družba za ustvarjanje dobička kot vsako drugo podjetje in dobička ne more razporejati center, če ga ustvarjajo filiale. Zagovorniki enovite banke trdijo, da je njihova rešitev najboljša tudi zato, ker je centrala lastnik kapitala, ima večjo konsolidirano, zbirno bilanco in lažje nastopa kot varuh, garant, pri večjih posojilih tujine, da pa ta organizacija nikakor ne bi krnila samostojnosti filial kot delničarjev banke.

Temeljna banka Gorenjske pa predlaga model, po katerem bi temeljne banke ostale, zaradi večje bilance celotne banke in večje moči navzven, prepustile 51 odstotkov kapitala centrali, ki pa ga ne bi obdržala, ampak ga vrnila temeljnim bankam, saj izračuni kažejo, da rabi sedanja združena banka le okrog 14 odstotkov kapitala temeljnih bank. Banko bi upravljali kot delničarji, centrala pa bi imela kontrolno funkcijo, saj ima Ljubljanska banka prav na tem področju slabe izkušnje (Priština). Predlog je bil ocenjen kot dober in bo uvrščev v gradivo za razpravo.

Za tri stvari pa so se doslej že vsaj načelno dogovorili: da je dobiček motiv in vodilo organizacije, da bi ime Ljubljanske banke še naprej ostalo, saj je v svetu poznano in bi sprememba imen škodovala, in da verjetno večjih odcepitvenih teženj v sedanjem sistemu ne bo, čeprav so Mariborčani o tem že razmišljali.

J. Košnjek

Pestrejša ponudba v Bohinju

Alpinum in Alpinsport.

Kranj, 2. junija - Iz Alpetourovega Gostinstva je aprila nastalo novo turistično podjetje Alpinum, z junijem pa je gostom na voljo turistična agencija in trgovina Alpinsport.

Turistično podjetje Alpinum v bistvu ni novo, saj je nastalo iz bivše delovne organizacije Gostinstvo, ki je sodilo v okvir škofjeloškega sozda Alpetour. Združuje iste enote, osnovni koncept dela je ostal enak, obogatili pa bodo izvenpenzionsko ponudbo, predvsem z visokokakovostnimi storitvami, kakršne sodijo v prelepi Bohinj. Zgraditi pa nameravajo tudi celotno podobo podjetja oziroma bohinjskega turizma.

Alpinum bo za ljubitelje lokostrelstva od junija naprej organiziral lokostrelsko šolo HUNTER-FIELD, progo s štirinajstimi tarčami. Tečaje bodo vodili priznani inštruktorji, učitelji in vaditelji Slovenske lokostrelske šole. Na voljo pa bo tudi strelišče za tekmovalno disciplino AMERICAN ROUND.

Gostom, ki prihajajo v Bohinj zaradi aktivnega dopusta, zlasti pa planincem, je z junijem na voljo turistična agencija Alpinsport. V svojo dejavnost vključuje: organizacijo in vodenje planinskih izletov z vodniki (v letnih in zimskih razmerah), alpinistične vzpone z vodnikom, alpinistično šolo, prodajo planinskih kart in vodnikov, turne smučarske izlete z vodnikom, kajakaško šolo, izposojo kajakaške opreme in prevoz, vodenje kajakašev po slovenskih rekah, v letnem času letenje s padali in inštruktorjem, izposojo gorskih koles in organizacijo takšnih izletov, pozimi šolo teka na smučeh, nudi informacije o poteh, razmerah v planinah, planinskih domovih v Triglavskem narodnem parku.

Agencija vključuje tudi trgovino in izposojevalnico športne opreme, vodi pa jo Dušan Blažin, ki se v Bohinju že nekaj let ukvarja prav z razmahom tovrstnih turističnih dejavnosti.

M.V.

V Radovljici ustanovili obrtno zadrugo

Radovljica, 2. junija - Obrtniki iz radovljiške občine so minuli petek ustanovili obrtno zadrugo Rados, ki je že začela poslovati v četrtek, 1. junija, v prostorih Alpdoma v Cankarjevi ulici v Radovljici.

Kot je povedal Miroslav Pengal, v.d. direktorja Radosa, so obrtnikom odprta vrata neprekinjeno od pol sedmih zjutraj do pol treh popoldne, sicer pa bodo vse (skupno jih je 1125) v kratkem obvestili o dejavnosti zadruge in o možnostih za članstvo v njej (vstopni delež je tri milijone dinarjev). Dejavnost zadruge, ki zaposluje tri delavce, je zelo razvejana in obsega pomoč pri prodajno-nabavnih poslih, finančnem poslovanju, uvajanju in razvoju novih programov, izmenjavi tehnoloških informacij, nabavi in uporabi računalniške opreme, seznanjanju s carinskimi in davčnimi predpisi... Obrtniki bodo lahko prek zadruge nabavljali material brez prometnega davka in za 5-odstotno provizijo; njihov denar, ki bo na računu zadruge, se bo obrestoval; veliko pa si obetajo tudi od sodelovanja z Murko in vključevanja v maloobmejni promet.

Zadruga je začela poslovati v četrtek, ne da bi ji bilo treba prej zbirati denar pri obrtnikih. Veliko zaslug za to imajo izvršni svet, Ljubljanska banka, Alpdom, Obrtno združenje Radovljica, Elektrotehna Tržič in nekateri obrtniki, ki so z denarjem ali delom pomagali pri urejanju prostorov. "Naš cilj je kvaliteta in enako obravnavanje vseh obrtnikov," poudarja Miroslav Pengal.

C.Z.

V DELOVNI HALJI

Antonija Slabe, pionirka računalniškega spremljanja proizvodnje v Termopolu

Računalnik je izziv

Sovodenj, 5. junija - Sobotno praznovanje 30. rojstnega dne tovarne za predelavo plastičnih mas Termopol v Sovodnju smo izkoristili tudi za to, da med 140 zaposlenimi najdemo nekoga, ki z jubilejem nima nič opraviti, ki bo šele pisal njeno prihodnjo zgodovino. Domačinka Antonija Slabe se nam je zdela ravno pravšnja. Kot Termopolova štipendistka je končala srednjo šolo elektro stroke in se pred dvema letoma zaposlila.

Vendar pa njeno delo nima (skoraj) nič opraviti z osnovnim poklicem, za katerega se je štiri leta usposabljala v šoli. Takrat so v Termopolu ravno dobro začeli uvajati računalništvo in jo - dekle, za katero v električarstvu niso imeli pravega dela - posadili za računalnik. Najbrž je to eden najbolj zgodnjih primerov prekvalifikacije pri nas.

»Bila sem na tečajih v Industrijskem biroju v Ljubljani, nekaj jih imam še pred seboj,« je povedala prijazna Antonija Slabe. **»S sodelavci iz biroja in našim direktorjem pripravljamo program za spremljanje proizvodnje. Računalniško bomo spremljali vsak izdelek, od časa, ko naročilo pride v tovarno in ga komercialni referent vpiše v nalog, do končne kalkulacije. Vsak hip bo na voljo vpogled v porabo materiala, v delovne operacije. Moje delo je, da program speljem in vpeljem vanj posamezne delavce.«**

Antonija Slabe je optimistično dejala, da bodo drugi delavci novost gotovo dobro sprejeli. Če jo bodo vsaj s pol tolikšnim navdušenjem, kot je njo zgrabilo računalništvo, potem se ni treba ničesar bati. Upa tudi, da bodo program spremljanja proizvodnje, ki pomeni novost tudi za številne druge tovarne, morda lahko celo prodajali.

H. Jelovčan

Foto: F. Perdan

ureja MARIJA VOLČJAK

KRATKE Z GORENJSKE

Osrednja proslava v Gorenji vasi

Gorenja vas, 3. junija - Prireditve za praznik, ki ga v krajevni skupnosti Gorenja vas v Poljanski dolini v škofjeloški občini letos praznujejo že šestič v spomin na 3.junij, ko so bili med vojno izseljeni prvi domačini, so se začele že konec prejšnjega tedna, nadaljevale pa potem ob minulem vikendu. Osrednja proslava ob letošnjem prazniku pa je bila v soboto zvečer v osnovni šoli Ivana Tavčarja v Gorenji vasi, ki so se je poleg domačinov udeležili tudi predstavniki občine in med njimi tudi predsednik občinske skupščine Jože Albreht ter sekretar komiteja občinske organizacije ZK Franc Benedik. **Franc Benedik** je na proslavi v svojem govoru med drugim tudi poudaril in potrdil ugotovitve predsednika skupščine krajevne skupnosti Jožeta Bogataja, da so v krajevni skupnosti v zadnjih letih veliko naredili za razvoj hribovskih naselij, da pa bo poslej delovni program bolj usmerjen v ureditev centra. **Rekel je tudi, da so v današnjih političnih in gospodarskih neurejenih in nestabilnih razmerah v državi nasploh, pa tudi v občini, prav krajevne skupnosti, kakršna je tudi Gorenja vas, lahko za zgled vsem, predvsem pa tudi gospodarstvu, kako velja gospodariti in iskati izhode iz sedanje krize.**

Na proslavi sta potem nastopila že v dolini dobro poznana recitatorska skupina učencev osnovne šole Ivana Tavčarja in Gorenjevaški oktet, ki ga z uspehom vodi Valentin Bogataj. Ob prazniku so borci izročili v varstvo svoj prapor pripadnikom teritorialne obrambe, nato pa so podelili priznanja krajevne skupnosti. Letošnja priznanja krajevne skupnosti s **srebrnim napisom** so podelili **Pavletu Razložniku, Anki Osredkar in Marku Miklavčiču**; priznanja z **bronastim napisom** pa delovni organizaciji **Rudnik urana Žirovski vrh, turističnemu društvu Slajka, Janku Oblaku, Branku Šubicu, Pavletu Klemenčiču, Izidorju Selaku in Janezu Bogataju.** Pokrovitelj proslave, po kateri je bilo v domu TVD Partizan v Gorenji vasi veselo srečanje, na katerem je igral ansambel Zimzelen, je bila tokrat škofjeloška Jelovica.

A. Ž.

Telefonska centrala

Rateče - Po nekaj zapletih z lokacijo avtomatske telefonske centrale so se v Ratečah s podjetjem za ptt promet Kranj vendarle domenili, da bodo letos postavili kontejner, nadaljevali pa z zbiranjem denarja za nove telefonske priključke. Zdaj imajo v Ratečah 40 telefonov, centrala pa bo imela zmogljivost za 160 priključkov. Interesentov je več kot sto, priključek pa jih bo v več obrokih veljal nekaj več kot 10 milijonov dinarjev. V tem znesku za en telefonski priključek znaša samo prispevek za samoupravno interesno skupnost 2 milijona dinarjev.

D. S.

Najuspešnejši Škofjeločani

Škofja Loka - Slovenski taborniki se vsako leto ob dnevu mladosti pomerijo na zahtevnem tridnevnem tekmovanju na Slovenskem taborniško-partizanskem mnogoboju. Tekmovanje je bilo letos od 19. do 21. maja na južnem delu Pohorja. Udeležilo se ga je 43 ekip iz cele Slovenije, z Gorenjske pa deset. Ekipe so se poleg orientacijskega pohoda merile še v risanju skic, signaliziranju, streljanju z zračno puško, prehodu preko namišljenega minskega polja, postavitvi bivaka in ognjišča ter kuhanju golaža, pregledu opreme in v hitrostnem tekmovanju. Med taborniki je prvo mesto osvojil Odred svobodnega Kamnitnika iz Škofje Loke, petnajsto pa Odred stražnih ognjev iz Kranja. Pri klubovcih pa je bil Kokrški odred iz Kranja deseti. (id)

Lov je varstvo divjadi

Branko Strmole

Bled - Tudi Lovska družina Bled z blizu 100 člani in prek 6000 hektari lovnih in gojitevnih površin je na Gorenjskem ena tistih, kjer že lep čas v svojih letnih programih poudarjajo predvsem varstvo in gojitev divjadi. Takšen je bil tudi njihov osnovni sklep na zadnjem občnem zboru aprila letos.

»Naše lovišče je razdeljeno na sedem sektorjev,« pravi predsednik in starešina lovske družine **Branko Strmole. »Naloga vsakega sektorja je, da sam gospodari, sicer pa je v našem lovišču glavna divjad srnjad. Imamo tudi precej veliko kolonijo muflonov, ki je ena redkih tovrstnih v Sloveniji, saj družina šteje že okrog 50 živali. Odkar se je naša aktivnost usmerila v izboljšanje bivalnih pogojev za divjad, tesno sodelujemo tudi s kmetijci in gozdarji; pa tudi s kmetovalci oziroma lastniki zemljišč nimamo slabih odnosov. Škodo, ki jo povzroča divjad, predvsem so to divji prašiči, skušamo poravnavati z gnojili in semeni. Imamo tudi več svojih senikov oziroma krmišč in solnic ter krmno njivo na Slamnikih in več košnih površin za pripravo krme.«**

Ob dobrem gospodarjenju pa so pred leti člani Lovske družine Bled ob Poti na grad na Bledu uredili oziroma dogradili tudi lovsko gojitveni objekt. V njem so skladišča za krmo in prostori za prevzem ter oddajo divjadi. Imajo pa v objektu tudi lepo opremljeno konferenčno sobo za različna svoja srečanja, radi pa jo odstopijo tudi drugim. Naj ob tej priliki omenimo, da je njihova soba še posebno primerna za različne delovne sestanke ali srečanja in da se ob iskanju takšnega prostora za tovrstna delovna srečanja na Bledu lahko obrnete na Lovsko družino Bled in sicer na telefonsko številko 77-704.

Ob Poti na grad so lovci uredili lovsko gojitveni objekt, v katerem imajo tudi lepo urejeno konferenčno sobo, ki jo radi tudi odstopijo...

A. Ž.

Krajevna skupnost Mavčiče

Mladi igrišče, starejši pokopališče

Mavčiče, 6. junija - Nekako dve tretjini jugovzhodnega dela na desnem bregu Save v kranjski občini pokriva krajevna skupnost Mavčiče. Na tem območju, kjer je precej lepo obdelanih kmetijskih površin, je v vaseh Breg ob Savi, Jama, Praše, Mavčiče, Podreča in Meja okrog 1500 prebivalcev. Čeprav je večina zaposlenih v kranjskih delovnih organizacijah, pa tudi obrtna dejavnost se je v zadnjih letih precej razvila, se tudi tukaj, podobno kot na jugu občine v krajevni skupnosti Žabnica in Bitnje, ljudje še precej ukvarjajo s kmetijstvom. Kar zadeva preskrbo oziroma trgovino, šolo, vrtec, avtobusne zveze, se v krajevni skupnosti Mavčiče ne pritožujejo. Še najbolj jih moti, da celotno območje, na katerem je pred nekaj leti nastalo umetno Kranjsko jezero za vodno elektrarno Mavčiče, nekako ni prostorsko opredeljeno; če že ne turistično (čeprav razmišljajo tudi o ustanovitvi turističnega društva in turizmu nasploh), pa vsaj kar zadeva nekatere dejavnosti, za katere kažejo na celotnem območju interes.

Prav danes (torek) imajo v krajevni skupnosti, v spomin na prvo oboroženo akcijo partizanov na tem območju, praznik. Tako kot zadnja leta bodo tudi tokrat praznik obeležili mladi in sicer z nogometnim turnirjem, ki bo 18. junija. Takrat se bodo pomerili vsi; od najmlajših do starejših, pa tudi veselo srečanje s srečelovom načrtujejo v športnem društvu ob zaključku spomladanskega dela predvsem nogometne sezone.

Jože Juvančič

»Mladi, ki sicer v svoji organizaciji, podobno kot tudi socialistična zveza v krajevni skupnosti, niso najbolje organizirani, so po drugi strani zelo aktivni v športu (nogomet, kegljanje, namizni tenis, šah, rekreacija) in tudi v gasilskem društvu,« je pred dnevi povedal predsednik sveta krajevne skupnosti **Jože Juvančič. »Zares škoda je, da kljub prizadevanjem, že večkrat izraženim željam in tudi obljubam, da se bodo stvari premaknile, še vedno nimajo primernega prostora oziroma igrišča za tovrstne dejavnosti. Sicer pa imamo nasploh zadnje čase v krajevni skupnosti težave kar zadeva prostorsko opredelitev. Prav zdaj smo tako rekoč sredi akcije za izgradnjo mrliških vežic in razširitev pokopališča, vendar ob že sprejetem projektu za vežice in pripravljenosti krajanov, da sami prispevajo eno tretjino v delu, materialu in denarju, še vedno iščemo primerno zemljišče za zamenjavo s cerkvenim. Upam, da bomo skupaj s Kmetijsko živilskim kombinatom problem rešili, saj bi bilo zares škoda, da bi zaradi problema zemljišča, s katerim se je ukvarjalo že prejšnje vodstvo krajevne skupnosti (mi pa se tudi že dve leti skupaj z gradbenim odborom zavzemamo za rešitev tega problema), izviseli na natečaju v Cestno komunalni skupnosti.«**

Polde Mažgon

Pokopališče z vežicami in prostor za igrišče oziroma rekreacijo sta zadnje čase pravzaprav edini večji nalogi, ki so ju zapisali v srednjeročni program tega obdobja in ki ju nekako ne morejo spraviti z dnevnih redov vseh sestankov v krajevni skupnosti. Po tem, ko so v krajevni skupnosti nekako uredili poti oziroma ceste, zgradili vodovod do Meje, poskrbeli za odvoz smeti in odpadkov (nekaj je poplaknilo tudi jezero, še vedno pa imajo tudi težave z divjimi odlagališči) jih počasnost, odlašanje in neodločnost kar zadeva prostorsko urejanje, še najbolj motita.

Vili Jenkole

»Včasih so bili v krajevni skupnosti zelo aktivni mladinci, ko so še prirejali mladinske plese. Takrat so bile v zadružnem domu tudi različne kulturne prireditve. Zdaj pa je oboje nekako zamrlo; deloma zato, ker zavzetežev iz prejšnje generacije za to dejavnost danes ni več, deloma pa tudi, ker se nekatere stvari zaradi prostora nikamor ne premaknejo,« pravi blagajnik športnega društva **Vili Jenkole.**

Za pokopališče, ki je že premajhno, in za vežice (projekt že imajo), za katere so se izrekli vsi v krajevni skupnosti, še vedno iščejo nadomestno zemljišče...

Martin Pandiloski

»Ko smo imeli v krajevni skupnosti še gradbišče za elektrarno, je bilo večkrat rečeno, da bo prostor, kjer so delavci, po končani gradnji moč urediti za športno dejavnost. Zdaj iz vsega tega ni nič. Menda stvari prostorsko in tudi lastniško niso urejene in razrešene. Čas pa teče in zemljišče ostaja neobdelano, betonsko igrišče ter balinišče pa propadata. Vsi pa vemo in se tudi strinjamo, da sedanji igrišči pod cerkvijo (ob jezeru) in tisto onkraj magistralne ceste na Meji, nista primerni,« sta med obiskom pred dnevi poudarila **Polde Mažgon in Martin Pandiloski.**

A. Žalar

Planinci nadaljujejo z akcijo

Prostovoljni prispevki za Erjavčevo kočo

Jesenice, 1. junija - Planinci z vse Slovenije so prispevali denar za novo Erjavčevo kočo, ki bi jo radi odprli prihodnje leto. Najdražja bo zdaj oprema in zaključna gradbena dela.

Planinsko društvo Jesenice že drugo leto gradi novo Erjavčevo kočo na Vršiču. Za novo kočo so se odločili zato, ker je bila stara popolnoma dotrajana in ni kazalo drugega kot da jo do tal podrejo.

Že v začetku novogradnje so se planinci temeljito pripravili na akcijo, saj so se zavedali, da bo gradnja draga. Planinsko društvo nima dovolj denarja za tako temeljito obnovo koč, zato so zaprosili vso slovensko planinsko javnost, naj po svojih močeh pomaga. Planinci so se odzvali, tudi planinska društva po Sloveniji so prispevala denar - med njimi je po svojih močeh najbolj pomagalo Planinsko društvo Kranj. Tudi Planinska zveza, vendar z omejenimi možnostmi, saj je v Sloveniji kar 180 koč, ki jih je treba nenehno obnavljati in vzdrževati.

Z materialom so pomagale delovne organizacije kot Železarna Jesenice, sozd slovenskih železarn, Gradbinec Kranj, Zavarovalna skupnost Triglav, Gozdno gospodarstvo Bled in drugi. Tistim ki so to želeli, je Planinsko društvo ponudilo v podpis posebno pogodbo. Po tej pogodbi lahko tri leta koristijo 100 ležišč v koči, če prispevajo 50 milijonov dinarjev; za 25 milijonov dinarjev prispevka jim je tri leta na voljo 50 ležišč, za 5 milijonov dinarjev prispevka pa 10 ležišč za dobo treh let. Med podjetji, ki so podpisala tako pogodbo s Planinskim društvom Jesenice, sta med drugim tudi RIKO iz Ribnice in kranjski Merkur.

Erjavčeva koča je danes pokrita, po predračunu jeseniškega Gradbinca, ki kočo gradi, pa bi za nadaljnja groba dela takoj zdaj potrebovali najmanj 660 milijonov dinarjev. Samo Planinsko društvo bi lahko zbralo komaj polovico te vsote, zato bodo akcijo zbiranja prostovoljnih prispevkov za Erjavčevo kočo, ki je edina visokogorska postojanka, ki je odprta vse leto, nadaljevali. Zavedajo se, da je hitra gradnja najcenejša gradnja, Erjavčeva koča pa naj bi bila odprta prihodnje leto. V njej bo okoli 100 ležišč, restavracija s 100 sedeži, moderna kuhinja, kletni in vsi drugi prostori, ki jih imajo sodobne planinske postojanke.

D. Sedej

Kvintet Sava: Fantje, ki vžgejo

Kranj - Morda jih nekateri bolje poznate še po prejšnjem imenu, ko so nastopali kot Gornjesavski kvintet. Marjan Rekar, vodja ansambla, doma iz Sebenj blizu Zasipa pri Bledu, nam je, ko smo pripravljali zadnji Novinarski večer v Lomu pod Storžičem, kjer smo podelili priznanje krajevni skupnosti Lom, povedal, da so ime spremenili samo zato, ker so jih velikokrat zamenjevali z Gorenjesavskim, Gornjesavinjskim pa Gorenjesavinjskim in podobnimi imeni. Zakaj ne bi bili zato enostavno in po domače kar ansambel oziroma kvintet Sava...; saj so vsi doma na Gorenjskem, torej »blizu« Save.

Stane in Slavc Osterman (baskitara in kitara) sta doma iz Luž, Dane Golob (trobenta) iz Kranja, Jure Valjavec (klarinet) pa iz Begunj. Stalna članica ansambla je tudi pevka Majda Kunčič iz Strahinja. Da resnično vžgejo, ko zaigrajo, so fantje z Majdo dokazali tudi na našem Novinarskem večeru. Kar pozno v noč so takrat Lomljane srbele pete. In kako tudi ne, saj imajo fantje okrog 20 lastnih skladb. Igrali so že v Ptuju, kjer so osvojili srebrno Orfejevo značko. Na srečanju ansamblov na Graški gori so osvojili drugo nagrado za izvedbo. Pa tudi v Števerjanu v Italiji so vzbudili pozornost. Sicer pa jih poznajo tudi onkraj meje v Avstriji. Letos načrtujejo tudi nastop na Ptujskem festivalu. V soboto, 10. junija, pa bodo igrali na Lancovem za invalide. Vsako leto 1. maja igrajo tudi na Poljanah nad Jesenicami, poznajo pa jih kot veseli ansambel tudi v Domu dr. Franceta Berglja.

Vadijo redno enkrat na teden (ob torkih); v Sebenjah pri Marjanu, ali pa na Lužah pri Ostermanu. V načrtu imajo tudi že kaseto; pa tudi več nastopov na prireditvah na Gorenjskem in tudi v tujini... Bi jih morda radi slišali tudi vi? Nič lažjega; pokličite Marjana Rekarja na telefon (064) 77-143.

A. Ž.

Pionirji gasilci v Metliki

Kranj - Minulo soboto in nedeljo, 2. in 3. junija, je bilo v Metliki v Beli krajini srečanje pionirjev gasilcev iz cele Slovenije ob proslavljanju 120-letnice gasilstva na Slovenskem. Številna gasilska društva, tudi gorenjska, so omogočila najmlajšim članom, da so se udeležili tega srečanja. V Metliki so si številni ogledali tudi gasilski muzej, ki ga je pred 20 leti odprl gorenjski rojak Metod Rotar, doma s Pristave pri Tržiču, ki je bil takrat predsednik Gasilske zveze Slovenije. (ip)

Srečanje ob jubileju

Kranj - Stane Božič, rojen v Hrašah pri Šmledniku, je minuli mesec praznoval 60-letnico. Sredi minulega tedna pa je življenjski jubilej proslavil z nekdanjimi in sedanjimi sodelavci v prostorih Poslovno prireditvenega centra Gorenjski sejem. Kolektiv Gorenjskega sejma se mu je ob tej priložnosti za njegova prizadevanja za razvoj sejma v Savskem logu, ko je bil Stane Božič še predsednik kranjske občinske skupščine, zahvalil s spominskim darilom. Stane Božič je zdaj direktor Zavarovalne skupnosti Triglav, Gorenjske območne skupnosti Kranj ter predsednik Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, v kranjski občini pa je delal tudi v sindikatu, socialistični zvezi in v republiki Sloveniji v komiteju za delo.

A. Ž.

ureja ANDREJ ŽALAR

Mala Groharjeva slikarska kolonija je sklopila dežnik

MLADI PODOLGEM IN POČEZ POSLIKALI LOKO

Škofja Loka, 5. junija - Prišli so, mali Groharjevi nasledniki, večinoma v petek popoldne, iz okroglo tridesetih osnovnih šol. Naslednje jutro, nestanovitno kot mladost, ki zdaj joče, zdaj se smeji, so se s snopiči risalnih listov in dežniki v eni ter z barvicami in čopiči v drugi roki, razkropili po tisočletnem mestu. Stikali so po ozkih ulicah, si ogledovali slikovita pročelja srednjeveških hiš, se ustavljali, očarano zazrti v sloke mostove z bistro tekočo vodo pod njimi, občudovali mogočni grad na hribu - mestno medaljo pa stare vodnjake...

Mladi so v soboto podolgem in počez porisali Škofjo Loko. Niso se menili za dežne kaplje niti za mimoidoče radovedneže, ki so jim zastirali pogled in pogledovali na pol dokončane umetnine. Toliko likovnih del, kot jih vsako drugo leto (Ločani si prireditelstvo Male Groharjeve kolonije že vrsto let izmenjaje delijo s pobrateno Smederevsko Palanko) dobi v dar Škofja Loka, jih gotovo ne nobeno drugo slovensko mesto. Dragocene, čeprav z otroško roko napravljene slike, so najprej na ogled vsem meščanom, potem pa jih shranijo kot dokument, ki prej ali slej spet zaživi na steni galerije v vsej svoji neminljivosti.

V soboto je v Škofji Loki domovala mladostna ustvarjalnost, vsaka pora tisočletnega mesta je bila prežeta z njo. Peščica mladih likovnikov se je zasidrala na ploščadi nad pizzerijo, od koder se lepo vidi Kapucinski most. Nekateri so posedli kar po stopnicah na trgu pred farno cerkvijo. Drugi so počepnili pred vrati hiš, tretji poiskali udobje klopic na Mestnem trgu, četrti osvojili podnožje osrednjega spomenika. Šolarjem so delali druščino najmlajši iz loških vrtcev, ki so z barvnimi kredami po asfaltu risali metuljčke, pikapolonice, hiše in rože.

Kapucinski most si je za svoj motiv izbrala tudi Marina Spasojević, petošolka iz Smederevske Palanke. Zakaj? **»Najbolj mi je všeč stari del mesta,«** je odgovorila polna navdušenja. In še dejala: **»Najraje slikam s tempero. Žal mi je, ker najbrž ne bo dovolj časa za več slik. Rada bi katero odnesla s seboj, za spomin na lepo mesto in prijetne ljudi. Iz Smederevske Palanke nas je prišlo petnajst. Stanujemo pri vrstnikih, dobro se razumemo z njimi, vse je super.«**

Nedaleč od Marine si je poiskal prostor za slikanje osmošolec Boštjan Žerak iz Rogatca.

»Učenci naše šole se redno udeležujejo Male Groharjeve slikarske kolonije. Tokrat sva prišla dva, kot dovoljuje razpis, z nama je tudi mentor. V Škofji Loki sem prvič. Lepo je. V šoli imamo poleg rednega pouka likovne vzgoje tudi likovni krožek. Ne hodim redno, čeprav rad slikam, najraje stavbe. Slikar ne nameravam postati. Jeseni grem v šolo za avtomehanika.«

Učiteljico likovne vzgoje v osnovni šoli Ivana Cankarja na Vrhniki Lučko Selan smo srečali v družbi z znano kranjsko pedagoginjo Jolando Pibernik. Druži ju ista neugnana volja, iskanje vedno novih tehničnih prijemov, novih motivov, ne nazadnje tudi bogata bera domačih in mednarodnih priznanj z natečajev otroške likovnosti. Letos, denimo, so bili Lučkini učenci na zagrebškem natečaju Modre laste (že drugič) razglašeni za prve v Jugoslaviji, na prireditvi Ustvarjamo skupaj je bila ena od dveh najboljših šol prav vrhniška. Od mednarodnih priznanj pa je gotovo najdragocenejša častna nagrada z bienala otroške grafike v Torunu na Poljskem. Učenci Lučke Selan so bili večkrat izbrani tudi za kolonijo v Bitoli.

»Svoje učence sem že prejšnja leta vodila v Škofjo Loko na Malo Groharjevo slikarsko kolonijo, vrhniške tokrat prvič, ker tu učim šele drugo leto, lani pa kolonije ni bilo v Škofji Loki. Moram reči, da sem jo pogrešala. Na Vrhniki imamo podobno srečanje mladih, Petkovškovo kolonijo, ki ima iste zasnove, razloge: da se mladi zberejo, iščejo, kar je lepega v kraju, se med seboj primerjajo in družijo. Učitelji prav tako. Še bolje bi bilo, če bi se učitelji ob takih priložnostih lahko srečevali na strokovnih seminarjih.«

Petra Debeljak, osmošolka iz Gorenje vasi, je ždela na zidu pred cerkvijo in se z dežnikom bojevala proti redkim dežnim kapljam. Na srečo ni bilo hudega, bel list, na katerem je bila šele skica s svinčnikom, se je brž posušil. **»Srečanje se mi zdi zelo zanimivo, škoda le, ker nagaja vreme. Doma ne slikam, v šoli pa najraje kaj konkretnega s tempero. Nazadnje smo se poskušali v ekspresionizmu.«**

Enaindvajseta Mala Groharjeva slikarska kolonija v Škofji Loki je sklopila dežnik. Mladi likovniki, med njimi morda tudi kateri novi Grohar, so se razšli, za seboj so pustili pričevanja o svoji prisotnosti, svojem videnju neminljivega mesta ob sotočju dveh Sor.

H. Jelovčan
Foto: F. Perdan

Mednarodni ekološki filmski dnevi

KISLI DEŽ IN DRUGA ZEMELJSKA VSAKDANJOST

Kranj - Nocoj ob 20. uri bo predsednik predsedstva SR Slovenije Janez Stanovnik odprl 4. mednarodne ekološke filmske dneve v kinu Center. Tu bosta do petka zvečer vsak dan po dve predstavi uradnega festivalskega dela, informativni program pa v Carniumu.

Vsako drugo leto imajo vsi, ki se zanimajo za ekološke probleme, priložnost spoznati, kako se s tem vprašanjem ukvarjajo drugod po svetu in tudi pri nas. Mednarodni ekološki filmski dnevi, kot se zdaj imenuje nekdanji festival etnoloških in ekoloških filmov, je nekakšna vmesna prireditev Interfilma, ki - kot je znano - organizira festivale športnih in turističnih filmov v Kranju. Ideja, da bi lahko iz nekaterih filmov, ki so bili poslani na festival športnih in turističnih, pravzaprav priredili samostojno prireditev, sega v leto 1983. Na take prireditve namreč vedno dospejo tudi filmi, ki jih nikakor ni mogoče uvrstiti ne med šport ne med turizem.

Pred šestimi leti je torej iz filmov, ki so obravnavali ekološko in etnološko področje, nastala nova prireditev, ki pa letos znova spreminja lice. Kaže, da gledalci veliko raje gledajo tematski izbor filmov, ne pa dve ali celo več zvrsti obenem. Letošnja »metamorfoza« prireditve - izključno ekološki filmi - sovpada z zvezno prireditvijo, s Sejmom civilne zaščite, kar naj bi bilo obema prireditvama samo v prid.

Iz francoskega ekološkega filma Blagodejno blato

Kakšne filme bomo videli v kinu? Nocojšnja projekcija se začenja s skoraj simboličnim naslovom britanskega filma **Kisli dež z neba.** Pojav je v zadnjem času dobil vsekakor pomembne razsežnosti tudi pri nas, odkar ugotavljamo, da se temu ni mogoče izogniti in da posledice v naravi (in človeku?) že nekaj časa poznamo. Film so snemali v Veliki Britaniji, Skandinaviji in Zah. Nemčiji.

Med jutrišnjimi filmi (ob 18. uri) je zanimiv danski film **Zeleni smetnjak.** Kako predelati ogromne količine gospodinjskih odpadkov, da bodo znova koristni na primer kot kompost. Odpadke pač ne kaže shranjevati tako, da lahko prodirajo v podtalnico ali da tvorijo nove kemične spojine. Zahodnonemški film **Atomski dnevnik** pa se ukvarja z atomskimi nevarnostmi, ki nam prete, pri tem pa se opira na žalostne izkušnje Černobila. Med filmi na večerni predstavi govori vzhodnonemški film **Dragocena voda** o različnih vzrokih onesnaženja voda - na primer s tekočimi gnojili. Če ni vode ali dežja kar štiri leta, opisuje indijski film **Suša.** Kakšne so posledice onesnaževanja termoelektrarne Šoštanj za okolico in kakšni so ukrepi za izboljšanje kaže jugoslovanski film **Nikoli ni prepozno.**

V četrtkovem večernem programu izstopa novozelandski film **Nepremagljive sile.** Film odgovarja na vprašanja, kako iščejo znanstveniki podatke, povezujejo ideje in teorije o nastanku sveta in vse to ob primerjavah med na primer vulkani na antarktični ledeni pokrajini in vulkanom sredi izsušene etiopske puščave. Četrtkov program ima še film **Bikini - ljubezen moja,** ki prikazuje posledice atomskih poskusov na tem atolu.

Mednarodni ekološki filmski dnevi se zaključujejo v petek zvečer. Po dveh filmih - avstralskem **Pihalniki in buldožerji** (iztrebljanje avstralskega plemena in njegove kulture) ter kanadskega **Učinek tople grede** (segrevanje zemeljskega ozračja) bodo podelili najboljšim filmom festivalske nagrade.

L. M.

Razstava v Doliku

DVA SVETOVA

Akademski slikar Kamilo Legat, za katerim je že bogata bera samostojnih in skupinskih razstav, se tokrat s svojimi slikami predstavlja v likovnem salonu Dolik na Jesenicah.

Razstava ima izrazito dvojen značaj. Ta dvojnost se na prvi pogled kaže predvsem v barvni in tematski obdelavi slik, prisotna pa je tudi v slikarski tehniki, obdobjih nastanka in nenazadnje v formatu.

Prvi del sestavljajo slike s »kroparsko« tematiko (slikar je rojen v Kropi). Pusto barvno lestvico, grajeno pretežno iz sivih in črnih tonov, prebija živooranžna žerjavica — lep kontrast in pekoča prepričljivost tlečega ognja. Kot za celotno razstavo velja dualizem tudi za to prvo skupino slik: oko ostane ravnodušno ob sivini, hkrati pa ga vznemirjajo nenadni sunki oranžne svetlobe.

Povsem drugačen svet pa nam predstavlja drugi del razstave: štirinajst akvarelov s krajinarsko tematiko. To so slike mlajšega datuma, ob katerih se zazdi, da se je slikar iz prejšnjega »proletarca z grobim vsakdanom« prelevil v zasanjanega poeta, ki diha z naravo. Realistične pokrajine so vešče in občuteno oblikovane kot simfonija v zelenem. Pravzaprav bi vse te slike lahko združili v eno samo pomirjujoče in poetično impresijo.

O razstavi kot celoti torej ne moremo govoriti. In prav to je tisto, kar ji daje dodatno privlačnost, saj ob tem zaslutimo iščočega umetnika, ki se ne zadovoljuje z enotno in do onemoglosti ponavljano formulo svojega likovnega izraza.

E li Šprager

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V Prešernovi hiši in obeh galerijah Mestne hiše razstavlja akad. slikar ***Franc Vozel.***

V Prešernovem gledališču nastopa Teatar u gostima iz Zagreba z abonmajsko predstavo Grgićeve ***Juhice.***

JESENICE - V Kosovi graščini je na ogled razstava ***Lutka in ustvarjalnost otrok.***

RADOVLJICA - V petek, 9. junija, ob 20.30 bo v radovljiški graščini ***letni koncert ženskega pevskega zbora Vezenine Bled*** pod vodstvom Andreje Peternelj.

V četrtek, 8. junija, ob 19.30 bo v knjigarni DZS predstavitev knjige ***Terezije Kadunc Dar mojih rok.***

ŠKOFJA LOKA - V galeriji Ivana Groharja razstavlja ***Jože Slak.***

DOMŽALE - V okviru Instrumentalnih koncertov v Muzeju Jelovškovih fresk - grobeljski cerkvi bo danes, v torek, ob 20. uri ***koncert godal Simfoničnega orkestra Domžale - Kamnik.***

RADOVLJIŠKI JUNIOR FEST

Radovljica - Društvo prijateljev stare glasbe prireja danes, v torek, in v četrtek, vsakič ob 19.30 v Šivčevi hiši nastop mladih glasbenikov. V programu, ki obsega dela iz baroka in drugih obdobij, bodo na čembalu, kljunasti flavti, prečni flavti in violončelu nastopili mladi glasbeniki iz Radovljice in drugod.

LITERARNI VEČER MLADIH

Kranj - Jutri, v sredo, ob 20. uri bo v modri dvoranici gradu Kieselstein v Tomšičevi ulici literarni večer kranjskih gimnazijcev. Z lastnimi teksti in prevodi se bo predstavilo sedem mladih literatov: Janja Benedik, Vera Peneš, Janez Vencelj, Nuša Rozman, Marija Benedik, Danica Aljančič, Ana Grm in Apolonija Klančar. Glasbena spremljava Dušan Bavdek.

RECITAL VIOLINISTA SLAVKA ZIMŠKA

Škofja Loka - Danes, v torek, ob 19. uri bo v okviru Loških umetniških utripov v kapeli Puštalskega gradu nastopil violinist Slavko Zimšek iz Ljubljane. Ob klavirski spremljavi Vlaste Doležal - Rus bo izvajal dela B. Bartoka, J. Goloba, A. Dvoraka, W. A. Mozarta in G. Faureja.

Violinist Slavko Zimšek je študiral v Mariboru pri prof. Leonu Pfeiferju na Akademiji za glasbo v Ljubljani, kjer je končal tudi podiplomski študij. Od leta 1957 je koncertni mojster orkestra Simfoniki RTV Ljubljana. Solistično nastopa doma in na tujem, kot komorni glasbenik pa je osnoval Slovenski godalni kvartet, ki je deloval 10 let. Glasbeno poustvarjalno dejavnost dopolnjuje s pedagoškim delom na SGŠ in na Akademiji za glasbo; s svojimi učenci je dosegel vrsto pomembnih nagrad na tekmovanjih po Sloveniji in Italiji.

Ob tej priložnosti bodo odprli tudi razstavo tapiserij umetnice Silve Horvat iz Škofje Loke.

ZAKLJUČNI KONCERT GLASBENE ŠOLE

Škofja Loka - Jutri, v sredo, ob 17. uri bo v kapeli Puštalskega gradu tradicionalni zaključni koncert učencev Glasbene šole Škofja Loka. Z izbranimi skladbami se bodo predstavili najboljši učenci vseh instrumentalnih in solopevskega oddelka. Najuspešnejši učenci in udeleženci republiškega tekmovanja bodo prejeli tudi pohvale in nagrade.

Ekologija in film

ZANIMIVA EKOLOGIJA NA PLATNU

Kranj - Interfilm Kranj, letošnji organizator prireditve 4. mednarodni ekološki filmski dnevi, je bil sprva zaskrbljen, ko so že iz utečene filmske prireditve »črtali« etnologijo. Toda odziv na festivalski razpis je bil presenetljiv. Filmi so prispeli iz vseh kontinentov, le iz Afrike ni bilo nobenega. Sicer pa je morala selekcijska žirija pregledati kar okoli 60 filmov in video posnetkov.

»Prireditev zato ne bo prav nič okrnjena, ne glede na to, da smo izpustili etnološke filme,« meni predsednik upravnega odbora festivala Vojko Čujovič. »Celo nasprotno, mislimo, da bo prireditev v veliki meri ne glede na to, da gre za samostojno prireditev, dopolnila tudi sejem civilne zaščite, ki obenem poteka v Kranju. Vrsta filmov s področja ekologije je takšnih, da bi morala zanimati tako strokovnjake kot obiskovalce sejma, ki se zanimajo za varovanje okolja.«

Na ta način bo prireditev verjetno dobila tudi več gledalcev, kar je v Kranju vedno problem?

»Tako je. Vendar so filmi tako po strokovni plati kot po svoji zanimivosti za najširši krog gledalcev tako privlačni, da se za obisk ni bati. Filmi obravnavajo največje ekološke probleme, s katerimi se človek prav zdaj srečuje - zmanjševanjem ozona v ozračju, s kislim dežjem, skladiščenjem strupov, posledicami jedrskih poskusov, dejavnostjo ekoloških gibanj, kot je Greenpeace in drugih.«

Filmi so razdeljeni na tekmovalni in informativni del. Zakaj?

»Od nocoj pa do petka zvečer se bo vsak dan na dveh predstavah ob 18. in ob 20. uri zvrstilo 26 filmov v uradnem programu. Informativni program, ki poteka od srede naprej vsak dan ob 16. uri v Carniumu, Delavski dom, vhod 6, pa ni nič slabši. Gre za filme, ki so tudi nekoliko daljši, nekateri poldrugo uro, ali pa niso povsem ustrezali razpisni temi festivala.«

Se jugoslovanski filmski ustvarjalci tudi ukvarjajo z ekologijo?

»V Kranj je prispelo pet jugoslovanskih filmov na to temo, dva bosta prikazana v uradnem programu: Černičev film govori o onesnaževanju okolice termoelektrarne Šoštanj, film Tuga Štiglica pa je namenjen zbujanju ekološke zavesti.«

L. M.

ureja LEA MENCINGER

Mladinski festival v Murski Soboti

Slovenska politika bi morala plesati tako, kot igra ZSMS

Murska Sobota — Pretekli konec tedna se je v Murski Soboti odvijal tretji mladinski festival, ki so ga mladi označili za sklepno dejanje praznovanj ob dnevu mladosti in mu hkrati dodali funkcijo priprav na jesenski kongres ZSMS. V treh dneh se je v prekmurski prestolnici zvrstilo nekaj okroglih miz, ki jih je popestrila vrsta spremljajočih prireditev.

Festival se je začel v petek s podelitvijo plaket in zlatih znakov za mentorje ZSMS, zlate znake pa so podelili tudi mladim družbenopolitičnim delavcem. Gost na plenarnem zasedanju pod naslovom Trenutki odločitve, je bila delegacija republiške konference ZSM Črne gore (sekretar Ivan Bajović ter člana predsedstva Vujica Lazovič in Zoran Miličević). Predstavili so program črnogorske mladinske organizacije z naslovom Za demokratično družbo ter pri tem poudarili potrebo po politični samostojnosti mladinske organizacije, ki se mora postopoma vključiti v boj za oblast. Zavzemajo se za socialističen, demokratičen pluralizem, za demokratične volitve, pravno državo, spoštovanje človekovih pravic... Skratka, precej je skupnih točk s programom slovenske mladine. Govorili so o odnosu črnogorske mladine do razmer na Kosovu, do Srbov, hkrati pa so nasprotovali marčevskemu zboru v Cankarjevem domu. Zvečer pa so podelili tudi najvišja mladinska priznanja (Zlate ptice), ki jih podeljujeta RK ZSMS in revija Mladina.

Letošnji zlatoptičniki so:
Ivo Godnič za izjemne kreacije in individualni stil v nekaterih gledaliških vlogah, avtor stripa Diareja tudi za ilustracije v reviji Mladina, Igor Bratož za knjigo Pozlata pozabe, skupina Futura design za oblikovanje, Lela B. Njatin za knjigo Nestrpnost.

Naslednji dan se je največ mladih zbralo na okrogli mizi o političnem pluralizmu z naslovom Demokracija da, razkroj naprej. Aplavz je požel Mojmir Ocvirk, ko je poudaril, da bi morala slovenska politika plesati tako, kot igra ZSMS, hkrati pa označil neustreznost delovanja slovenske politike, ki se preveč ukvarja s Srbi, namesto da bi se usmerjala v skupščino. Nemoč slovenske mladine je videl v njeni premajhni učinkovitosti. Rešitev je v povezovanju z opozicijo, je ugotovil Mojmir Ocvirk, član predsedstva RK ZSMS. Razmišljanja nadaljnjih razprav so pokazala, da posamezna mnenja niso le različna, ampak si med seboj tudi precej nasprotujejo.

Z okrogle mize

Na okrogli mizi »Kako krasti po meri ljudi?« so razpravljali predvsem o davkih in davčni politiki, dotaknili pa so se tudi vprašanj prilagajanja tržišča zahodni Evropi in s tem približanja evropskemu tržišču. Na okrogli mizi na temo Trg delovne sile v socializmu je bilo največ govora o brezposelnosti, kjer so mladi najbolj izpostavljeni. Ugotovili so nezadostnost zavodov za zaposlovanje in kot konkurenco le-tem predlagali borzo dela mladih, hkrati pa so dali pobudo za ustanavljanje zasebnih organizacij za posredovanje dela.

Mojmir Ocvirk: Slovenska politika bi morala plesati...

ZSMS v žrelu političnega pluralizma, organizacija pred kongresom in volitvami je bila tema nedeljskega plenarnega zasedanja, s katerim je bil tudi uradno zaključen tretji mladinski festival, ki je bil tokrat v Murski Soboti. Ali je ZSMS še generacijska organizacija ali ne, je mladinska organizacija politična ali še vedno družbenopolitična organizacija, kakšni naj bi bili principi njenega organiziranja itd., so bila vprašanja, ki jih je kot iztočnico za razpravo podal Roman Lavtar. »Politični pluralizem je brez medijskega pluralizma impotenten,« je poudaril predstavnik Radia Študent, ki je predstavil pobudo o novem ustanovitelju tega mladinskega medija. Dosedanji ustanovitelj UK ZSMS že dalj časa ni sposoben urejati in reševati problemov, s katerimi se ubada RŠ, zato pa je RK ZSMS v tem trenutku edina, ki bi lahko s svojim vplivom in angažiranostjo razrešila sedanje probleme in pripomogla k razširitvi slišnosti RŠ, za katero si že lep čas prizadevajo. Vprašanje združljivosti članstva ZSMS in ZK je najbolj razburilo razpravljalce in s tem tok razprave preusmerilo zgolj na problem odnosa med ZSMS in mladimi v ZK. Na koncu je bilo obljubljeno, da bo ZSMS proučila vse možnosti za srečanje mladih Evrope, ki naj bi bilo na slovenskih tleh v času vrha neuvrščenih v Beogradu. Tako bi mladi jasno pokazali, kam želijo spadati.

Igor Kavčič
Foto: Gorazd Šinik

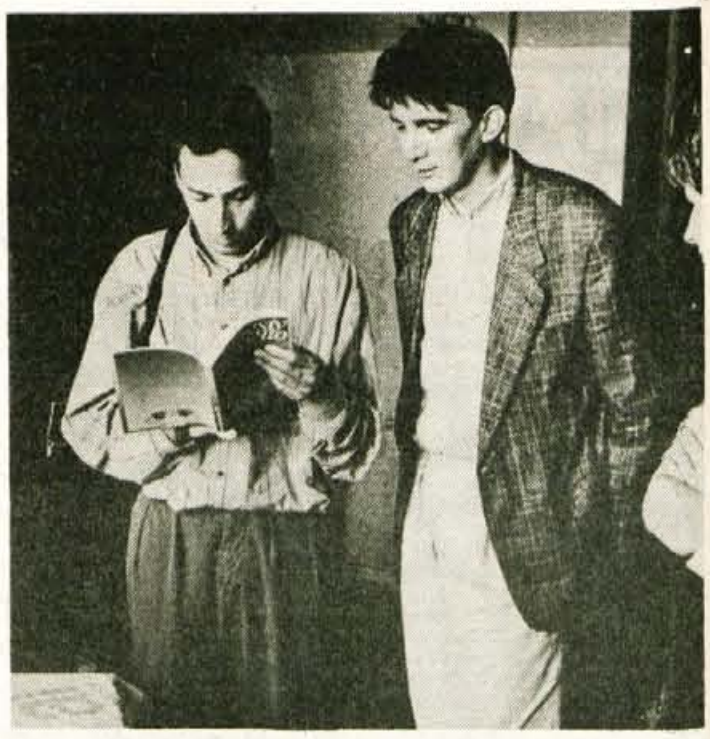

Kranjska skupina Amnesty Internacional je predstavila prevod knjige Amnesty Report

Ni dokumentacije, ni denarja

Avtoceste mimo Jesenic ne bo

Jesenice, 5. junija - Na minuli seji izvršnega sveta jeseniškega občine je bilo jasno, da v naslednjih dveh letih in pol še ne bodo začeli graditi avtoceste mimo Jesenic. Magistralno cesto skozi Jesenice bodo obnovili z dodatnimi cestami. Jesenice lahko pričakujejo pravi cestni infarkt.

Zdaj je že jasno, da avtoceste mimo Jesenic leta 1991, ko bo stekel promet skozi karavanški predor, ne bo. Pripravljalna dela in postopki že danes zamujajo za štirinajst mesecev, samo gradbena dela pa bodo trajala najmanj 28 mesecev - zaradi težkega in nestabilnega pobočja na Mežakli. V zamudi je sprejem lokacijske odločbe, ki še ni izdana, do začetka gradnje pa je še najmanj šestnajst raznih aktivnosti. Če bi od danes naprej šlo vse brez razpletov - kar je nova iluzija - bi morali za dve poletni sezoni speljati promet skozi Jesenice.

Zatika se seveda tudi pri denarju: malha cestne skupnosti je prazna, ni denarja za pokritje odobrenega kredita Evropske investicijske banke. Julija naj bi nekaj več denarja dobili od bencinskega dinarja, vendar še vedno premalo, da bi lahko z gradnjo začeli, čeprav bi imeli gradbeno dovoljenje.

Edina jeseniška magistralna cesta bo torej morala sprejeti povečan predor iz predora, zato bodo predlagali, naj cestna skupnost da v plan nova adaptacijska cestna dela skozi Jesenice. Gradili naj bi več »servisnih« cest in rekonstruirali najbolj pereče cestne odseke od bolnice do Koroške Bele. Na Jesenicah je težava tudi v tem, ker Železarna nima notranjega transporta - za ureditev notranjega prometa bi potrebovali od 20 do 25 milijard dinarjev - in so na cestah tudi tovornjaki Železarne. Prav zato je Železarna že pred časom investirala v cesto od Partizana do gasilskega doma.

Na minuli seji jeseniškega izvršnega sveta smo od predstavnikov Cestnega inženiringa slišali, da vendarle ne bo toliko novega tovornega prometa skozi Jesenice, kot bi morda pričakovali, čeprav jeseniški špediterji pravijo drugače. Res je, da bo le malo takih, ki bi bili pripravljeni plačati drago predornino, nazadnje pa »stati« na Jesenicah, a vsako povečanje prometa na preobremenjeni jeseniški magistrali pomeni prej ali slej cestni infarkt. Uganka je tudi, kje bodo te servisne ceste, saj zanje prostora enostavno ni!

Kdor tudi misli, da »bo vzdušje javnosti potolaženo, če se bo ob tem gradila avtocesta«, pač podcenjuje jeseniško javnost, ki bo ob tem, da se bodo širile jeseniške ceste, upravičeno povzdignila glas in se nazadnje tudi vprašala:

Če bodo obnovili jeseniško magistralno cesto s stranskimi cestami, ali bodo potem sploh kdaj gradili avtocesto mimo Jesenic?

D. Sedej

4000 IMETNIKOV TEKOČEGA RAČUNA NA GORENJSKEM SI ŽELI, DA BI JIM BANKA ČEKOVNE BLANKETE POŠILJALA NA DOM

V LJUBLJANSKI BANKI TEMELJNI BANKI GORENJSKE SMO SE POTRUDILI

Ljubljanska banka

IZOGNITE SE VRSTAM!!!

Pismo zaupanja

Temelina banka Gorenjske

Na vseh bančnih okencih, kjer izdajamo čekovne blankete, boste prejeli pismo zaupanja, na katerem označite:
— število čekovnih blanketov,
— številko vašega tekočega računa
— in naslov, na katerega želite prejeti blankete.

Izpolnjeno pismo zaupanja vložite v ovojnico in jo oddajte v najbližji poštni nabiralnik brez plačila poštnine, saj bo le-to poravnala banka.

V NEKAJ DNEH VAM BO VAŠ PISMONOŠA DOSTAVIL ŽELENE ČEKOVNE BLANKETE

Sergej Nikitič Hruščov

UPOKOJENEC ZVEZNEGA RAZREDA

21

Prevedla S. P. in E. T.

Mali kabinet — soba s površino kakih petnajst kvadratnih metrov se je nahajal poleg jedilnice v prvem nadstropju. Stene so bile obložene z mahagonijem. V vogalu je bila pisalna miza, prav tako iz mahagonija, prekrita z zelenim suknom, z vrsto telefonov na miznici. Pohištvo so dopolnjevali stoli, oblečeni v usnje in divan z ukrivljenim naslonjalom. Zaradi pohištva je bilo v sobi razmeroma tesno. Vrata kabineta so vodila naravnost na veliko teraso, obrnjeno proti morju.

Prej je bila tukaj prehodna soba. V zadnjem času se je bilo očetu težko vzpenjati po stopnicah, a vsi telefoni so se nahajali v kabinetu v drugem nadstropju.

Zato so tudi uredili ta mali kabinet, da bi se lahko oče nemoteno povezal z Moskvo, kadar bi delal na terasi.

Povedati je treba, da oče kabineta ni uporabljal rad in se je s svojimi spisi raje nameščal na koncu mize za obede v veliki jedilnici v drugem nadstropju, ali spodaj na svežem zraku. Najraje je imel odprto teraso poleg plavalnega bazena.

Sedaj je bila soba polna ljudi s fotoaparati in filmskimi kamerami, v vogalih so stala stojala z žarometi, ki so sijali z močno svetlobo, po tleh pa so se zvijali debeli kabli.

Oče in Mikojan sta prišla skozi balkonska vrata. Zašljocali so fotoaparati, prišlo je do gneče, običajne ob takšnih priložnostih.

Dežurni telefonist je sporočil, da bo zveza vzpostavljena v eni ali dveh minutah in se, ne da bi izpustil slušalko, komaj premaknil, da je spustil očeta do naslonjača, ki je stal ob mizi. Mikojan se je namestil poleg njega na stolu.

Lebedev se je opremil s fotoaparatom in se pridružil časnikarjem. Med njimi sem opazil tudi načelnika varnosti Litovčenka.

Obstal sem pri vratih, da ne bi prišel v kader snemalcem. Znotraj ni bilo več prostora.

»Na zvezi smo,« je slovesno najavil dežurni.

Oče je vzel slušalko. Zašljocali so fotoaparati, žarometi so še močneje zasvetili. Začelo se je snemanje.

Pogovor je bil podoben vsem prejšnjim pogovorom z vesoljci v orbiti. Obojestransko pozdravi in dobre želje so se izmenjavali s šalami.

Glejte, tu poleg mene je Mikojan, jemlje mi slušalko iz rok,« je zaključil oče.

K telefonu je prišel Anastas Ivanovič. Spet pozdravi, želje za srečno vrnitev.

»Zgubljamo zvezo z vesoljsko ladjo,« je opozoril dežurni.

Pozdravi so končani. Vsi so se začeli razhajati.

Prišel je čas kosila. Obedovali smo vsi skupaj. Po kosilu je oče ostal v jedilnici in se ukvarjal s svojimi spisi. Poleg njega je sedel Lebedev. Jaz sem se s knjigo v roki namestil na divanu.

Mojo pozornost so vzbudile besede Lebedeva. Izročujoč naslednji dokument, je rekel:

»To je pojasnilo, ki ga je napisal Adžubej.«

Odložil sem knjigo in prisluhnil. Oče je molče prečital s pisalnim strojem napisan tekst in odložil liste na stran.

Nisem razumel: kaj se je zgodilo?

Malo pred tem je Adžubej v vlogi posebnega odposlanca Hruščova potoval v Zahodno Nemčijo. Adenauerjeva era se je končala in obe državi sta oprezno sondirali teren za zbliževanje. Kot eden od korakov medsebojnega zbliževanja bi morala biti Adžubejeva pot v Bonn. Bil je primerna osebnost: z ene strani neuradna oseba, glavni urednik časopisa, z druge strani — zet premiera. Vse kar bodo rekli njemu ,bo prišlo do ušes, ki jim je sporočilo namenjeno. V to potovanje je oče polagal velike upe. V primeru, da bi bila uspešno, še je bil tudi sam pripravljen odločiti za obisk pri zahodnih Nemcih.

Radovednost me je premagala in sem glasno vprašal:

»Kaj se je zgodilo?«

Oče je dvignil glavo.

Še sam ne razumem. Po obveščevalnih je prišla informacija, da je Aleksej v Bonnu preveč izbrbljal. Prosil sem ga, da napiše pojasnilo za prezidij CK. Morda je to provokacija?...«

Zadeva je bila, kakor se je razjasnilo, takšna. Rezultati sovjetskega sondiranja v cilju uresničevanja direktnih kontaktov med obema državama so zanimali vse: ker je popuščanje napetosti med Sovjetsko zvezo in Zvezno republiko Nemčijo nujno menjalo vso politično klimo v Evropi. Še posebej veliko pozornost je Adžubejeva pot vzbudila v nekaterih bratskih deželah — zanje je bilo veliko stvari odvisno od tega, kako se bodo uredili odnosi med Sovjetsko zvezo in Zahodno Nemčijo.

Čeprav so voditelji socialističnih držav med seboj stalno izmenjavali politične informacije so obveščevalne službe prijateljskih držav spremljale vsak Adžubejev korak v Bonnu, trudeč se, da jim ne bi ušla niti ena njegova beseda.

Prizadevnost se je bogato obrestovala. V enen od poročil se bilo govora o tem, da je kot odgovor na pazljivo sondiranje, ali bo izboljšanje odnosov med Sovjetsko zvezo in Zahodno Nemčijo, vplivalo na obstoj Berlinskega zidu, Adžubej menda rekel, da ko bo prišel Hruščov in sam videl, kako dobri fantje so Nemci, od zidu ne bo več ostal niti kamen na kamnu.

Zgodba je bila videti sumljiva, a prijatelji so nam sporočili, da so te besede zapisane na magnetofonskem traku. Položaj je bil zelo kočljiv...

O vsem tem je Semičastni referiral prezidiju CK.

DOMAČI ZDRAVNIK

BEZEG CVETE

Cvetje bezga je zelo dragoceno, ker vsebuje eterična olja in saponine in spodbuja delovanje znojnic. Zato bomo uporabili čaj iz bezgovega cvetja predvsem pri tistih prehladnih boleznih, ki se najhitreje popravijo z močnim potenjem. Mnenje, da se prične potenje po uživanju čaja iz bezgovega cvetja v prvi vrsti zaradi toplote v čaju, je popolnoma zmotno. Čeprav učinek toplote tudi nekoliko vpliva na potenje, so prav pri čaju iz bezgovega cvetja ugotovili, da imajo snovi, ki jih vsebuje čaj, daleč večji vpliv na potenje in da zadošča že srednje topel čaj, da povzroči zaželeno močno potenje. Zato se čaj iz bezgovega cvetja z uspehom uporablja pri bronhitisu, kašlju, gripi, oslovskem kašlju, začetni pljučnici, zdravljenju jetike, pri hudem nahodu, pa tudi pri ošpicah, škrlatinki, stiski pri dihanju, astmi in vseh revmatičnih boleznih, pri katerih želimo z močnim potenjem doseči izločanje bolezenskih snovi.

Bezgove cvetove sušimo tako, da jih obesimo na vrvico v senco, v zračni prostor. Če jih položimo na papir in jih ne obračamo, radi splesnijo.

BEZGOV SIRUP

30 večjih bezgovih cvetov, 3 l vode, 3 kg sladkorja, 5 dag citronske kisline.

Bezgove cvetove namakamo 48 ur v 3 litrih vode. Nato precedimo, dodamo 3 kg sladkorja in 5 dag citronske kisline. Večkrat premešamo, da se sladkor raztopi in nalijemo v steklenice. Sprva zapremo z gazo, da sirup lahko vre, nato steklenice trdno zapremo z zamaški.

BEZGOVA PIJAČA

7 cvetov bezga, 5 litrov vode, 1 narezana limona, 1 kozarec vinskega kisa, 1/2 kg sladkorja.

Cvetove namočimo v vodo - najbolje je, da vzamemo velik steklen kozarec - zrežemo v vodo še limono z lupino vred in dodamo kozarec vinskega kisa ter 1/2 kg sladkorja. Vse skupaj naj stoji 3 dni pokrito. Večkrat premešamo, da se sladkor povsem raztopi, nato precedimo in natočimo v steklenice. Lete dobro zamašimo in jih postavimo v klet na hladno. Čez en teden bo pijača godna za uživanje.

MINERALNE SNOVI

FOSFOR

Fosfor je kot trdna fosforna sol v kosteh; je pa tudi v mišičju, možganih in jetrih ter je sestavina fermentov, ki so potrebni pri tvorbi in spreminjanju energije. Med fosforjem in kalcijem je tesna povezava. Najboljši vir fosforja so mleko in siri. Mnogo ga vsebujejo meso, žitarice, črn kruh in stročnice. Za pravilno presnovo kalcija in fosforja je potreben vitamin D (vitamin D je v morskih ribah in rakih, ribjem olju, jajčnem rumenjaku, v mleku in maslu).

Moda

Črno beli karo bomo lahko nosile tudi to poletje. Nekaj čistega, prazničnega, urejenega je čutiti v njem. Poživimo ga z letos tako modno rdečo barvo torbice, pasu, čevljev. Mirno si lahko privoščimo tudi tako velik okrogel izrez, kajti pri rokavih zgoraj ob izrezu in spodaj v rokavcu všijemo elastiko. Ta nam bo zadrževala tudi naramnice nedrčka. Če si jo bomo oblekle zvečer, za svečanejše priložnosti, si nadenimo tudi tako zelo modne črne čipkaste rokavice, ki se dobijo v vseh boljših modnih butikih.

POSKUSIMO ŠE ME

ČEŽANA S FIŽOLOM

Spomladi, ko nam zaloga jabolk hitreje gnije, jih lahko porabimo za čežano, ki so jo kuhale že naše babice, nam piše naša bralka Ivana B.

Čez noč namočen fižol (boljši je tak, ki nima debele kože) skuhamo do mehkega.

Jabolka olupimo, jih narežemo na krhlje in dolijemo precej vode. Če se jabolka pri kuhanju ne razpuste, jih stisnemo s kuhalnico. Dodamo košček masla ali margarine, sladkamo po okusu in malo osolimo. V vodi razžvrkljamo nekaj žlic bele moke in s tem podmetemo čežano. Vre naj še nekaj minut, da se moka prekuha. Mešajmo, ker mora biti jed gosta. Čežano damo na krožnike, zraven natresemo fižol.

KROMPIRJEVE LADJICE

Srednje debel krompir zelo natančno umijemo, oplaknemo z vodo in obrišemo s krpo. Vsak krompir prerežemo na polovico po dolžini. Na prerezano mesto damo malo soli in obe polovici skupaj zdrgnemo, da se presoli. Krompir položimo na pekač, tako, da je prerezani del zgoraj. Pečemo ga pri 200 do 225 stopinjah C, lahko brez maščobe, lahko pa na vsako polovico damo kapljo raztopljene margarine. Ko krompir zarumeni, je pečen. Krompirjeve polovice ali ladjice zložimo na ovalni krožnik. V vsako zataknemo zobotrebec, kot jambor. Ponudimo h kislemu zelju. Za večerjo lahko jemo zraven skuto, zmešano s kislo smetano.

Za oba recepta Ivani najlepša hvala.

NAŠ BIO VRT

Bi se radi znebili bramorja? Včasih so strokovnjaki vrtnarjem priporočali, da naj proti bramorju poprašijo grede s praškom, ki vsebuje fosfor (ester fosforne kisline), torej kemikalije. Bio-vrtnarji pa poznajo zelo preprost, a zato nič manj učinkovit način za zatiranje tega zoprnega vrtnega škodljivca.

Kjer opazimo luknjo bramorja, vlijemo vanjo kozarček odpadnega (v fritezi ali kako drugače že uporabljenega) jedilnega olja, zatem pa vlivamo vanjo vodo. Čez nekaj minut bo bramor prilezel ven in poginil. Na tak način uničimo tudi bramorjeva gnezda. Junija se namreč v luknji pod zemljo iz 200 do 300 bramorjevih jajčec izleže naraščaj. Gnezdo najdemo, če sledimo rovu. Tudi tega pokapljamo z jedilnim oljem in zalijemo z vodo. Bramorje, ki lezejo ponoči po zemlji, ujamemo v prazne cvetlične lončke, ki smo jih do roba zakopali v zemljo na sumljivih mestih. Neodgovorno bi bilo, če bi kljub morebitni veliki škodi nastavljali v vrtu kemične strupe, opozarja v svoji knjižici Moj bio-vrt Marija Omahen, kajti z njimi bi uničili tudi ptice, ki se s temi škodljivci hranijo. Bramorja nam pomagajo uničevati ptice, predvsem škorci, zato jim napravimo valilnice, da se naselijo na vrtu.

Listne uši odvračamo od rastlin, če ob njih zasadimo sivko (lavendel), šatraj ali kapucinke. Pod sadnimi drevesi se dobro izkažejo kapucinke: listne uši se raje naselijo na njih, s tem so drevesni listi obvarovani te nadloge. Na vrtnicah odpravimo številne uši, če jih enostavno speremo s curkom vode iz vodovodne cevi, kar opravimo zjutraj, da se rastline kmalu osušijo. Kjer okrog vrtnic raste sivka, je listnih uši manj. Fižol obvarujemo pred njimi s setvijo šatraja. Kadar je listnih uši veliko, si pomagamo s škropivom iz kopriv, kar velja za vse rastline in za vse vrste uši. Če eno škropljenje ne zaleže, čez nekaj dni ponovno škropimo.

Škropivo iz kopriv pripravimo takole: 1 kg svežih narezanih kopriv namočimo v 10 litrov vode za 24 ur. Ne dlje, ker sicer škropivo ni tako učinkovito. Če nimamo svežih korpiv, vzamemo za enako količino vode 100 do 200 g posušenih rastlin. Po 24 urah tekočino precedimo in z njo dobro poškropimo rastline z vseh strani. Za to delo je primeren razpršilec ali škropilnica za sadno drevje. Postopek lahko ponovimo po nekaj dneh. Rastlinske ostanke kompostiramo.

Tudi **mravlje** so lahko nadležne na vrtu. Pogosto nosijo listne uši na rastline, posebno na vrtnice in sadna drevesa. S sladkimi izločki teh svojih "molznih kravic" se potem mravlje hranijo. Kjer so v vrtu nadležne, jih preženemo s saditvijo sivke, poprove mete ali setvijo motovilca.

Voluharja lovimo v vkopane kozarce. Najbolj ustrezajo dvolitrski kozarci za vlaganje, ki imajo širok vrat. Ker so voluharji zelo nezaupljivi, moramo kozarce vkopavati zelo pazljivo. Nad rovom z lopato dvignemo zemljo tako globoko, da je kozarec do grla pod dnom rova. Ne smemo pa z zemljo zamašiti obeh vhodnih rovov. Zgoraj naj bo luknja toliko odprta, da svetloba pada do kozarca.

Zelo zanesljiv lov na voluharja je s pastmi, če ga, seveda, spretno izvedemo. Pasti ne smemo prijemati z golimi rokami, temveč le orokavičeni. V rov ne sme pasti zemlja in past ga mora dobro zatesniti. Mnogi lovijo voluharja oziroma vrtno krtico tako, da ga čakajo, ko prične riti, in ga z lopato izkopljejo. Če v rov položimo nekaj kosov karbida ali v petrolej namočeno krpo, ga naženemo.

Krt je v vrtu sicer zelo koristen, saj uničuje v zemlji bramorje, razne ličinke in črve (žal tudi deževnike). Na zelenjavnem vrtu je nadležen, zato ga pripavimo, da se bo sam izselil. Bio-vrtnarji si pomagajo z otroškimi vetrnicami, ki jih napravijo iz kartona in pritrjene na paličice potisnejo globoko v krtine.

ureja DANICA DOLENC

Dan mladosti malo drugače

V četrtek smo se učenci novinarskega krožka odpravili v Ljubljano v Festivalno dvorano, kjer je bilo 11. srečanje mladih književnikov Slovenije. Predstavili so svoja dela.

Ko smo se pripeljali z avtobusom v Ljubljano, smo se najprej odpravili v uredništvo Pila. Tam so nam razložili, kako nastaja Pil oziroma kako se rodi. Po bogati razlagi novinark smo se s posterji in priponkami odpravili v Festivalno dvorano. Tam so učenci brali svoje spise in pesmi. Med njimi sta bila tudi dva učenca naše šole, in sicer Tina Križnar s pesmijo Pesem in Matiček Žumer s spisom Kadar mi je dolgčas. Srečanje je bilo popestreno z glasbenimi in plesnimi točkami.

Po končanem srečanju smo se odpravili še naprej na RTV Ljubljana. Še sreča, da je bila z nami hčerka novinarke Tatjane Trtnik, urednice Periskopa! Ta nas je peljala v posebno sobo, kjer smo se pogovarjali o Periskopu in tudi o tem, kako bi se sami vključili vanj. Vmes smo lačni jedli sendviče in pili sok. Morali smo se posloviti in oditi domov.

Upam, da bomo še kdaj šli raziskovat Ljubljano in uredništva raznih časopisov.

Miha Lavrinšek, 5. c r. OŠ Matije Valjavca Preddvor

Pesem

Pesem je solza.
Pesem je žarek.
Pesmi se pesem ne poje.
Pesem živi.

Rahlo je upanje v srcu,
rahel je vetrc med drevjem,
rahle besede so tihe,
ko pesem vzvalovi.
Oblak, ki zakrije nebo,
je pesem otožna.

Otrok, ki se zasmeji,
je pesem veselja.
Ptič, ki v vetru lebdi,
je pesem skrivnostna.

Bel list papirja,
misel, ki se mi utrne,
črnilo, ki misel zapiše,
beseda, ki vzklije na listu -
*vse to je pesem.**
Moja pesem.

Tina Križnar, 5. b

Kadar mi je dolgčas

Kadar mi je dolgčas, ne vem, kaj bi počel.

Včasih vzamem list papirja, grem risat, a se vse sesuje v en ful smotan dolgčas. To pa zato, ker ne vem, kaj bi risal.

Nekoč sem fino prodajal dolgčas. V roki sem vrtel ključ, ki sem ga dal na posteljo. Toda čez čas... kje je ključ. Tekal sem po kuhinji, prebrskal vse kotičke, skočil skozi okno, stekel k mamici in ves zadihan povedal, kaj se je zgodilo. Vrata sva lahko odprla... ključ pa je bil še vedno na postelji! Veste, potem pa sem šel v šolo, dolgčasa ni bilo več, dolgočasna pa je bila pot v šolo. Zakaj? Ker nisem doma prodal že vsega dolgčasa! Zato, kaj naj delam? Glasilke, edino še neokužena stvar v mojem telesu, so začele igrati žalostno dolgočasno pesem. Potonil sem vanjo. Potoniš pa lahko samo v vodi, toda v pesmi pa je bila voda, katero so dovažale moje zaloge vodnih prostranstev, ki so skrite v očeh. Postajal sem bolj in bolj jezen! Dolgčasa noče nihče kupiti! Gotovo je predrag, gotovo ga nihče noče, ker ni koristen! Saj sem že skoraj v šoli! A sedajle sem pa dobil ful, ful dobro zamislico. Dolgčas bom skrivaj podtaknil učiteljem, da bodo postali leni. In res so postali! Od mojih sotrpinov učencev sem zahteval velik aplavz. Vsi so se strinjali.

Včasih me še vedno obišče dolgčas, toda jaz ga zvito odženem.

Matiček Žumer, 4. a r.

IZ ŠOLSKIH KLOPI

MORDA NISTE VEDELI

Kdo je bil prvi atlet?

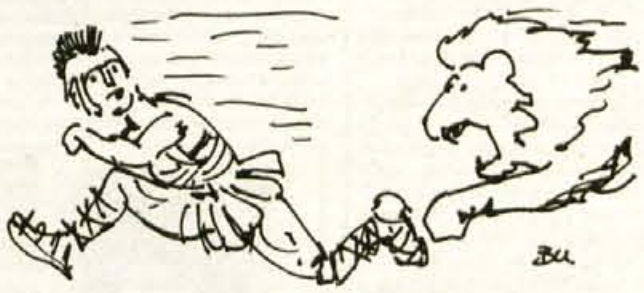

Z atletiko se ljudje ukvarjajo že od najstarejših časov, vendar imamo prve podatke o prvih atletskih tekmovanjih iz časov stare Grčije. Atleti so tedaj nastopali na olimpijskih igrah, na katerih je bila ena od disciplin tek. Prvi atlet, za katerega vemo, je bil Koreb, ki je nastopal na olimpijskih igrah 21. ali 22. julija leta 776 pred našim štetjem.

Uredništvu iz šolskih klopi

Pri objavi pesmi Titu v Glasu 23. maja je prišlo do neljube pomote. Avtorica pesmi je Neža Maurer in ne naša učenka.

Letos 8. februarja je našo šolo obiskala pesnica Neža Maurerjeva. Ob taki priložnosti o pesniku, ki nas obišče, nekoliko več govorimo, beremo njegove pesmi, jih ilustriramo, prepisujemo itd. Tako smo letos obravnavali pesnico Nežo Maurer in med prispevke, ki jih pošiljamo za vaš kotiček, je zašla tudi imenovana pesmica.

Zelo nam je žal, da je do tega prišlo in lepo prosimo, da sprejmete naše opravičilo. Opravičili smo se že pesnici osebno, ki je našo opravičilo z razumevanjem sprejela. Prosimo pa vas, če naše opravičilo lahko objavite v Glasu, ker smo to pesnici Neži Maurerjevi tudi obljubili.

Upam, da nas boste razumeli in nam neprijetnost, ki je bila narejena nehote zaradi premajhne pozornosti, oprostili. Prav tako upamo, da nas zaradi tega ne boste izločili iz kroga svojih dopisnikov, kajti srečni smo, kadar se v Glasu pojavi ime našega učenca.

V imenu kolektiva šole Kokrica vas tovariško pozdravljam.

Marija Tolar

Zgodi se. Otroci bi bili radi pohvaljeni, učitelji in mi v uredništvu pa vseh pesmic, ki jih napišejo odrasli, ne poznamo. Učenki in vsem drugim, ki dopisujete, naj bo primer v poduk, da se ni dobro kititi s tujim perjem, pesnici Neži Maurer pa se tudi mi opravičujemo. Skrb o izločitvi je povsem odveč.

Uredništvo

Moj prijatelj Capi

Nekega lepega dne me je zjutraj zbudil ati. Sporočil mi je, da gremo kupit psa. Po dolgem prerekanju s sestro sem jaz odšla z atijem. Odpeljala sva se v Tržič.

Po kratki vožnji sva prispela do majhne domačije. Neka gospa naju je odpeljala na dvorišče. Pritekli so trije majhni kužki. Ati mi je rekel, naj si enega izberem. Odločitev je bila težka. Nazadnje sem se odločila za majhnega psička z živimi očmi. Gospa je dala atiju dokumente. Odpeljali smo se domov. Psička sem držala v naročju. Med potjo sem premišljevala, kakšno ime najmu dam. Odločila sem se za ime Capi. Ker stanujem v stolpnici, smo ga odpeljali k stari mami na Koroško Belo. Tam je ostal. Sedaj se vsak dan vozim k njemu in se z njim igram.

Čeprav je Capi pes, je moj najboljši prijatelj.

MARUŠA RADANIČ
3.č razred
Osnovna šola Tone Čufar
Jesenice

REZERVIRANO ZA ZVEZDE

Danes malo poglejmo na svetovne lestvice. V Nemčiji je na prvem mestu David Hasselhoff s skladbo LOOKING FOR FREEDOM, na drugem mestu je švedski duo Roxette s skladbo THE LOOK, na tretjem mestu pa je Madonna s pesmico LIKE A PRAYER. V Veliki Britaniji je na prvem mestu Kylie Minogue s svojo novo pesmijo HAND ON YOUR HEART, na drugem se držijo dekleta iz skupine Bangles s svojo skladbico ETERNAL FLAME. Na tretjem mestu pa so znani fantje, ki zasedajo skupino Queen s pesmico I WANT IT ALL. V Ameriki vodijo BON JOVI s skladbo I'LL BE THERE FOR YOU. Za njimi je Madonna in njena LIKE A PRAYER, na tretjem pa je mlada pevka Jody Watley s pesmico REAL LOVE.

Zdaj pa še nekaj vročih glasbenih novic.

Ne boste verjeli, toda res je. Zadnjič se je poročil John Bongiovi, sedaj pa se je tudi kitarist skupine ROLLING STONES Bill Wyman. Trikrat lahko ugibate, s kom! Seveda z Mandy Smith, ki bo 17. 7. dopolnila 19 let. Usodni DA sta si rekla že 9. maja, sedaj pa zaljubljena potujeta v medenih tednih.

Tudi s Kylie Minogue je tako, da ne more brez ljubezni. Že nekaj časa se pojavlja s svojim novim prijateljem Charliem Slatterjem (na sliki). Spoznala sta se v Queenslandu v Avstraliji.

Luke Goss, bobnar skupine BROS, je kupil novo vilo. Skupaj s svojo prijateljico Shirley Lewis in njeno petletno hčerko Carli se je konec aprila vselil vanjo. Lukeova vila stoji v Camberleyu/Surreyu v Angliji.

V ameriških kinematografih so že začeli predvajati nov film Madonne z naslovom BLOODHOUNDS OF BROADWAY. Madonna igra nekakšno manekenko v dvajsetih letih. Ob njej nastopata tudi svetovno znana igralca, Matthew Broderick in Jennifer Grey, ki smo jo pri nas videli v filmu DIRTY DANCING (Umazani ples) in igrata prijatelja Madonne. Film je stal okoli pet milijonov dolarjev.

Čao, Marjeta

ureja HELENA JELOVČAN

Slovenska politična alternativa o političnem pluralizmu in demokraciji

Ta država res nima več časa za politično eksperimentiranje

Ljubljana, 1. junija - Kaj sodi slovenska politična alternativa (ali opozicija) o političnem pluralizmu, poteh slovenske in jugoslovanske demokracije, strankarskemu ali nestrankarskemu pluralizmu, bomo lahko več prebrali 14. junija, ko bo izšla Demokracija, ki je doslej izhajala kot priloga Gorenjskega glasa, prvič kot samostojni, neodvisni časopis politične alternative. V četrtek, 1. junija, so se v Ljubljani na okrogli mizi zbrali predstavniki te alternative kot gostje pa so sodelovali tudi koroški Slovenec in poslanec v avstrijskem zveznem parlamentu Karl Smolle, tajnik Slovenske skupnosti v Italiji Bojan Brezigar ter eden od vodij hrvatske alternative Slavko Goldstein. Ocena je bila soglasna: političnemu pluralizmu nihče nima pravice odkrekati legitimnosti in legalnosti.

Voditelj okrogle mize in vodja Slovenske demokratične zveze **dr. Dimitrij Rupel, ki bo tudi glavni urednik novega samostojnega časopisa alternative Demokracija**, je uvodoma dejal, da bo izid prve številke nedvomno praznik, težko izbojevan in dolgo pričakovan. Skoraj 20 sodelujočim na razgovoru je ponudil v razpravo nekaj temeljnih vprašanj in dilem: nestrankarski ali strankarski pluralizem, pluralizem kot pogoj za sodobno demokratično družbo, prednosti in slabosti enega ali drugega, principi organiziranja strank, zvez in gibanj po svetu, ali nacionalne ali nadnacionalne stranke, položaj Zveze komunistov Slovenije na prihodnjem kongresu Zveze komunistov Jugoslavije in volitve prihodnje leto, sestava skupščinskih zborov ter vloga Socialistične zveze. Kopica aktualnih izzivov za razmišljanje.

Iz skoraj triurnega zgoščenega besedovanja je težko izluščiti najbistvenejše, vendar mislim, da ne grešim, če strnjeno naštejem naslednje ugotovitve oziroma zahteve: politični pluralizem ni nič drugega kot politična svoboda, zato je treba govoriti predvsem o njej; nestrankarski pluralizem je meglen in nejasen pojem, neka vizija daljne prihodnosti, za sedanjost pa ni nič drugega, kot poskus ZK in drugih, da se ne bi nič spremenilo, novo eksperimentiranje, za katerega pa Jugoslavija nima več časa; enostrankarski sistem povzroča več nacionalizma, kot bi ga večstrankarski, ko ljudje izbirajo med programi in nacionalna poanta ni več najvažnejša; strankarstvo je trenutno naučinkovitejša in najboljša tehnologija političnega življenja, čeprav ni čudežni penicilin za reševanje vseh problemov in marsikje zahaja v slepe ulice; stranke niso domislica, stranke so nujnost in organizacijski princip sodobnih družb; odnos med SZDL in opozicijo je predvsem vprašanje SZDL, ki naj se odloči, kaj bo, ali druga ZK v družbi, ali kaj drugega; enostrankarski sistem je diktatura, če ne dovoljuje opozicije in boja za oblast; ZK resnično ne more več vladati, njen odhod pa ne sme povzročiti praznine, kaosa, za kar je dolžna poskrbeti partija, pa tega očitno noče; zakaj se mladinska organizacija sploh bori za oblast, če je že kot družbenopolitična organizacija že na oblasti; večnacionalne stranke so priložnost za majorizacijo Jugoslavije; volitve prihodnje leto morajo biti svobodne, samodločba pa je tudi pravica odločati o političnem življenju in organiziranju.

Slovenski skok v mrzlo vodo

K besedi so bili prvi pozvani gostje izven Slovenije: Karl Smolle, Bojan Brezigar in Slavko Goldstein. Povzemamo del njihovih razmišljanj in ocen o političnem pluralizmu v Avstriji in Italiji ter na Hrvaškem.

Karel Smolle, slovenski poslanec v avstrijskem zveznem parlamentu:

"Čestitam vam, da ste prvi skočili v vodo, čeprav je mrzla in ste prav v Sloveniji prevzeli nase riziko uspeha ali neuspeha. Bil sem tudi na Madžarskem in tudi tam sem doživel preporod njihovega življenja in spoznal stvari, ki so bile še pred nedavnim za nekatere vizija, za nekatere nočna mora, za nekatere pa sanje jutra. Demokracijo je možno organizirati na različne načine. Vedno pa se moramo vprašati, komu in kako delegirati svoje pravice, da on govori v mojem imenu, razen tega pa ga tudi vprašati, kaj je namesto mene naredil. V strankarskem sistemu je možno menje diferencirati, v enostrankarskih sistemih pa so vsi dobri ali vsi slabi. Strankarski sistem omogoča tudi koalicijo. Lahko rečeš, ostanem, kar sem, vendar se s partnerjem dogovoriš za določene skupne cilje. Tudi v koaliciji želi vsak sodelujoči uveljaviti svoj interes, vendar le do meje, da ne ogrožaš partnerja in ga ne pripraviš do preklica sodelovanja. Vsak lahko obdrži svoje stališče, zediniš in sodeluješ pa lahko v določenih stvareh."

Bojan Brezigar, tajnik Slovenske skupnosti iz Italije:

"Prvič, odkar hodim v Ljubljano, mi ni treba jokati, kako slabo se godi Slovencem v Italiji. Danes je na programu povsem druga in nova tema. Nihče od nas nima recepta, katera pluralistična družba je najboljša. Vsaka je drugačna in ni dveh enakih. Vsak si izbere zase najprimernejšo pot. Osnova vsem takih družbam pa je konsenz o bistvenih stvareh ter volilna baza, ki vladajoče potrjuje ali menja. Italija je edina, kjer je ista stranka na oblasti že nad 40 let. Praksa in tudi farsa italijanskih radikalov, ki so hoteli postati naddržavna stranka, potrjujeta, da so sedaj stranke možne le v okviru svojih držav. Vsaka zase ima sicer meddržavne stike s sebi enakimi, vendar so med enakimi strankami iz različnih držav razlike, kar se kaže tudi v evropskem parlamentu. Stranke imajo svoje skupne imenovalce: ideologija, nacionalnost, ekonomski interes, vera. Skratka, strankarski sistemu so različni od države do države in jih ni mogoče vreči v isti koš."

Slavko Goldstein je glavni pobudnik politične pluralizacije v sosednji Hrvaški:

"Politični pluralizem ni nič drugega kot politična svoboda. Hrvaška zaostaja za Slovenijo pol leta, leto, dileme, strankarski ali nestrankarski pluralizem, pa so enake kot v Sloveniji. Moram pa odkrito reči, da ne vem, kaj naj bi bil nestrankarski-pluralizem. Zdi se mi, da je to še en poskus Zveze komunistov, ta država pa za take poskuse nima več časa. Za strankarski pluralizem res ni recepta, vendar pa le ne gremo v povsem neznano smer. Mi smo za večstrankarski sistem in speljati ga želimo skozi legalne forme, skozi ustavo, SZDL. Večstrankarski sistem ima slabosti in ni popoln, vendar jaz boljšega ne poznam. Prav lahko se odrečemo, da moramo biti Jugoslovani vedno kaj posebnega, in gremo enostavno k demokraciji. Enostrankarski sistem ne zagotavlja izhoda iz krize. Izhoda pa prav tako ne more najti amorfna družba, v kateri se pluralizem zoži na organizacije za varovanje gozdov ali za proučevanje odnosov med spoloma. Na Hrvaškem, ki ni enonacionalna republika, smo zoper čiste nacionalne stranke. Vendar menim, da prinaša prav enopartijski sistem največ nacionalizma. Če človek lahko izbira, nacionalne vrednote niso prve in najvažnejše. Trdim, da je nastal MASPOK na Hrvaškem leta 1968 zato, ker je bilo premalo demokracije."

Nas Srbija lahko prehiti

Večina govornikov je imela v četrtek pred seboj članek s prve strani Dela, kjer je povzeta misel predsednika republiške konference SZDL Jožeta Smoleta o političnem pluralizmu. Predsednik je dejal, da ustava strank ne dovoljuje in da naj predstavniki zvez tudi povedo, kako udejaniti pluralizem. Izziv je bil pri večini sprejet in povedan v razmišljanjih, da je pač realnost strankarski pluralizem.

Prav na koncu pa je bilo postavljeno za nekoga utopično, za drugega pa realno vprašanje: kaj če Slovenijo, ki očitno s pluralizmom menca, Srbija z Miloševičem na čelu prehiti in prva v Jugoslaviji ustanovi stranke...

J. Košnjek, slika G. Šinik

Voljčeva nagrajenka Vera Drašak

Pisati in zidati hišo ne zna vsak

Kranj, junija - Poleg Elanovca Slavka Knaflja, staroste tovarniškega novinarstva, je bila letos z Voljčevim priznanjem, ki jih podeljujejo uspešnim tovarniškim novinarjem, nagrajena še ena Gorenjka, Vera Drašak, glavna in odgovorna urednica glasila delavcev Save. V tovarni skrbi za celovito obveščanje delavcev, kar je v desetletju uspela doseči z dopolnjevanjem treh medijev, glasila, tednika in radia.

Ujeli smo jo, ko bi se morala na »Savskem valu« ravno izteči redna tedenska oddaja, pa so jo tehnične težave prestavile za kako uro. Vedra, kramljajoča, pa vendar dovolj informativna radijska oddaja, spremljana z glasbo, je že veliko povedala o ekipi, ki v Savi snuje informacijo za delavca. Radijska tudi najhitreje, najceneje in najbolj pristopno pride do ljudi, ki nimajo pretiranih bralnih navad, zato ji urednica Vera pripisuje veliko pomembnost. Tudi tednik, izpisan v telegrafskem slogu, in mesečno glasilo, ki tovarniške in širše dogodke tudi komentira, sta zgled, da tovarniško obveščanje ni nujno papirnato, suhoparno, zapisniško, pač pa živo in zanimivo.

Čeravno je vse to avtorsko delo Vere Drašak, pa nas topot bolj kot njeni profesionalni izdelki zanima njena novinarska osebnost. Verina poklicna biografija ni dosti drugačna od usode njenih vrstnikov, dvoživk, ki so ob študiju na novinarski fakulteti okušali katerega od medijev, da napolnijo vselej prazen študentski žep in si pridobijo obrtniško znanje, ki ga pogrešajo na katedri. Vera se je kalila v »desku« ljubljanske TV in najsi jo je medij še tako privlačil, po sili družinskih razmer jo je ob koncu študija zaneslo v tovarno. Občasno se sicer vrstijo »napadi«, da bi izza tovarniške ograje presedlala h kateremu od »velikih« občil, toda edinstvena strežba trem medijem v domači hiši je kos tudi miku dnevnega novinarstva.

Koliko se tovarniško vodstvo zaveda pomembnosti informiranja?

»Že dejstvo, da smo novinarji v Savi organizirani kot uredništvo, veliko pove o tem, sicer pa je zavedanje pomembnosti informiranja odvisno od posameznika. Delamo kot ekipa, kar v tovarniškem novinarstvu, kjer delajo "unikati", ni pravilo. S to prednostjo smo lahko bolj ustvarjalni in prodorni, medtem ko tistim novinarjem, ki so sami samcati, večkrat zmanjka sape.«

Včasih je v tovarnah veljalo prepričanje, naj bi novinar delavcu kazal le lepo sliko. Čas pravljic je najbrž tudi v Savi nezadržno minil?

»Nihče ni vesel, če se o njegovem vrtičku ne piše lepo. Sicer pa ne pišemo nalašč slabo, temveč zato, ker hočemo ljudem dati koristno, realno informacijo. Prikazovanje lažne podobe najbrž ne bi koristila nikomur, niti novinarjem niti vodstvu podjetja, saj delavci ne bi zaupali več ne nam ne njim.«

Lahko rečete, da ste savski novinarji pri viru informacij?

»Smo, čeprav pa pogrešamo zelo pomemben vir. Nismo namreč neposredno navzoči pri zasedanjih poslovnega odbora. Imamo t.i. "oficirja za zveze", ki je sicer zelo uporaben, vendar prek njega dobimo že skozi njegove možgane precejene informacije. Ko bo tovarna bolj zaplula v poslovne vode, nam bo na ta način ostal priprt eden najpomembnejših virov.«

Tipali ste tudi za tem, kako so ljudje zadovoljni z obveščanjem v tovarni. Kakšno je torej savsko javno mnenje?

»Najpomembneje je, da dobijo hitro informacijo. Tu živa radijska beseda odigra pomembno vlogo, saj ljudem na pristopen način poveš najpomembnejše informacije, računaš lahko na takojšnjo odzivnost. Tudi na tednik so navajeni, čeravno ga potem zavržejo.«

Ponekod kolebajo, kakšno vlogo naj bi igral tovarniški novinar: naj bi obveščal delavce ali s tovarniškim listom predstavljal firmo navzven.

»To sta dve različni stvari. Imamo časopise lepega izgleda in malo vsebine, na drugi strani pa novinarje (čeprav v očeh javnosti veljajo za manj vredne, ker pač obveščajo tovarniške delavce), ki svoje delo opravljajo zelo pošteno, profesionalno. To pa s prvim, z EPP ne gre skupaj. Mislim, da novinar tudi s svojo pošteno besedo gradi image svoje tovarne. In k imageu sodi tudi to, da ni vse polakirano.«

Voljčeva nagrada je eno od moralnih priznanj tovarniškemu novinarskemu peresu. Kako pa je materialno poskrbljeno za vas?

»Čeravno se v javnosti slišijo zveneča novinarska imena, njihov materialni položaj ni enak slavi. To še toliko bolj velja za tovarniške novinarje, katerih položaj bolje poznam. O tem veliko pove že razkorak med vrednotenjem novinarjevega dela in denimo pravnikovega. Pravnik je poklic, ki terja strokovno znanje, ki je laikom neznanka, novinar pa je lahko kar vsak. Ali kot pravijo: hišo zidati in pisati tako ali tako zna vsak.«

D. Z. Žlebir

Ob zbiralni akciji Rdečega križa

Revnim so dobrodošla rabljena oblačila

Kranj, 1. junija - Varčnim gospodinjam se zdi škoda zavreči rabljena oblačila, obutev, staro posteljnino, ki jo ob generalnih pomladnih čiščenjih izvlečejo iz omar. Zato so nadvse dobrodošle zbiralne akcije Rdečega križa, ki stara, še uporabna oblačila namenja revnejšim družinam z več otroki. Teh danes ni več tako malo, kar dokazuje prek 500 prošenj za oblačila, ki so lani prišla na naslov kranjske organizacije Rdečega križa. Letos jih je že 300, zato so tudi nadvse veseli velikega odziva ljudi, ki darujejo oblačila.

Ob vsakoletni zbiralni akciji priskočijo na pomoč nekatere kranjske delovne organizacije s svojimi prevozniki. Letos so bili to KŽK Mlekarna, Gorenjska oblačila, Merkur, IBI, AMD, Kokra, Vzgojnovarstvena organizacija, Gozdo gospodarstvo in zasebnik Milan Dujmovič.

Le v Kranju so lani zbrali 8 ton uporabnih oblačil in z njimi napolnili skladišči Rdečega križa. **Franc Jerman**, ki upravlja s centralnim skladiščem v Predosljah, pravi, da je ob akciji vsako leto bolj polno, ljudje pa še tedne po njej prinašajo pakete, tako da morajo z njimi tudi v bližnjo drvarnico. Ob našem prihodu se je zbiralna akcija komaj dobro začela, a skladišče je bilo že dodobra napolnjeno. **Irena Sejdaj**, ki v njem dela in tudi izdaja oblačila prosilcem, je bila že vnaprej zaskrbljena, kako se bo ob koncu akcije prebila skozi zavitke, ki jih bo nemara kar okoli 20 ton, čeprav neuporabno blago sproti odvažajo.

Irena Sejdaj: »Največ prosilcev se oglaša v skladišču jeseni, navadno po oblačilih za vso družino. Prosilec pusti pri meni prošnjo, z njim se dogovorim, kdaj bo paket za družino pripravljen, nato pa poiščem med razpoložljivim blagom tisto, za kar je prosil. Ob sredah med 15. in 17. uro sem na voljo v priročnem skladišču v H8 v Kranju, tako za prosilce kot za one, ki bi radi oddali rabljena oblačila. Za slednje naj povem, da sicer prinašajho vsako leto več, da pa se še niso navadili oddati oprano, zašito in zlikano.«

Četrtošolci šole na Kokrici Eva, Maja in Uroš, so se pri zbiralni akciji izkazali kot zgleden podmladek Rdečega križa. **Foto: F. Perdan**

Na zbirnih mestih v krajevnih skupnostih je bilo vse popoldne živahno. Domači poverjeniki Rdečega križa so pridno sprejemali in razporejali omote, ponekod so jih tudi sproti tehtali, da so bili ves čas na čistem glede darovane količine.

Pavla Lesičnik, poverjenica RK iz Stražišča, že desetletje sodeluje v zbiralnih akcijah: »Z letaki, ki jih raznosimo po vsem kraju, vsako leto povabimo ljudi, naj na zbirna mesta prinesejo blago, nato pa ves dan sprejemamo pakete. Lani smo zbrali okoli 4 tone oblačil in drugega blaga, letos pa pričakujemo še več. Ljudje darujejo veliko otroških oblačil, tudi obutev, celo posteljnino, od pokojnikov pa navadno prinesejo vso garderobo. Pri nas skoraj da ne vemo za ljudi, ki bi jim bila potrebna pomoč Rdečega križa, slišimo pa, da od drugod stalno prosijo tudi za pomoč v oblačilih.«

Na Kokrici so imeli pred peto popoldne že prek 600 kilogramov uporabnih oblačil - prejeto so sproti tehtali na osebni tehtnici. Izpred hišnih vrat so omote pobirali otroci iz tamkajšnje šole in jih z vozički in »kimpeži« dovažali na zbirno mesto. **Ida Gorjup**, predsednica krajevnega odbora RK na Kokrici je bila z akcijo nadvse zadovoljna: »Ljudje darujejo vsako leto več in tudi zelo ohranjene in uporabne stvari. Seveda je darovanega blaga preveč, da bi ga na zbirnih mestih sami razporejali, ločimo le obutev ter uporabno blago od neuporabnega. Ko je vse zbrano, pokličemo na sedež občinske organizacije RK, naj s kombijem odpeljejo zavitke v skladišče. Povpraševanje po rabljenih oblačilih se je močno povečalo, zato smo veseli, če lahko vsaj malo olajšamo revščino.«

V Kranju so letos zbrali okoli 12 ton oblačil. Veliko je bilo tudi neuporabnega, to pa so sproti odprodali. Za izkupiček bodo kupili nove odeje in posteljnino, kar bo zraven rabljenih oblačil, obutve, igrač in knjig čakalo, da jih dvignejo pomoči najbolj potrebni prosilci. Teh je največ med družinami z veliko otroki, med starimi, bolnimi in onemoglimi, ki jim oblačila odnesejo patronažne sestre.

D. Z. Žlebir

Popravek

V prispevku pod naslovom Za manj denarja manj muzike smo se zmotili pri imenu sogovornice, direktorice škofjeloškega Zdravstvenega doma, dr. Selanove . Sogovornici in bralcem se za napako opravičujemo.

V okolici uranskega rudnika povečana radioaktivnost

Kako nevarne so stare hiše

Škofja Loka, 1. junija - Strokovnjaki iz Inštituta Jožef Štefan, ki skupaj z republiškim Zavodom za varstvo pri delu merijo in nadzirajo radioaktivnost v okolici Rudnika urna Žirovski vrh, so za lani izračunali povprečno stopnjo sevanja na prebivalca. Rudnikovi sosedje so iz narave prejeli 5,2 milisiverta, iz samega rudnika pa še 0,59 milisiverta oziroma približno desetino skupne vrednosti, ki znaša 5,8 milisiverta. Leta 1977 je merila rudnikova "doza" 0,51 milisiverta. Vsiljuje se troje vprašanj: ali radioaktivnost (zaradi povečevanja proizvodnje) narašča, ali so meritve zdaj bolj natančne, ali pa podatki iz prejšnjih let niso odgovarjali resnici.

Bolj kot to pa preseneča in zaskrbljuje primerjava naravnega sevanja v okolici rudnika, kjer živi blizu 300 ljudi. To sevanje zaradi radija in urana v tleh oziroma zaradi radona, ujetega v hišah, več kot za dvakrat presega povprečno svetovno dozo na prebivalca. Ta po zadnjem popravku znanstvenega odbora za lani znaša 2,4 milisiverta, se pa zaradi novih strokovnih spoznanj iz leta v leto spreminja (leta 1979 en milisivert, leta 1982 dva, leta 1986 2,2).

V Inštitutu Jožef Štefan so izračunali, da je tveganje za povečano obolevnost za pljučnim rakom kot posledico dodatne doze sevanja zaradi dosedanjega štiriletnega rednega obratovanja rudnika urana Žirovski vrh pri kritični skupini 300 prebivalcev dodatno še 0,02 primera pljučnega raka.

Peter Stegnar, vodja odseka za jedrsko kemijo, Inštitut Jožef Stefan: »Edini pomembni vir onesnaževanja okolja RUŽV predstavlja radon Rn-222 s svojimi kratkoživimi potomci, ki izvira iz jamskih ventilacijskih izpustov, deponije hidrometalurške jalovine ter odlagališč rude in jalovine, drobilnice in obrata predelave. Srednje letne koncentracije Rn-222 in potomcev v dolini Brebovščice predstavljajo nekaj manj kot dvakratni faktor naravnega ozadja na referenčnih lokacijah.

Epidemiološke študije, na osnovi katerih ocenjujejo tveganje obolevnosti za pljučnim rakom, kažejo, da je radon v bivalnem okolju povzročitelj najmanj 10 ali celo 15 odstotkov obolenj za pljučnim rakom. Pomeni, da bo v 9,6 do 10,2 primerih v tej skupini povzročilo raka kajenje, v preostalih 1,1 do 1,7 primera pa radon v hišah.

Strokovnjaki Inštituta Jožef Štefan so namreč v okviru meritev radioaktivnosti v življenjskem okolju Rudnika urana Žirovski vrh in izpostavljenosti prebivalstva v letu 1988 merili tudi radioaktivnost v hišah okoli rudnika in tudi v nekaterih zunaj najožje okolice, to je v naseljih Trebija, Hotavlje, Lučine, Srednja vas kot tudi v Dobrovi pri Ljubljani, kjer je referenčno mesto. Inštitut je pred dvema letoma predlagal republiškemu komiteju za zdravstveno varstvo izdelavo tovrstne študije za vso Slovenijo. Komite žal, ni našel denarja za meritve (v svetu jih financirajo vlade). Zato meritve iz okolice rudnika ne dajejo prave slike oziroma primerjave, ali je radioaktivnost tu višja kot drugje po Sloveniji ali ne. Žal tudi nimamo predpisov, kolikšno sme biti najvišje sevanje v hišah. Na Švedskem, denimo, so prebivalcem hiš, kjer je bila radioaktivnost višja od 400 bekerelov, dali ugodne kredite za obnovo hiš ali pa so se ljudje kar preselili drugam.

Pri nas česa podobnega vsaj nekaj časa najbrž še ne moremo pričakovati, zato je najbolje, da si ljudje pomagajo sami. In kaj pravijo meritve? Da je v novejših hišah dosti manj nevarnosti (40 do 70 bekerelov) kot v starejših, kjer so izmerili 200, 300, 500, tudi prek 1000 in v rudniku najbližji celo 2600 bekerelov (2600 bekerelov je 130 milisivertov, to pa že pomeni povečano možnost raka na pljučih). Pravo olajšanje pomeni podatek, da so v dveh razredih osnovne šole v Gorenji vasi izmerili samo 21 bekerelov.

Marjan Uršič, RUŽV: »Ko so računali, da bo uran iz Žirovskega vrha stal 100 dolarjev za libro, je na svetovnem trgu veljal 40 dolarjev. Zdaj stane naš uran 50 dolarjev, v svetu je mogoče dobiti libro za 32 do 35 dolarjev. Podoben razkorak oziroma še večji je med našimi in svetovnimi cenami drugih virov energije. Počakati bo treba parlamentarno skupino, ki se ukvarja z družbenoekonomsko upravičenostjo rudnika urana Žirovski vrh, ali rudnik da ali ne oziroma kako dolgo...«

Velika prisotnost radona v hišah sproža vprašanje, kako ljudi obvarovati pred posledicami pretiranega sevanja. Najhitrejša zaščita je dobro prezračevanje, najučinkovitejša pa dobra izolacija hiš. Stare hiše v okolici rudnika so večinoma grajene iz (radioaktivnih) snovi (kamenje, zemlja) iz narave, dodatno se še radon iz naravnega sevanja vsidra v zidove. Pomembne so torej betonske, dobro izolirane (izotekt) plošče v hišah, ki zadržijo prodor radona.

Škofjeloški izvršni svet se je zavzel za to, da bi v gorenjski ekološki službi čimprej pripravili navodila, kako naj se ljudje zaščitijo proti nevarnosti visokega sevanja v hišah..

Jelovčan

Foto: F. Perdan

Nekdanji direktorji o Termopolu

Zadovoljni, da ni šlo "k vragu"

Sovodenj, 5. junija - V soboto je praznoval 140-članski kolektiv Termopola zrelih trideset let. Ob tej priložnosti so delavci poleg krajanov in nekaterih uglednih gostov še posebej prisrčno pozdravili ustanovitelja podjetja Janka Zabukovca in Matijo Ivanuša ter kasnejše direktorje, ki so kot kapitani na razburkanem morju varno vodili barčico med čermi. Prav tem izbrancem, ki so v povprečju zdržali za krmilom Termopola po en štiriletni mandat, smo ob lepem jubileju prepustili besedo.

Janko Zabukovec in Matija Ivanuša sta se, kot pred dobrimi tremi desetletji, tudi to soboto držala skupaj. **»Takrat sem bil računovodja v kmetijski zadrugi v Sovodnju,« je dejal Janko Zabukovec. »Kupili smo kino projektor, Matija Ivanuša ga je usposobil in mimogrede navrgel, kakšna škoda je, da je toliko mladih brez pravega dela. On da nekaj ve o polivinilu. Prevzel sem skrb za denar. Sam ga nisem imel. Nekaj ga je posodila zadruga, nekaj ljudje, tudi kmetje, ki so mi zaupali. Prve žarnice sva dobila iz Nemčije na "šverc".«**

Tako se je začelo. Matija Ivanuša je posel strokovno vodil, Janko Zabukovec je delal. Prvi sad njunega podjetnega duha je bil toplotno impulzni strojček za varjenje vrečk. Nato je Ivanuša izdelal še visokofrekvenčni stroj za varjenje hlačk za dojenčke.

»Maja 1959. leta sva v podjetje dobila prvih pet deklet, še isto leto smo na Gorenjskem sejmu razstavljali slovite šuškovce in obleke za motoriste,« je povzel misli Matija Ivanuša. Pol leta sta moža delala brez vsakršnega plačila. Potem je šel Zabukovec na občino, kjer so mu dali milijon nepovratnih dinarjev.

Iz Termopola sta odšla 1962. leta. Janko Zabukovec, po rodu iz Trbovelj, je postal direktor žirovske Etikete, Matija Ivanuša, sicer Ljubljančan, se je zasidral v delavnici na Trebiji. Podjetna moža sta, čeprav "tujca" v kraju, domačinom prinesla delo, zaslužek, boljše življenje. »Zadovoljna sva, da ni šlo vse k vragu,« je ob pogledu na sedanji Termopol dejal Matija Ivanuša.

Na slovesnosti ob 30. obletnici Termopola so dobili posebna priznanja začetniki: Matija Ivanuša, Janko Zabukovec, Marija Burnik, Ivanka Šifrer, Jerneja Frelih, Katarina Lapajne, Anica Peternelj in (po smrti) Ivanka Platiša. Nagrajeni so bili tudi delavci za 30, 20 in 10 let dela. Jubilanti s 30 leti so Vera Kokelj, Marica Burnik in Ivanka Šifrer.

Janko Pogačnik je bil direktor z najdaljšim stažem, osem let, od 1973 do 1981. **»Moje prvo delo je bilo gasitev polletne izgube, ki naj bi jo skozi sanacijski program do konca leta odpravili. Kolektiv je bil mlad, z dobrimi stroji. Ravno takrat se je v Škofji Loki razvijalo podjetje EGP. Politika je menila, naj bi od Termopola prevzeli stroje in delavce, saj tovarna v Sovodnju takrat ni imela svojih prostorov. Delali smo v zadružnem domu, po kleteh, v gasilskem domu, v najeti garaži, skladišče je bilo v neki vojaški leseni baraki. Takrat 94-članski kolektiv je želel novo tovarno. To je bilo težko prvič zaradi lokacije in drugič zaradi denarja. Vendar smo v pičlih dveh letih uspeli. Leta 1977 smo bili že v lastnih prostorih. Takratna in kasnejše naložbe so našle svoj odmev v boljšem življenju delavcev, krajanov.«**

Sedanjemu direktorju Ivu Berčiču je pred slabima dvema letoma predal vodstvo Termopola Lojze Bogataj. Takole pravi: **»Na kolektiv in kraj me vežejo lepi spomini. V tistem obdobju smo posodobili tovarno, izdelke smo zamenjali predvsem z uporabno embalažo, gojili kooperacije, izvažali za Braun, IBM, Philips, kraj je dobil telefon, zadružni dom, kulturni dom, gasilski dom, planinski dom na Ermanovcu, boljše ceste, poti. Termopol se razvija v smeri, ki smo jo začrtali. Ima prihodnost, verjetno bolj v tujini kot doma, poskrbeti pa bo treba za novo tehnologijo.«**

H. Jelovčan

Foto: F. Perdan

S sistemom, v katerem so učbeniki tržno blago, je nekaj hudo narobe

Modri Janez prav svetuje, aduta pa ni v njegovem rokavu

Ljubljana, 2. junija - Staro šolsko leto se še niti izteklo ni, pa so tu že skrbi okrog novega. Skrbi imajo na eni strani založniki, ki jih je slovenska vlada postavila pred dejstvo, da so šolski učbeniki tržno blago, kar posmehljivo malenkostna družbena denarna injekcija samo potrjuje, na drugi pa starši, ki se jim po vse bolj plitvih žepih pode velike besede o naši brezplačni šoli. S strahom čakajo na nove spiske učbenikov in delovnih zvezkov (in kopice drugih bolj ali manj nujnih pripomočkov za šolo), ki jih bo treba do prvega septembra skompletirati, in se bolj ali manj preverjeno hudujejo nad šolskimi oblastmi, češ da prav po nepotrebnem "vsako leto" menjajo šolske knjige, samo da služijo pisci in tiskarne. V pričujočem sestavku bomo skušali odgovoriti predvsem na tri vprašanja: katere (ne)obvezne novosti prihajajo konec poletja v razrede osnovne šole, na kratko bomo strnili finančno problematiko okrog izdajanja šolskih učbenikov, za konec pa povedali še nekaj besed o prednaročniški prodajni akciji učbenikov.

V osnovni šoli bo pravzaprav malo novosti, le šest. Malo, če vemo, da je učbenik živa snov, ki se nenehno dopolnjuje, spreminja, zboljšuje. Prvošolčki bodo dobili novo Prvo berilo, ki ga dopolnjuje nova stavnica (le-to kupijo šole) in nekateri drugi napovedani učni pripomočki. V drugem in tretjem razredu ostaja vse pri starem, v četrtem pa devet let star učbenik Matematika 4 zamenjuje nov; z njim se končuje vertikala učbenikov za pouk matematike po prenovljenem programu za razredno stopnjo.

V peti razred kuka nov Slovenski jezik 5, ki je zanimiv zlasti z didaktičnega vidika. Nadomešča Slovnico iz leta 1961, ki je bila 1976. leta samo strokovno prenovljena. Na osnovi prenovljenega programa sta nastala učbenik in delovni zvezek Gospodinjstvo 7, ki ju bodo morali kupiti sedmošolci. Za osmošolce bo novo samo berilo V nove zarje, ki bo zamenjalo staro iz leta 1968.

Če ste pozorno prebrali nekatere letnice učbenikov, zlasti za slovenski jezik, potem lahko ugotovite, da se učbeniki vendarle ne menjajo "vsako leto", ampak da ima, žal, prav slovenski jezik kot eden temeljnih predmetov v šoli, najstarejše učbenike. Glede na to, da se mladinska književnost, predvsem na razredni stopnji, zelo hitro razvija, je gotovo že skrajni čas, da se tudi učbeniki temu prilagode.

Tehniška založba je v sodelovanju s praktiki iz osnovnih šol, pedagoško akademijo in zavodom za šolstvo ponudila učencem komplete potrošnih gradiv za pouk tehnične vzgoje za peti, šesti in sedmi razred, medtem ko bo komplet za osmi razred, v katerem so dražji elektronski materiali, ponujen v nakup šolam za več učencev. S tem bo založba poenotila preskrbo učencev oziroma šol z materiali za delo pri tehničnem pouku, za katere so doslej pogosto z različnimi uspehi prosjačili v podjetjih.

Project English

Zanimiva novost je učbeniški komplet za angleški jezik v osnovni šoli Project English, ki ga je strokovni svet SRS za vzgojo in izobraževanje ravno včeraj kot neobvezno dovolil uporabljati poleg obveznih učbenikov. Namenjen je zlasti bolj ustvarjalnim, iščočim učiteljem, ki jih bo (in učence) navdušila raznolikost obravnavanih tem, navajanje na logično sklepanje, zabavnost, ki je življenjski sok učenja tujega jezika in nekatere druge prednosti. Komplet ima še nekatere pomembne prednosti pred že zastarelimi učbeniki angleškega jezika iz leta 1978, ki niso pisani za individualni pouk, za pouk tujega jezika za življenje. Komplet Project English je bil že v osnovnih šolah kot dodatno gradivo za učitelje, letos pa se je nadpovprečno dobro dokazal tudi na preizkusu v treh šolah (Celje, Ljubljana). Sicer pa je tudi že oblikovan team za pripravo nove serije učbenikov angleškega jezika za osnovno šolo.

Kaj kupiti?

V katalogu Državne založbe Slovenije "Kaj svetuje modri Janez? Vse za šolo kupi danes!" je navedenih vseh 84 naslovov učbenikov, ki so v rabi v osnovni šoli. V njem so našteti tudi učbeniki za splošno izobraževalne predmete v prvem letniku srednjih šol (katalog za srednje šole je tik pred izidom). S tem v zvezi se poraja vprašanje, kaj lahko šolarji oziroma starši kupijo že zdaj brez bojazni, da ne bodo vrgli denarja stran oziroma da bodo jeseni učitelji zahtevali čisto nekaj drugega. Kataloge imajo tudi v šolah, zato je najpametneje, da otroci (ali starši na roditeljskem sestanku) vprašajo, katere knjige bodo v višjem razredu res rabili. Podobno svetovalno vlogo imajo tudi knjigarne.

Ne odločajte se torej prehitro, na pamet, saj učbeniki niso poceni, v povprečju stane eden med 50 in 60 tisočaki.

V primerjavi s številom učbenikov za osnovno šolo so srednje šole z njimi dobesedno preplavljene. V usmerjenem izobraževanju je v rabi 400 učbenikov s snopiči. Za naslednje šolsko leto je napovedanih 33 novih učbenikov, od teh 22 za strokovne in enajst za splošne predmete. V iskanju cenejših rešitev ima prav gotovo prihodnost razmišljanje o tem, da bi učbeniki za strokovne predmete bili nekakšni kompleti posamezne stroke, ki bi jih kupovali in se iz njih učili tako šolski novinci kot že zaposleni ljudje. V istem cilju, pocenitvi, bi se morale povezati tudi različne založbe, ki na isto temo pišejo različne knjige. Ne nazadnje najbrž tudi ne bi bilo preveč narobe, če bi učbenike tiskali v manj razkošnih izvedbah. Že prav, da so učencem dopadljivi, ni pa treba, da bi trajali večno.

Učbeniki prepuščeni trgu

Uroš Istenič, direktor Državne založbe Slovenije: »Od vsaj desetletnih prizadevanj, kako bi učbenike čim bolj pocenili in poskusov za brezplačne učbenike smo danes založniki prepuščeni tako imenovanim tržnim zakonitostim. V drugih republikah dajejo posojila z znižano obrestno mero in subvencije, ki zbijajo ekonomsko ceno, mi pa smo iz tako imenovanih sredstev družbenopolitičnih skupnosti leta 1986 dobili 407 milijonov dinarjev posojila, leta 1987 500 milijonov, lani 114 milijonov in letos dve milijardi. Prvi dve leti je bilo posojilo poceni (2-odstotne obresti), zdaj njihovo ceno draži "normalna" revalorizacija. Dobra dvomilijardna injekcija ne pokrije niti vrednosti zalog učbenikov, ki jih lani nismo prodali in znašajo okrog šet milijard dinarjev.

Kaj pomeni prepustitev učbenikov trgu? Nobena država na svetu tega ne počne. Odgovornost prenaša iz državnega sistema (izvršni svet) v samoupravni sistem (izobraževalna skupnost, posebne izobraževalne skupnosti). Izobraževalna skupnost nima denarja oziroma vsega sproti usmeri v učiteljske plače, posebne izobraževalne skupnosti pa so zelo različno bogate in sofinancirajo le učbenike iz svojega strokovnega področja.

Treba bo povedati, kaj bomo storili za našo nacionalno kulturo, katera je nacionalno pomembna knjiga (učbenik vsekakor), ki jo bo treba sofinancirati. V okviru sistema bi morali zahtevati tudi brezplačne učbenike za osnovno šolo, kot je v razvitih evropskih deželah.«

Anica Tušek, analitik, iz Železnikov: »Najstarejši otrok gre v prvi letnik srednje šole, drugi v peti in tretji v drugi razred. Doslej smo učbenike za malenkostno sposojevalnino dobivali v osnovni šoli, šola je kupila tudi delovne zvezе, ki smo jih običajno plačevali po obrokih. Upam, da bo tudi letos tako in da bo treba le za srednjo šolo več odšteti. Kupovali bomo avgusta, pred šolo, ko bomo točno vedeli, kaj.«

V prednaročilu, na tri obroke

Cene učbenikov, delovnih zvezkov in drugih pripomočkov, ki so navedene v katalogu "Kaj svetuje modri Janez?" so odraz dvigovanja rok družbe pri asistiranju tovrstnih izdaj. Komplet za prvi razred, denimo, stane okroglih 350 tisočakov, za sedmi razred, ki ima največ (23) knjig, pa 1,2 milijona dinarjev. Za družinski proračun to ni malo, še več pa bo avgusta, saj bodo cene sledile inflaciji.

Joža Keše, rentgenski tehnik, iz Škofje Loke: »Sin gre v tretji razred. Ne vem, koliko bo stal, gotovo pa ne malo. Akcija prednaročniške prodaje učbenikov na obroke je v redu, vendar pa bi morali v šoli že zdaj povedati, kaj bodo otroci rabili. Sindikat v službi nam pri šolskih nakupih ne pomaga.«

Primerjava cene učbenikov z nekaterimi drugimi potrošnimi izdelki zna biti zelo cinična in slabega okusa. En učbenik, denimo, stane toliko kot štiri steklenice piva in pol, učbenik Družba in socialistična morala pa toliko kot pet okroglih (nepotiskanih) zavitkov straniščnega papirja!

Zato so založbe letos prvič ponudile staršem, šolam in sindikalnim organizacijam možnost individualnega ali kolektivnega nakupa učbenikov v prednaročilu z zajamčenimi cenami in možnostjo plačila v treh obrokih brez obresti. Tako je mogoče naročiti bodisi posamezne knjige, bodisi cel komplet. Zanimanja za nakup te vrste je veliko, vse pa kaže, da bo prodajna akcija podaljšana do konca tega šolskega leta, do 22. junija.

Mara Bogataj, poslovodkinja knjigarne DZS v Škofji Loki: »Ugodnost obročnega plačevanja učbenikov izkoriščajo predvsem individualni kupci, manj šole. Založbe obljubljajo, da bodo vse knjige izdale okrog 15. avgusta, kar pa iz prakse ne verjamem, saj se to v 35 letih, kar sem v knjigarni, še ni zgodilo. Vse knjige bi morale biti vsaj konec junija v knjigarnah, ne pa, da kupec neštetokrat zastonj prihaja po zapoznele izdaje.«

H. Jelovčan

Foto: F. Perdan

Šola Bratstvo in enotnost ima odlične košarkarje

Mlajše pionirke slovenske prvakinje

Kranj, 2. junija - Dobri pogoji, ki jih ima kranjska osnovna šola Bratstvo in enotnost s svojim stadionom, telovadnico, bazenom in bližnjo športno dvorano na Planini, se odražajo tudi v tekmovalnih dosežkih. Vodstvo šole z ravnateljico na čelu ima razumevanje za šport, glavno strokovno delo pa opravi pet učiteljev telesne vzgoje: Vladka Mladenovič, Jana Košir, Ino Brajdič, Mira Kozina in Peter Mohorčič, ki je mentor šolskega športnega društva.

Košarka, čeprav v tej igri dosegajo največje uspehe, pa ni edini šport, ki ga gojijo v Šolskem športnem društvu. Zelo dobri so v plavanju, atletiki, rokometu in odbojki, kjer posebej izstopajo starejši pionirji.. Največ zadnjih uspehov pa je le vezanih na košarko. Mlajši pionirji so konec tedna igrali v finalu slovenskega prvenstva ŠSD za Šumijev pokal, mlajšim pionirkam, rojenim leta 1976 in 1977, pa je na enakem turnirju za Šumijev pokal uspelo zmagati. Veselje po zmagi je bilo iskreno, neverjetno, vzdušje odlično. Radost je z dekleti delila tudi **trenerka te generacije Vladka Mladenovič**, nekdanja košarkarica, ki je 9 let igrala pri kranjski Savi, nato pa se je s tem moštvom razšla, igrala eno sezono za Odejo iz Škofje Loke, potem pa je aktivno igro opustila in postala vzgojiteljica mladih košarkaric na šoli na Planini.

skem pa druga, vendar se je uvrstila na republiški četrtfinale, ki je bil v Kranju. Zmagale smo, zmago ponovile še na polfinalu v Ljubljani, finale pa je bilo v Sežani, kjer smo bile boljše od domačega moštva Srečka Kosovela in osnovne šole Borisa Kidriča iz Maribora. Do finala sem skrbela za moštvo sama, na finalu pa mi je pomagal Frenk Podlipnik, sicer trener pri Košarkarskem klubu Kranj oziroma Sava. Vadbo so dekleta začele pri meni, potem so vadile tudi pri selekciji mlajših pionirk pri Savi, trenirale trikrat tedensko in uspele. Moram reči, da so nam pri Savi pomagali, saj večina teh igralk že igra za selekcijo tega kluba, avgusta gredo na priprave v Premanturo in dekleta, rojena leta 1977, bodo drugo leto še lahko igrale za Šumijev pokal, kar je dobro za nas."

Je to generacija odličnih, obetavnih košarkaric, zaradi katerih bi se lahko kranjska ženska košarka spet dvignila?

Republiške prvakinje med mlajšimi pionirkami: Stefanovič, Drobnjak, Komič, Bunič, Ažman, Voršič, Gogič, Pavlovič, Maljuga, Čankovič, Novakovič, Petrovič, Šešič in Rozman.

Vladka Mladenovič

"Na kranjskem prvenstvu je bila ta ekipa prva, na Gorenjskem pa druga, vendar se je uvrstila na republiški četrtfinale, ki je bil v Kranju. Zmagale smo, zmago ponovile še na polfinalu v Ljubljani, finale pa je bilo v Sežani, kjer smo bile boljše od domačega moštva Srečka Kosovela in osnovne šole Borisa Kidriča iz Maribora. Do finala sem skrbela za moštvo sama, na finalu pa mi je pomagal Frenk Podlipnik, sicer trener pri Košarkarskem klubu Kranj oziroma Sava. Vadbo so dekleta začele pri meni, potem so vadile tudi pri selekciji mlajših pionirk pri Savi, trenirale trikrat tedensko in uspele. Moram reči, da so nam pri Savi pomagali, saj večina teh igralk že igra za selekcijo tega kluba, avgusta gredo na priprave v Premanturo in dekleta, rojena leta 1977, bodo drugo leto še lahko igrale za Šumijev pokal, kar je dobro za nas."

"Gre za izjemno generacijo, posebej v letniku 76. Dekleta so visoka od 158 do 167 centimetrov, so velike, suhe, vendar ne pretežke. Nanje pri Savi lahko računajo. Sploh nam Iztok Klavora veliko pomaga, da s Savo tako sodelujemo. Trener Erlah mora obdržati moštvo skupaj, da bo dozorelo in čez dve leti je že mogoča vrnitev v drugo zvezno ligo. Mislim, da so predvsem zaradi mladosti izgubljale tekme in izpadle iz druge lige."

Vi se od te ekipe poslavljate. V obdelavo ste dobili novo.

"Od maja naprej trikrat tedensko vadim z dekleti, rojenimi leta 1978 in 1979. Pripravljamo se na enako tekmovanje prihodnje leto, kjer ponovno računamo na uspeh."

J. Košnjek,
sliki Frančišek Perdan

V Kranju je bilo državno prvenstvo v atletskem mnogoboju

Dve kolajni ostali v Kranju

Kranj, 4. junija - Na državnem prvenstvu v atletskem mnogoboju (deseteroboju za člane in starejše mladince, osmeroboju za mlajše mladince in sedmeroboju za članice in starejše mladinke) je tekmovalo 31 najbolj vsestranskih jugoslovanskih atletov. Po pričakovanju so zmagali favoriti. V Kranju sta ostali dve srebrni kolajni: Goran Kabič in Matjaž Pangerc sta jih osvojila med člani in mlajšimi mladinci. V Kranju bi ostala tudi tretja kolajna, če ne bi Matjaž Polak odstopil.

Udeležba je bila, za jugoslovanske razmere, presenetljivo dobra. Tekmovali so atleti ljubljanskih klubov IBL Olimpije in Žaka, Brežic, beograjskih klubov Crvene zvezde, Oaka in Partizana, Dinama iz Zagreba, Jedinstva iz Bijelega polja, Kablov iz Svetozareva, Proleterja iz Zrenjanina, Ptuja, Skopja, Slavonije iz Osijeka, Slobode iz Čačka in Triglava iz Kranja. Kljub muhastemu vremenu je atletski klub Triglav dobro izpeljal prireditev, kljub zapletom v zadnji disciplini, teku na 1500 metrov za moške. Kot je povedala tajnica Atletskega kluba Triglav iz Kranja Mira Krampl, v prehodnih dogovorih z predstavnikom Nogometnega kluba Triglav iz Kranja ni bilo problemov glede uporabe stadiona. Nekaj dni pred tekmovanjem atletov, ko so nekateri deseterobojci že prišli v Kranj, pa so pri Nogometnem klubu ugotovili, da imajo v nedeljo popoldne ob 17. uri tekmo. Stvar so rešili tako, da so nogometaši igrali na pomožnem igrišču. Po tekmi so nogometaši in občinstvo krenili prek atletske steze do tribune v trenutku, ko so deseterobojci tekli zadnjo disciplino: 1500 metrov. V tem primeru ne gre le za oviranje tekačev, ampak za nešportni odnos športnika do športnikov. Dogodek je vrgel slabo luč na sicer dobro organizirano prvenstvo.

Vladka Lopatič iz Brežic je bila ponovno najboljša med članicami v sedmeroboju

Matjaž Pangerc, mladi kranjski deseterobojec, ki kot mlajši mladinec sedaj tekmuje v osmeroboju

Nastop kranjskih mnogobojcev je treba dobro oceniti. Kabič je bil drugi med člani, Pangerc pa drugi med mlajšimi mladinci. Škoda, da je na polovici tekmovanja odnehal Matjaž Polak, državni prvak med starejšimi mladinci, ki je tokrat nastopal med člani in je bil po prvem dnevu na tretjem mestu. Če bi ga osvojil, bi dosegel zvezni razred in izjemen uspeh, vendar očitno ni zdržal pritiska.

Zmagali so favoriti: Saša Karan iz beograjskega Partizana, ki ima s 7877 točkami državni rekord, in Vladka Lopatič iz Brežic.

REZULTATI - člani: 1. Karan (Partizan) 7642, 2. Kabič (Triglav) 7144, 3. Tadič (Slavonija) 6715; starejši mladinci: 1. Grd (Dinamo) 6179, 2. Lozej (IBL Olimpija) 5643, 3. Ilič (Partizan) 5639; članice: 1. Lopatič (Brežice) 5437, 2. Ristič (Proleter) 4971, 3. Stojčevska (Skopje) 4615; starejše maladinke: 1. Korošak (Ptuj) 4859, 2. Vukovič (OAK) 4467, 3. Drobnjak (Čačak) 4354; mlajše mladinke: 1. Jerančič (IBL) 6255, 2. Pavlovska (Skopje) 6206, 3. Alibabič (IBL) 5311; mlajši mladinci: 1. Gregorič (Brežice) 9675, 2. Pangerc (Triglav) 9565, 3. Prostor (IBL) 9111.

J. Košnjek, slike F. Perdan

Matjaž Polak, starejši mladinec, je imel možnosti za tretje mesto med člani

Goran Kabič in Saša Karan, najboljša jugoslovansaka deseteroboja

Orodjarji Peka zmagali - Na Štefetovem balinišču v Tržiču je bilo že peto tradicionalno balinarsko srečanje obrtnikov, pekov, mesarjev, pleskarjev Obrtnega podjetja Tržič in orodjarjev iz Peka. Letos so zmagali z odlično igro orodjarji Peka, za njimi pa so se uvrstili obrtniki, mesarji, pleskarji in peki. Tekmovali so še v hitrostnem zbijanju, kjer je zmagal Polde Kavčič iz ekipe mesarjev. V pozicijskem bližanju sta bila najboljša orodjarja Franci Koder in Avgust Knific. Na sliki zmagovalna ekipa orodjarjev (od leve proti desni) Franci Koder, Avgust Knific, Drago Štefe in Matjaž Knific.

M. Jenkole

Radovljiške sindikalne igre

V streljanju najboljši Elan

Radovljica, 1. junija - Strelska družina Mošnje je izvedla radovljiško občinsko sindikalno prvenstvo v streljanju z zračno puško. Med ženskami do 40 let so bile najboljše Andreja Zupan (PTT Radovljica) 157 krogov, Jelka Rakuš (LIP Bled) 150 krogov, Lidija Vidic (Veriga Lesce) 150 krogov, Olga Šimic (Elan) 143 krogov in Andreja Tancar (GP Bohinj) 140 krogov, v skupini nad 4o let pa članice Elanove ekipe Silva Šimic 150 krogov, Amalija Podlipec 156 krogov, Angela Mrak 152 krogov in Marija Lavrič 140 krogov, peta pa je bila Albina Ristič (LIP Bled). Skupno je tekmovalo 36 strelk.

Med moškimi nad 40 let je tekmovalo 45 strelcev, najboljši pa so bili Stanko Ažman (LIP Bled) 175 krogov, Ivan Lotrič 173 in Tone Knaflič 172 krogov (oba Veriga), Jože Biček (Obrtno združenje) 172 in Jože Korošec (PTT) 167 krogov. Najmnožičnejša je bila udeležba med moškimi do 40 let, kjer je tekmovalo 80 strelcev. S 178 krogi je zmagal Vojko Vidic (Iskra Otoče). Sledijo: Štefan Fujs (LIP Bled) 173, Matevž Papler (SGP Gorenjc) 168, Alojz Završnik (PTT Radovljica) 164 in Gregor Repinc (LIP Bled) 163.

Ekipno je med ženskami zmagal premočno Elan pred PTT Radovljica, Lipom, Verigo in Gradbenim podjetjem Bohinj, med moškimi pa Veriga pred Lipom, Iskro Otoče, PTT Radovljica, Gorenjcem itd. Ekipno skupaj pa je slavil Elan pred Lipom, Verigo, PTT, Iskro Otoče itd.

J. K.

Kegljanje

Zoretova in Hafner gorenjska prvaka

Kranj, 2. junija - Na kegljiščih Triglava v Kranju in na Podnu v Škofji Loki se je končalo letošnje gorenjsko prvenstvo za člane in članice. Pri članih je nekoliko presenetljivo zmagal Peter Hafner (Lubnik Škofja Loka), pri ženskah pa članica kranjskega Triglava Marjana Zore.

VRSTNI RED - člani: 1. Hafner (Lubnik) 2593, 2. Beber (Sava) 2584, 3. Jurkovič (Triglav) 2580, 4. Benedik (Sava) 2569, 5. Lovše (Kranjska gora) 2565, 6. Oman 2553, 7. Boštar 2544, 8. Šemrl 2531, 9. M. Oman 2531 (vsi Triglav), 10. Ropret (Adergas) 2514; članice: 1. Zore 1668, 2. Zajc 1575, 3. Gašperin 1560, 4. Pirc 1541, 5. Fleischman 1541, 6. Cej 1523 (vse Triglav).

T. Bolka

Izšla knjiga dr. Iztoka Tomazina

Korak do sanj

Tržič, 31. maja - Tržiški alpinist, športnik in zdravnik dr. Iztok Tomazin je izdal pri založbi Obzorja knjigo Korak do sanj. V njej pripoveduje o vrhunskih dosežkih in doživetjih v severnoameriških gorah, stenah in kanjonih, ki so bila tudi mejnik v razvoju jugoslovanskega prostega plezanja, spominja se pokojnega prijatelja in soplezalca Boruta Berganta, ki je umrl v Himalaji, razmišlja o življenju v gorah, večnem iskanju in tveganju. Knjigo je mogoče kupiti v knjigarnah, nekaj izvodov z avtorjevim podpisom pa je po nižji ceni naprodaj v pisarni Turističnega društva Tržič in poslovalnici Alpetoura. Iztok Tomazin pripravlja javno predstavitev knjige, ki bo 16. junija ob 20. uri v paviljonu NOB v Tržiču, popestrena pa bo z diapozitivi iz ameriških gora. Ob tej priložnosti bo tudi pogovor o knjigi in alpinizmu.

J. Kikel

Kolesarstvo

Marko Polanc dober v Avstriji

Kranj, 5. junija — V sobota se je v Avstriji začela tradicionalna mednarodna kolesarska dirka po Avstriji. Med najboljšimi amaterskimi kolesarji Evrope nastopa tudi ekipa Jugoslavije. V reprezentanci sta tudi Savčana Marko Polanc in Aleš Pagon.

Najboljši v prvi etapi je bil od naših prav Savčan Marko Polanc, ki je bil dvanajsti, ostali naši pa so bili v skupini zmagovalca. Po dveh etapah vodi Stycks iz reprezentance ČSSR, Marko Polanc je trideseti, dvainštirideseti pa je Pagon. Med ekipami vodi Francija, Jugoslovani pa so trinajsti in za vodilnimi zaostajajo oseminpetdeset sekund.

D. H.

Uspeh mladincev Save v Budimpešti

Kranj, 5. junija — Od 2. do 4. junija je bila v Budimpešti že deveta mladinska kolesarska dirka Hoby Grant Prix, na kateri je tudi nastopila ekipa mladincev Save. Pilar, Cvjetičanin, Sovinc in Krišelj so dosegli nekaj izredno dobrih uvrstitev.

Že prvo etapo, dolgo 105 km, je dobil Savčan Franci Pilar, Cvjetičanin pa je bil tretji. V vožnji na kronometer na 20 km je zmagal Avstrijec Wintter, Savčan Sovinec je bil drugi, Cvjetičanin šesti in Pilar osmi. V četrti, zadnji, etapi je na 115 km spet zmagal Savčan Franci Pilar, Cvjetičanin je bil tretji, Krišelj pa sedmi.

Skupna posamezna generalna uvrstitev — 1. Wintter, 2. Meidlinger (oba Avstrija), 3. Sovinec, 4. Cvjetičanin, 6. Pilar, 21. Krišelj (vsi Sava). Med ekipami je zmagala Avstrija, Savčani so bili drugi, tretji pa Madžari.

D. H.

Kegljačem Triglava ni uspelo

Kranj, 5. junija — Na novem kegljišču Rade Končarja v Zagrebu je bilo dvodnevno tekmovanje kegljaških ekip, republiških prvakov. Za uvrstitev v prvo zvezno moško ligo je med petimi ekipami nastopil tudi republiški prvak, kranjski Triglav. Triglavanom tokrat ni uspelo, saj jim je za drugo mesto, ki še pelje v prvo ligo, primanjkovalo triindvajset kegljev. Nova ligaša sta tako Poštar iz Splita in Sloga iz Bosanskega Novija.

Vrstni red - 1. Poštar 10.491, 2. Sloga 10.451, 3. Triglav 10.421.

D. H.

Začetek balinarskih lig

Kranj, 31. maja — V preteklem tednu so oživela balinarska igrišča na Gorenjskem. V drugi gorenjski ligi so odigrali že dve koli.

Rezultati — I. kolo —Predoslje : Šenčur 5 : 6, Žirovnica : DRŠI Borec 9 : 2, Bohinj : Bratov Smuk 7 : 4, Planina : Invalidi 9 : 2, Vodovodni stolp : Bistrica 6 : 5, **II. kolo** — Šenčur : Bistrica 8 : 3, Invalidi : Vodovodni stolp 7 : 4, Bratov Smuk : Planina 5 : 6, DRŠI Borec : Bohinj 5 : 6, Predoslje : Žirovnica 2 : 9;

Prva gorenjska liga — I. kolo — Kres Železniki : Žarica 6 : 9, Kokra : Gorenja vas 6 : 9, Rogovila : Ravne 8 : 7, Kres Javornik : Alpetour 8 : 7,

II. kolo — Žiri : Kres Javornik 9 : 6, Alpetour : Rogovila 7 : 8, Ravne : Kokra 6 : 9, Gorenja vas : Kres Železniki 1 : 4, Žarica : Jesenice 6 : 9;

Slovenska liga — sever — I. kolo— Čirče : Huje: Hermes 11 : 4, Lesce : Center 14 : 1, **II. kolo** —žž **Huje 11 : 4, 5. avgust : Čirče 6 : 9, Center : Iskra CEO 8 : 7,**

II. zvezna liga — 1.kolo — Primskovo : Radovljica 7 : 8, Zrinjevac : Trata 7 : 8, **II. kolo** — Špica : Primskovo 4 : 11, Trata : Svoboda 11 : 4, Radovljica : Višnjevac 11 : 4.

D. Humer

ureja JOŽE KOŠNJEK

TEMA TEDNA

Tuneli

Bil bi že skrajni čas, da bi se v Jugoslaviji dogovorili, kaj za vraga naj bi storili, da vsaj za dva dni izginemo s prvih strani tako sovražnega nam svetovnega tiska. Zdaj, ko nas napada že grupica nekih evropskih parlamentarcev, ki so šli na Kosovo, je pa mera res polna. Človek, se pravi mi, homo - balkaniusi smo po naravi pripravljeni nekaj časa res globoko požirati žaljivke in trpeti, a kar je preveč, je le preveč!

Morali se bomo kar lepo dogovoriti - jer istina je samo ono, što se mi dogovorimo - da se raznorazna tuja dopisništva po državi po hitrem postopku likvidirajo. Kdo pa bo še prenašal raznorazne Reuterje in Associated Presse, ki svetovni javnosti lažejo, da se kar kadi. Saj ne bo težko, imamo namreč že tovrstne izkušnje: bivši šef vlade Mikulić je za časa svoje vladavine tudi »na brzaka« ukinil dokaj kritični list Poljoprivredna kretanja Jugoslavije in - prav je imel. Kje pa ste še videli mecena, ki bi podpiral in financiral lastne kritike? Če tujim novinarskim zgagam že ne financiramo njihovih zmazkov, pa **pijejo našo vodo, dihajo naš zrak in obilno služijo na naš račun!**

Vsaka gospodinja zapade v prikrito histerijo, če se ji napovedo gostje, tedaj ko ima polne roke dela. In evropski parlamentarci so pritisnili na kljuko v momentu, ko so kosovski gostitelji v **domačih** sovražnih časopisih in revijah zgroženo brali razne grozljive izpovedi kosovskih izolirancev, med njimi Vllasijev nečak , ki so ga izolirali samo zato, ker je Azemov nečak.

In mu tako ob aretaciji tudi rekli: »Z nami greš, ker si Azemov nečak!«

In je Danasu povedal: da so **samo** tisti dan, ko so ga uklenili, na kamionih odpeljali proti ožji Srbiji, proti Vranju in Leskovcu **še najmanj 100 ljudi**, med njimi samo eden ni bil akademsko izobražen, vsi ostali so bili zdravniki, profesorji, književniki. **V leskovškem zaporu so ga pretepali, do golega slekli in tak je moral dvakrat skozi špalir, ki mu preiskovalci živahno pravijo »tunel sardin«. Padalo je po njem, tepli so s pendreki, brcali z nogami tako, da naslednji dan izolanti, zabuhli in okrvavljeni, še čaja brez sladkorja in koščka kruha niso mogli pojesti. V celici so bili brez obleke, nihče ni vedel, kaj bo z njimi, koliko časa. Seveda bi se bil lahko pritožil (vse pritožbe izolantov so zavrnili), če bi mu sploh dali papir in svinčnik. Kasneje so nedolžnega Vllasijevega nečaka, voznika po poklicu, človeka brez vsakršne politične funkcije ali kakršnekoli politične preteklosti prepeljali v beograjski zapor in po dveh mesecih pretepanja in šikaniranja izpustili.**

Ni kaj, poba ima bujno domišljijo, bi lahko rekle kosovske oblasti, če ne bi bilo neke sitne malenkosti. Ne, ni ga tlačila mora in tudi potepal se ni. V odpustnici ima namreč črno na belem zapisano, da je bil zaradi začasnih ukrepov res izoliran!

Zdaj pa se ukvarjaj z ogorčeno domačo javnostjo samo zato, ker nekateri ne znajo držati jezika za zobmi, zraven pa se še klanjaj petim evropskim parlamentarcem, ki kot sitne muhe lazijo okoli. Lepo jim pripraviš program, zdrdraš referate o kontrarevoluciji, separatizmu in iredentizmu, jih pošlješ v hotel, jim naročiš ovčetino in ražnjiče, jim izjemoma in velikodušno **mimo programa**, lepo vas prosim, zrihtaš še obisk na prištinski univerzi, oni pa... Oni pa kar silijo iz hotela, na ulice in h kosovskim disidentom. Saj nam ne visijo na kljuki - kako pa naj vemo, **v kakšnem stanju** so pray zdaj nekje v osamitvi.

Da bo zadeva res katastrofalna, te gredo parlamentarci ZATOŽIT predsedniku vlade. »Špecanje« je na naši politični sceni v zadnjem času sploh v modi. Kaj pa se iz tožarjenja izcimi, ve že Janezek v prvem razredu.

Lučka, ki jo vidimo na koncu tunela v Evropo, se nam odmika, saj Evropejci zdaj poslušajo parlamentarce, se čudijo in nas zaradi raznoraznih naših »tunelov« zdaj res več ne marajo. Prava figa! Visok naš funkcionar, ki je parlamentarcem hotel biti ustrežljiva gostiteljica, a so ga živčno razvrali, je v dveh besedah udaril žebljico na glavico: **»Ni dovolj, da nas Evropa le podpira, mora nas tudi RAZUMETI!«**

A zdaj veste, kdaj gremo v Evropo?

D. Sedej

JEŽ

Slovenija, muja dežela - Ja, ja, saj se res ta Slovenija kar naprej nekaj »muja«: zdaj za suverenost, zdaj za zakonitost, zdaj za pravno državo, zdaj za mir v tej jugoslovanski sprti hiši..- Foto: F. Perdan

Dahnili so da:

Na Jesenicah: Barbara Grošelj in **Branko Hostnik** z Jesenic; **Saša Svetina** in **Nijaz Čamdžić** z Jesenic; **Mateja Klinar** in **Klemen Košir** z Jesenic; **Tanja Lukežič** in **Tomaž Kobal** z Jesenic; **Alenka Špringer** in **Anton Požar** iz Rateč; **Petra Makovec** in **Milan Požar** iz Rateč.
Čestitamo!

VREMENSKI POGOVORI ZA JUNIJ

Če junija sonce pripeka,
vmes dežek pohleven rosi,
ni treba se bati nam teka:
obilo nam zemlja rodi.

Kakor vreme na Medarda kane,
tako ves mesec ostane...

ANEKDOTA

Cesarski ulov

Pruski kralj in nemški cesar Viljem I. je bil na lovu pri knezu Stohlbergu. Po končanem lovu so izročili cesarju osemindvajset kosov divjadi, češ da je on to ustrelil.

Cesar je smehljaje se dejal:

»Na svetu so stvari, o katerih človek niti ne sanja. Ustrelil sem torej osemindvajset divjadi, zjutraj pa sem vzel s seboj samo enaindvajset nabojev...«

Blejska kmečka ohcet

Turistično društvo Bled bo v začetku avgusta spet pripravilo tradicionalno kmečko ohcet, na kateri se zares vzameta fant in dekle. Zato iščejo primeren par za ohcet: kaj posebnih omejitev ni. Mlada morata biti, mora biti njuna prva poroka, pa z Gorenjske naj bosta. Niti ni toliko pomembno, da sta iz kmečke družine...

Prijave do konca junija sprejema Turistično društvo Bled, lahko pa jih pokličete tudi po telefonu na številko 77-409.

PRIJAZEN gorenjski NASMEH

SLOVENIJA, PRIJAZNA DEŽELA NA SONČNI STRANI ALP? NE VEDNO

SLOBODAN VRANJEŠ

Minilo je že kar precej časa, odkar smo prejeli dopisnico, ki so jo pisale Majda, Janja in Jožica iz Radovljice in takole opozorile na gostišče Pod kepo na Belci:

»Večkrat se zgodi, da se ob petkih popoldne ali ob sobotah malo popeljemo v sosednjo Italijo ali v Avstrijo - po nakupih, kolikor je danes to sploh še mogoče. In kar v navado nam je že prišlo, da se spotoma, ob povratku, najraje ustavimo v gostišču pod Kepo na Belci. Parkirišče je tik ob cesti, v gostišču pa se vsi trudijo, da so na moč prijazni. Včasih, ko smo bili še vsi bolj pri denarju, smo si naročile ražnjiče - bili so okusni, porcija izdatna. Danes jih ne naročamo več, se pa še vedno ustavimo za kavico in popijemo sok.

Zakaj pišemo? Zato, ker bi rade opozorile na natakarja v tem gostišču. Ni iz naših krajev. Slobodan mu je ime, je pa natakar od glave do peta. Uren, prijazen, tak pač, kakršen bi moral biti sleherni natakar. Mislimo, da si zasluži, da ga obiščete...«

Janja, Jožica in Majda so pravzaprav napisale že vse in dovolj pohvalno, da smo **Slobodana Vranješa** obiskali.

»Doma sem iz Sanskega broda,« pravi, »v jeseniško občino in k hotelsko turističnem podjetju Gorenjka pa sem prišel leta 1982, zdaj pa sem že kar precej let pod Kepo. Natakarski poklic imam rad in tudi v kolektivu se dobro razumemo, kar je najvažnejše. Vsi smo zdaj veseli, da se je obnovila stavba in dobila lepo fasado, kar je pomembno, saj je ob cesti, kjer je veliko tranzitnega prometa. Prihajajo domači in tuji gostje - z vsemi moraš biti enako prijazen, ustrežljiv. Za nas je tudi veliko vredno, da smo vrt gostišča lepo uredili, saj je poleti prijetno posedeti zunaj.«

Slobodan Vranješ je res uglajen natakar in vidi se, da poklic resno in zavzeto opravlja. S takimi natakarji smo pač lahko ponosni na geslo Turizem smo ljudje.

D. Sedej

Male gorenjske vasi

PERNIKI

Piše: D.Sedej

Domov ni nikoli daleč...

Perniki so majhen zaselek treh domačij na pobočju Mežakle, kamor je nekdaj iz Radovne držala le slaba pot. Odkar Perničani pomnijo, so bile tu le tri domačije: Pernikarjeva, Tanckova in Anžerjeva hiša. Perničani so bili zaposleni bodisi v centrali v Radovni, v bližnjih Gorjah in na Bledu. Kamorkoli so že morali zjutraj odhajati na delo ali v šolo, čakala jih je dobra ura hoda tja in dobra ura hoda nazaj domov...

Pri Poldet

Do Pernikov danes pelje dobra makadamska cesta, ki iz Spodnjih Laz zavije levo v hrib in se kar dolgo vije med smrekovimi gozdovi. Tako dolgo, da se že sprašuješ, če morda nisi zašel in da si na gozdni cesti. Še vsi domačini v Gorjah ne vedo, kje in kako je najbolje priti do Pernikov, kajti starejši poznajo večinoma nekdanjo cesto iz Radovne.

»Pri Poldetu« pravijo domačini prvi hiši, kjer živi **Potočnikova Francka**, po domače Tanckova, s svojo družino. Med tremi hčerkami je ostala doma le Poldka, skupaj s staršema in možem pa so postavili veliko in lepo novo hišo poleg stare. Tako je tudi pri sosedih: postavili so si nove hiše in ostali na Pernikih.

Zanimivo je, da je na stari hiši, iz katere so se v novo že preselili, še vedno ostala tabla s številko 1 in z označbo: Perniki, občina Gorje, okraj Radovljica. Stara tabla torej, čeprav odlično ohranjena.

Perničani nismo bili nikoli razvajeni

Francka Potočnikova je imenitna sogovornica, prijazna in prijetna ženska, duhovita in izredno bistra. » Res je, da smo bili nekdaj zaradi oddaljenosti za marsikaj prikrajšani, a nikoli nismo tarnali, ker Perničani nismo prav nič razvajeni. Čeprav je dobro uro hoda v Gorje in je bilo otroke včasih na poti skozi gozd tudi strah, jaz mislim takole: domov, veste, ni nikoli daleč... Dobili smo elektriko, vodovod imamo šestnajst let, danes je čisto drugače, kot je bilo nekdaj.

Francka Potočnik s Pernikov

Ko sem bila sama majhna, sem imela v družini kaj neprijetno funkcijo: pasti sem morala. In še domačega psa mi niso nikoli pustili vzeti sabo, češ da bi lahko divjad preganjal in raztrgal. In me je bilo na košenicah - zdaj se že zaraščajo - tudi strah, saj je vsenaokoli sam gozd. Še posebej, ker so bile tedaj vraže med domačini na moč žive, pa smo se otroci kar bali.

Da naj kakšno povem? Dobro. Moj stari oče je veroval, da se pred nevarnostmi vseh vrst, divjo jago, najbolje ubraniš tako, da se uležeš »u ta lev' glajžn«, levo kolesnico na kolovozu torej. In mi je oče pripovedoval, kako sta se s starim očetom nekoč peljala na vozu, ko je gozd nad njima preletela jata štorkelj. Stari ata je poskočil z voza in se urno vrgel v levi »glajžen« na cesti. Oče se je prestrašil, če ni kaj bolan, ko je tako nepremično ležal v kolesnici. A stari ata se je le tako hudo prestrašil štorkelj in divje jage in tako trdno verjel v čarobno moč »levega glajžna.«

Vas so Nemci zažgali

»Med vojno,« nadaljuje Potočnikova Francka, »smo pa gor plačali tako kot vsi, ki so živeli na samoti. Vedno pravim: prva svetovna vojna je bila na fronti, v drugi pa je bilo marsikje v zaledju še hujše. Nikoli nisi vedel, kdo trka na vrata, kdaj ti bodo požgali. Partizani so imeli nad vasjo, na Policah sedem mesecev taborišče, od koder so hodili v akcije. Še se spominjam požiga Radovne, dim se je valil do Pernikov. Tedaj smo se vsi Pernikarji odselili v dolino, z živino vred, ko pa smo se čez nekaj časa vrnili, so bile vse hiše do tal požgane. Napravili smo si začasna bivališča, nato pa začeli na novo...«

Na Pernikih še imajo tablo: Perniki, občina Gorje, okraj Radovljica

Francka Potočnikova pa je tudi imenitna pesnica, po vojni je celo pisala igre, ki so jih uprizarjali v Gorjah in na Bledu. Njene pesmi so občutene, pristne in lepe. Francka jih je pisala, kot pravi, večinoma na paši, ko je zrla v dolino Radovne in ko se je spominjala vojne, ki jo je tudi sama doživljala. Poje o lepotah Mežakle, Radovne, poje o malih otroških radostih, zelo prijetno in občuteno. Pesmi si je zapisala v zvezek, pesmi je pisala svojim otrokom, ko so šli v šolo. Danes domala nič več. Zakaj? **»Kaj vem,** «pravi Francka, **»morda niti ni časa, saj je toliko dela pri hiši. Sedem glav živine je v hlevu, pa polje in spet paša. Dan je kar prekratek..«**

Potočnikovi so na samotnih Pernikih tako kot druga dva soseda postavili lepo novo hišo

V ta levi glajžn, pa bo, kar bo

Francka spremlja tudi današnja dogajanja in boli jo, kar se dogaja pri nas ali na sosednjem Koroškem. »Veste,« pravi, »takole razmišljam. Med vojno so ljudje veliko trpeli, preveč in to se danes tudi preveč pozablja. Razen tega pa bo vsak branil svoje in nihče ne bo dopustil, da se mu jemljejo pravice ali odvzemajo ozemlja. Če ne bi bilo partizanske vojske, aktivistov, bi nas ponemčili. Če bo meni živina ušla na sosedovo njivo in delala škodo, sosedu ne bo prav: in tudi meni ne bo prav, če bo njegova zašla na moje. Vsak ima rad svoje in vsak svoje tudi brani..«

Tako, kot je lepo na samotnih Pernikih, tako se je prijetno pogovarjati s Potočnikovimi, Francko, njenim možem in mladima, ko se popoldne vrneta iz službe. In seveda ne moremo mimo današnje inflacije in draginje, mimo zdrah in prepirov naše politike. In ko smo že postali domači in prijateljski, me je nekdo vprašal, kaj vendar mislim, kdaj bo za vse na svetu te krize enkrat že konec. Upam, da mi niso zamerili, ko mi je kar nekako ušlo: »Tega pa nihče ne ve, kdaj bo ta naša divja jaga mimo. Še najbolje bi bilo, da se kar u ta levi glajžn uležemo, pa bo, kar bo...«

D. Sedej

ureja DARINKA SEDEJ

Gostilna Rot na Bohinjski Beli

Zadovoljni domačini in turisti

Bohinjska Bela, maja - Dolga leta je bila nekdaj znana Gostilna Rot na Bohinjski Beli pri Bledu pravi trn v peti domačinom oziroma vodstvu krajevne skupnosti, turisti z Bleda in drugi pa sploh vedeli niso zanjo.

1. avgusta lani pa je v krajevni skupnosti zaprosil, da prevzame Gostilno v najem, domačin **Franci Ravnik**. Deloma je preuredil notranjost, predvsem pa sosednji prostor. Poskrbel je za to, da je bilo takrat, kadar so domačini ali gostje želeli, vedno tudi odprto in če so že prišli v gostilno, da so se lahko tudi okrepčali.

»Kar zadeva domačine,« pravi danes **Franci Ravnik, »kaže, da so zadovoljni, saj ne dobivam od njih nobenih pripomb in pritožb. V okolici pa je gostilna po hitri postrežbi, dobri domači hrani oziroma ponudbi tudi že precej znana. Že lep čas redno prihajajo semkaj tuji gostje z blejskih hotelov... na večerjo ali zaključeno zabavo.«**

Kaže, da se je ta gostilna še posebno priljubila Švedom in Holandcem, saj brez posebne reklame, ko ena skupina oddide, druga, ki pride za njo na Bled, potem kar hitro sama najde pot na Bohinjsko Belo. Pa tudi domače, zaključene družbe Franci vedno rad sprejme; velja pa se seveda pravočasno napovedati, saj je poseben prostor kar pogosto že vnaprej oddan. Za zdaj

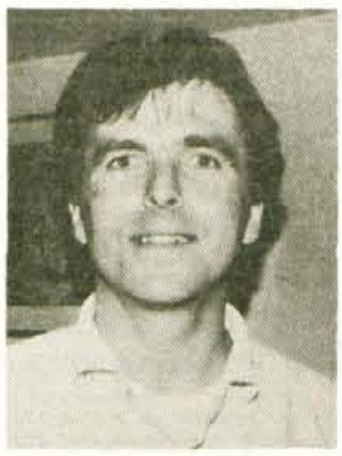

Franci Ravnik

ima Franci v načrtu najprej temeljito prenovo vseh prostorov, predvsem pa sanitarij. Za naprej pa upa, da mu bo uspelo, da bi uredil tudi nekaj turističnih sob. Meni namreč, in tako so prepričani tudi v krajevni skupnosti, da ima v prihodnje turizem na Bohinjski Beli kar precej možnosti.

A. Žalar

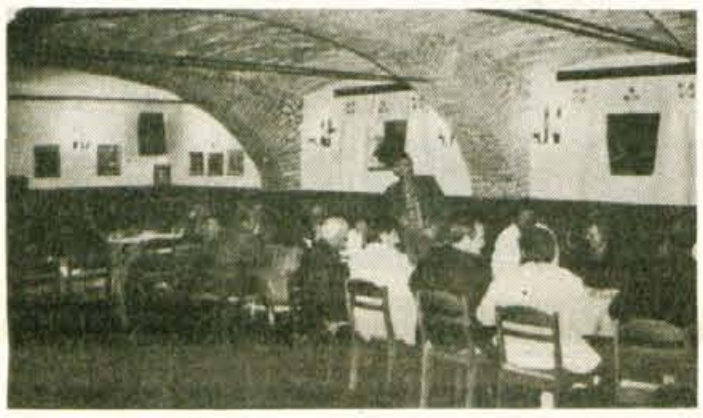

Še posebno radi prihajajo tuji gostje zdaj na Bohinjsko Belo na večerje ali zaključene prireditve zaradi lepo urejenega posebnega prostora, ki je ločen od domače gostilne...

ELAN

Tovarna športnega orodja, p. o.
Begunje št. 1, Begunje na Gorenjskem

Na osnovi 9. člena Pravilnika o delovnih razmerjih in Pravilnika o notranji organizaciji in seznamu del in delovnih nalog objavljamo prosta dela in naloge

SREDNJE ZAHTEVNA SERVISERSKA DELA
— servisiranje plovil

Pogoji:
IV. stopnja srednjega usmerjenega izobraževanja lesne smeri, oz. KV mizar, do 2 leti delovnih izkušenj pri splošnih mizarskih delih in zaželeno pasivno znanje enega tujega jezika. Poskusno delo 3 mesece.

Pisne prijave z ustreznimi dokazili o izobrazbi sprejema kadrovska služba Elan, tovarna športnega orodja, 8 dni po objavi. O izbiri bodo kandidati obveščeni v roku 30 dni od poteka objave.

ljubljanska banka
Temeljna banka Gorenjske Kranj

Delovna skupnost Ljubljanske banke, Temeljne banke Gorenjske Kranj na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja z dne 26. 5. 1989 objavlja dela in naloge

VODENJE DEL V REFERATU KREDITOV IN GARANCIJ
v okvirju sektorja investicijskih naložb

Pogoji:
— VII. zahtevnostna stopnja ekonomske ali druge smeri izobrazbe z ustreznimi delovnimi izkušnjami s področja financ
— 3 leta delovnih izkušenj

Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas s poskusnim delom treh mesecev.
Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev objave pošljite v osmih dneh po objavi na naslov: Ljubljanska banka, Temeljna banka Gorenjske Kranj, Cesta JLA 1, oddelek kadrovsko-socialnih poslov.
O izbiri bomo kandidate obvestili pisno v 30 dneh po zaključenem zbiranju prijav.

Kokra

Trgovska DO, n. sol. o., Kranj, Poštna ul. 1

objavlja natečaj za oddajo poslovnih prostorov v najem
v Žireh
in sicer obstoječi poslovalnici
SLON in ŽIROVKA
v velikosti 140 oz. 80 m²
Interesentom družbenega ali privatnega sektorja so na voljo informacije in natečajni pogoji pri LOKAINVEST ŠKOFJA LOKA, Titov trg 3/a, telefon: 064-621-781.

4. junij 1989 — 13. POHOD NA POLJANO

Nagrade s pohoda na Poljano

Na Glasov izlet 17. junija 1989 bo šel z nami Jože Cuderman, Babni vrt 6, na Glasovo prejo, ki bo še ta mesec, pa vabimo Milko Katrašnik, Sp. Besnica 102 in Antona Kadivca iz Povelj.

ASTRA LJUBLJANA

Blagovnica Kranj

IZKORISTITE UGODNE CENE

itisonov in preprog

TEKSTILINDUS KRANJ

Gorenjesavska c. 12
64001 Kranj
p. p. 75

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja objavljamo prosta dela in naloge v kadrovskem sektorju

IZVAJANJE POŽARNO VARNOSTNE PREVENTIVE

Pogoji:
— IV. stopnja zahtevnosti (gasilec)
— 2 leti delovnih izkušenj na področju požarne varnosti
— šoferski izpit B in F kategorije
— dvomesečno poskusno delo

Kandidati, ki izpolnjujejo navedene pogoje, naj oddajo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v kadrovski sektor delovne organizacije najkasneje v 8 dneh po objavi.
Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po opravljeni izbiri.

»ALMIRA« alpska modna industrija
Radovljica

Odbor za delovna razmerja pri SDS skupne službe objavlja prosta dela in naloge

ČIŠČENJE V UPRAVNI STAVBI

Pogoja:
Končana osemletka,
delo samo v popoldanskem času

Z izbrano kandidatko bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
Nastop dela je možen takoj.
Prijave pošljite v osmih dneh po objavi na naslov: ALMIRA alpska modna industrija Radovljica, Jalnova ul. 2.

železniško gospodarstvo ljubljana

ŽELEZNIŠKA TRANSPORTNA ORGANIZACIJA LJUBLJANA, n. sol. o.
TOZD za transport Ljubljana Moste, n. sub. o.
Ljubljana, Kajuhova 51

Komisija za delovna razmerja vabi k sodelovanju

KUHARICO
s končano IV. stopnjo ustrezne izobrazbe,

TOČAJKO
s končano IV. stopnjo ustrezne izobrazbe.

Dela in naloge bosta kandidatki opravljali v počitniškem domu v Kranjski gori.

Kandidatki sprejmemo za nedoločen čas in s polnim delovnim časom.
Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska služba TOZD za transport Ljubljana Moste, Kajuhova 51, Ljubljana.

NOVOST — 6. junija
Odpiramo komisijsko trgovino
"LIPA"
Na Zgornjem Brniku 123 — MARKO

Sprejemamo vse vrste blaga — tehnično, usnjeno, kovinsko, tekstilno, inštrumente, obutev, keramiko...
Blago sprejemamo vsak dan od 9. do 20. ure.

SOZD ZGP GIPOSS LJUBLJANA
SGP GRADBINEC KRANJ n. sol. o.

Na podlagi sklepa delavskega sveta z dne 30. 5. 1989 razpisujemo JAVNO DRAŽBO RABLJENIH OSNOVNIH SREDSTEV:

osnovno sredstvo	količina	izklicna cena
1. kombi IMV v voznem stanju	1	13.000.000
2. betonski mešalec	1	200.000
3. betonski mešalec	1	350.000
4. betonski mešalec	1	1.000.000
5. premični bivalni kontejner	1	1.500.000
6. omara lesena	1	50.000
7. miza pisalna	1	100.000
8. miza pisalna	1	10.000
9. miza pisalna	1	100.000
10. miza pisalna	1	80.000
11. plošča vibracijska WACKER	1	1.500.000
12. peč apolo EL.	1	200.000
13. peč apolo EL.	1	200.000
14. betonski mešalec	1	250.000

Javna dražba navedenih osnovnih sredstev bo v ponedeljek, 19. 6. 1989, s pričetkom ob 10. uri v prostorih skladišča Javornik, Kurirska pot 2/b.
Prometni davek plača kupec.

SREDNJA LESARSKA ŠOLA
64220 Škofja Loka, Kidričeva 59

Komisija za delovna razmerja in stanovanjske zadeve Srednje lesarske šole Škofja Loka, objavlja naslednja dela in naloge:

1. **UČITELJA NEMŠKEGA JEZIKA** — **nepolni delovni čas**
   Pogoji: visoka izobrazba, željena smer nemški-angleški jezik.
   Delovni čas bomo sklenili za določen čas.
2. **UČITELJA OBRAMBE IN ZAŠČITE** — **polovični delovni čas**
   Pogoji: visoka izobrazba ustrezne smeri.
   Delovno razmerje bomo sklenili za določen čas.
3. **KUHARJA**
   Pogoji: srednja izobrazba ustrezne smeri. Poskusno delo 2 meseca.
   Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom
4. **ČISTILKE** — **polovični delovni čas**
   Pogoji: izpit iz higienskega minimuma. Poskusno delo 1 mesec.
   Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas.

Nastop dela je 1. septembra 1989 oziroma po dogovoru. Rok za prijavo je 10 dni. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na gornji naslov. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po odločitvi.

Na podlagi 5. člena pravilnika o podeljevnju inovatorskih nagrad in priznanj občine Jesenice in sklepa samoupravnih organov Raziskovalne skupnosti Jesenice

OBJAVLJAMO

razpis nagrad in priznanj občine Jesenice za dosežke na področju inovacijske in razvojno — raziskovalne dejavnosti za leto 1989

Nagrade in priznanja se podeljujejo:

1. Novatorjem množične inventivne dejavnosti za inovacijske dosežke (to so izumi, modeli, vzorci, tehnične in druge izboljšave, koristni predlogi itd.
2. Razvojnim, strokovno vodstvenim in vodstvenim delavcem za pomembne dosežke pri razvijanju in uvajanju novih izdelkov, novih tehnologij, nove opreme in napredne organizacije v proizvodnj in poslovanje.
3. Raziskovalcem za pomembnejša raziskovalna dela v okviru ali za potrebe organizacij združenega dela občine Jesenice ali za potrebe občine ali mesta kot družbeno — politične skupnosti.
4. Učencem srednjih in osnovih šol očine Jesenice ter ostali mladi v občini Jesenice, ki je organizirana v šolski ali izvenšolski dejavnosti, družbenih dejavnosti in tehnične kulture.

Prijave lahko posredujejo posamezniki, skupine, Organizacije združenega dela in drugi, ki so opravili raziskovalna dela in inovacije za potrebe organizacij združenega dela občine Jesenice ali za potrebe občine kot družbeno politične skupnosti.

Prijava naj vsebuje:
— osebne in splošne podatke avtorja
— zadovoljiva dokumentacija predloga (risbe, načrte, fotokopije, opis elaborata in podobno).
— podatke za ocenjevanje predloga (gospodarska korist ali rezultat raziskovalnega dela, uporabnost, izvirnost, pogoji nastanka).
— število realiziranih predlogov v praksi (prijavitelji pod številko2)

Prijave sprejemamo do 15. julija 1989 na naslov:
RAZISKOVALNA SKUPNOST OBČINE JESENICE, TITOVA 65, p. p. 21

Pravni memorandum

Ne gre samo za četverico, ampak še za mnoge druge

Ljubljana, 2. junija - Časopis za kritiko znanosti je kot izredno številko izdal raziskovalni projekt Pravni memorandum, ki je nastal kot poskus "obdelave vseh problemov, katere je poleti 1988 na pravni ravni sprožil proces proti Janši in ostalim pred vojaškim sodiščem v Ljubljani". Projekt je kolektivno delo študentov Pravne fakultete in prof. dr. Boštjana M. Zupančiča, ki ga je tudi vodil, in je pomemben za strokovno in širšo javnost, saj bolj kot katerakoli druga raziskava opozarja na napake v postopkih, na pravne praznine in nedorečenost zakonskih določb, na številne druge probleme... "Povod za raziskavo ni le primer Janša, ampak se mi zdi, da je prav ta primer značilen za dogajanje v celotnem evropskem kontinentalnem pravnem sistemu in še posebej v jugoslovanskem. Ne gre samo za Janšo, ampak za cele skupine ljudi, ki so šle skozi podoben postopek kot Janša, ne samo pred vojaškimi sodišči, ampak tudi pred civilnimi," je ob predstavitvi Pravnega memoranduma dejal prof. dr. Boštjan M. Zupančič.

Poglejmo nekatera najpomembnejša spoznanja, ugotovitve, razmišljanja, odprta vprašanja! - Primer Janša je v slovenski javnosti predočil vlogo prava v družbi. Osrednje vprašanje se sicer pojavlja pod imenom "pravna država", vendar je za njim skritih veliko več popolnoma strokovnih sistemsko-pravnih vprašanj, ki jih je Jugoslavija vsa povojna leta uspešno pometala pod preprogo. Upamo si celo trditi, da je pretežni del sindroma Janša v resnici strokovne ustavnopravne narave, vendar so se spričo neverjetno nizke stopnje razvoja pravne kulture sploh, posebej pa doktrine o svobočinah in pravicah v kazenskem pravu, ta vprašanja pojavila v javnosti spolitizirana in nabita z raznimi, povečini zmotnimi mnenji in predsodki. To je tudi glavni razlog, da primer Janša vseskozi obravnava po logiki najnižjega mentalnega imenovalca.

● Če je obdolženec oziroma obtoženec v ljubljanskem procesu protestiral zoper dejstvo, da mu predsednik sodišča ni dovolil, da bi v procesu aktivno sodeloval s tem, da bi zaslišal sebi nasprotne priče, potem se pod tem vrhom ledene gore skriva v temelju povsem zgrešeno dojemanje kazenskega postopka. Ta potemtakem ni več tisto, kar pravni proces mora biti, namreč spor dveh enakopravnih strank, temveč postane orodje za iskanje neke, v tem primeru še celo navidezne resnice. To navsezadnje ni nič drugega kot s pravnim pojmovanjem prikrita represija.

● Kontinentalni kazenski postopek ni nič drugega kot pravna natezalnica, ki se samo zaradi zunaj vsiljenih civilizacijskih minimalnih standardov vzdržuje mučenja in torture. Ni treba posebej poudarjati, da se v predkazenskem postopku, o katerem se zakon in sodstvo sprenevedata, kakor da o njem nič ne vesta, še vedno dogaja precej, o čemer sploh ne govorimo.

● Obstoj vojaških sodišč (poleg običajnih, rednih kazenskih sodišč) v kakšni državi je mogoče opravičiti zgolj in samo iz razloga, da naj bi vojaška sodišča imela posebna znanja in sposobnosti, se pravi posebno strokovnost, ki bi jih usposabljala za nekaj, česar civilna sodišča niso sposobna. Zelo težko bi bilo kaj takega utemeljiti zgolj in samo na ravni strokovnih znanj, ker je jasno, da redna sodišča ves čas obravnavajo strokovne zadeve od medicine do arhitekture, od literature pri avtorskem pravu pa do nuklearne škode. V vseh teh primerih potrebujejo sodišča določene informacije in jih tudi dobijo, od izvedencev. Nobenega razloga ni, da bi ravno vojaška materija spričo svoje "strokovnosti" terjala poseben obstoj vojaških sodišč. Zato je utemeljen sum, da so za njihov obstoj drugi, manj pojasnjeni razlogi... Pregled tujih pravnih ureditev kaže splošno značilnost, da vojaška sodišča nimajo pristojnosti nad civilnimi osebami (Avstrija, Italija, ZRN, Sovjetska zveza, Norveška, Švedska, Danska, Francija, ZDA, Velika Britanija, Kanada...), ena redkih izjem je le Švica.

● Ob Borštnerjevem dejanju se postavlja vprašanje skrajne sile. V kazenskem pravu je smisel skrajne sile, da napravi dejanje, ki bi bilo sicer kaznivo in protipravno, za pravno sprejemljivo. Za kaj pravzaprav gre? Kazensko pravo mora računati, da bodo vrednote, ki jih varuje, včasih prišle v nasprotje. Znan je primer iz Francije, ko mati tri dni ni imela kruha in zaradi tega ni mogla podojiti svojega otroka. Šla je v pekarno in vzela kruh. Za pravnika se tukaj postavlja vprašanje, ali je tako dejanje, kljub temu da ustreza opredelitvi tatvine, v resnici protipravno, saj je jasno, da je življenje otroka na lestvici varstva vrednot neprimerno višje od varstva zasebne lastnine. Vsi kazenski zakoni sveta imajo zato določbo, po kateri ima storilec v podobnih situacijah pravico izbirati. Če izbere med dvema zloma manjše zlo, tedaj dejanje ni kaznivo... V primeru Janša se je ves čas postavljalo vprašanje, ali ni Borštner, ko je izdal vojaški dokument, to storil zato, ker je bil ogrožen slovenski narod. Če je bil slovenski narod resnično ogrožen, tedaj je bilo dejanje izdaje vojaške skrivnosti pravno sprejemljivo, saj je zlo, ki ga je v takem primeru storil Borštner, neprimerno manjše od zla, ki je grozilo.

● Stanje je podobno reklu - kadija tuži, kadija sudi. Če tožilce in sodnike postavlja in odstavlja ista organizacija, tako da sodišče ne more razsojati neodvisno od organizacije, ki jih je imenovala, ne moremo govoriti o neodvisnosti. Še posebej to velja prav v primeru vojaške tajnosti, kjer ne samo da organizacija sama določa, kaj je vojaška tajnost, ter o tem sodi, temveč lahko pri obravnavanju tajnosti izključi javnost in onemogoči družbeno kontrolo nad dogajanjem.

C. Zaplotnik

Kot travniške bili v viharju

V Jugoslaviji smo morali doživeti proces proti četverici in predvsem kosovsko dramo v najbolj kruti (krvavi) inačici, da smo zvedeli, kako široka je paleta (represivnih) ukrepov, ki jih oblast lahko uporablja v izrednih, posebnih in normalnih razmerah zoper državljane (politične nasprotnike), in kako nemočni, kot travniške bili v viharju, so državljani pred zlorabami oblasti. Kot kaže, je od javnosti nenadzorovani oblasti dovoljeno vse: spisala si je zakone, ki jih je zaradi "elastičnosti" mogoče razlagati tako ali drugače, in si izbojevala pravico, da dela po svoji volji in da to volje vsiljuje tudi tistim, ki so postavljeni zato, da spoštujejo ustavnost in zakonitost.

Šele ko se je "zgodilo" Kosovo, smo spoznali, kaj lahko v praksi pomeni ustavni člen, ki pravi, da je državljanom mogoče omejiti svobodo gibanja in naseljevanja v primerih, "da bi se zagotovilo izvajanje kazenskega postopka, preprečilo širjenje nalezljivih bolezni, zavaroval javni red ali če to zahtevajo interesi obrambe države." Kosovska praksa je v tem primeru kruta in (kot trdijo ugledni pravni strokovnjaki) brez podlage v ustavi in zakonih: zakonska možnost za omejitev svobode gibanja na določen kraj (v primeru, če obstaja sum, da bi nekdo ogrozil javni red) je namreč zlorabljena za osamitev ljudi, katerih stališča so bila oblasti trn v peti, za eno najbolj grobih kršitev človekovih pravic in državljanskih svobočin. Ljudje, predvsem izobraženci, povabljeni na "informativni pogovor", so se po "vožnji v neznano smer" znašli v zaporih v Beogradu, Nišu, Leskovcu, Vranju, Kraljevu in drugod, brez stvarne možnosti za pritožbo, brez pravice do stika z odvetnikom, brez vednosti domačih...

Kam bo takšno izigravanje ustave in zakonov in poigravanje z ljudmi, ki nima nič skupnega s pravno državo, privedlo? Bo oblast iz kritično, drugače mislečih državljanov naredila sovražnike oblasti in države? Se bo iz enega nasilja porodilo drugo? Bo kosovski model zlorabe ustave in zakonov postal vsesplošno uporaben tudi za discipliniranje drugih delov Jugoslavije?

C. Zaplotnik

Gorenjsko tekmovanje

Tomos za varnejšo vožnjo

Kranj, 6. junija - Koordinacijski odbor Svetov za preventivo in vzgojo v cestnem prometu gorenjskih občin in Tomos iz Kopra prirejata danes, v torek, ob 15. uri na ploščadi poslovno prireditvenega centra Gorenjski sejem v Kranju gorenjsko tekmovanje "Tomos za varnejšo vožnjo". Ekipe osnovnih šol France Prešeren iz Kranja, Bratov Žvan iz Gorij in Gorenjskega odreda iz Žirovnice, ki so bile najboljše na predhodnem tekmovanju, se bodo pomerile v znanju cestno-prometnih predpisov in poznavanju priročnika Tomos za varnejšo vožnjo ter v spretnostni vožnji po poligonu s Tomosovim kolesom z motorjem. Zmagovalna ekipa bo za nagrado prejela kolo z motorjem znamke Tomos avtomatik in zaščitno čelado. Koprska tovarna bo ob tej priložnosti pripravila tudi razstavo svojih izdelkov in zaščitnih čelad Iplas, poleg tega pa bo njena servisna služba brezplačno odpravljala manjše napake na Tomosovih kolesih z motorjem.

C. Z.

GORENJSKA NOČNA KRONIKA

Kar razbijal bi

Kdove kakšna zamera je vodila Jeseničana, da se je fizično polotil lastnika enega od mestnih kafićev. Pretepenemu je zatem nasilnež tudi zagrozil, da mu bo razbil ves lokal. Ker mu gostinec sam ni bil kos, je poslal po okrepitve, in sicer kar na domačo milico.

Mala nočna glasba

Lokalu Narcisa pod Golico so dovolili glasbeno poživitev, vendar le do polnoči, ko si pošteno delovno ljudstvo v soseščini želi nočnega miru. Zadnjič se v gostišču niso držali dogovora in še po polnoči navijali hrupno muziko. Soseda, ki ima rahel spanec, jih je prijavila.

Cik-cak po Puštalu

Ločan se ga je ondan pretirano nabral, tako da ga je po cesti nekoliko zanašalo. Po Puštalu je na veliko jezo tamkajšnjih avtomobilistov hodil kar v cik-caku, dokler ni pri igrišču popolnoma izgubil ravnotežja in padel na cesto. Vozniki so mu srdito hupali in ga naganjali, naj se pobere, nihče pa mu ni pomagal na noge. Šele njegovi večkratni znanci v modrem so mu ponudili samaritansko pomoč in prevoz.

Nazadnje se je omehčal

Hudo jezen je moral biti možak na življenjsko družico, ko sta se okajena vrnila iz domačega kraja v Železnike. Kar spodil jo je in ji ni maral odpreti ne prvo ne drugo noč. Tudi na svakova prigovarjanja je bil gluh. Šele ko je pregnana žena potrkala v družbi z miličniki, se je srboritež omehčal.

Ga bodo že še izsledili

Koliko ga je v hlačah, je zadnjič dokazal eden od stalnih gostov v kranjski Zlati ribi. Pred natakarico se je lahko junačil in metal kozarce vanjo. Ko pa je šlo zares in je dotična zavrtela telefonsko številko 92, jo je jadrno odkuril. Niso ga še izsledili, toda ko se bo naslednjič pojavil za točilno mizo...

Dvoje pasjih

V Kranju je pes ugriznil 13-letno deklico. Štirinožceva lastnica bo morala zaradi dogodka pred sodnika za prekrške. Drugi dogodek je bil podoben, le da ni grizel pes, pač pa človek. Kranjčanka je namreč klicala milico, ker sama ni bila več kos svoji nasilni hčeri, ki je v poznih nočnih urah močno okajena prišla domov. Dali so jo na hladno, vendar se ni pustila kar tako zapreti: poprej je miličnika še močno ugriznila v prst.

Kranj, 2. junija — Avtomobil, kakršnega kaže posnetek, že nekaj časa sameva ob cesti na Gaštejskem klancu. Kar je bilo na njem in v njem vrednega, so razni »mehaniki« že odnesli, ostala pa je razvalina, ki kazi okolje in tudi z (doma narejeno) registrsko tablico ne daje upanja, da bi našli njenega lastnika. — Foto: F. Perdan

Gorenjski mejni prehodi pred sezono

Dolge vrste zaradi neživljenjskih predpisov

Kranjska gora, 5. junija - Predstavniki Gorenjske turistične zveze so se že pred časom pogovarjali s predstavniki UNZ Kranj, mejne milice, carine in turističnih delovnih organizacij o prihajajoči poletni sezoni in problematiki, ki se pojavlja na gorenjskih mejnih prehodih.

Gorenjska ima šest mednarodnih prehodov: štiri cestne, železniškega in letališče Brnik. Preko teh prehodov letno v obeh smereh prestopi mejo 15 milijonov potnikov, v poletni sezoni pa je na njih kar polovica vsega prometa. Preko gorenjskih prehodov prihaja v Jugoslavijo okoli 80 odstotkov pravega turističnega prometa, zato nam nikakor ne sme biti vseeno, kakšne so čakalne dobe na meji, kakšni so predpisi, kakšne ceste in kako nasploh so prehodi urejeni.

Cariniki so povedali, da so carinski predpisi še vedno večkrat nelogični in neživljenjski. Čeprav zaradi višje uvozne vrednosti tehničnega blaga pričakujejo manj prekrškov, se še vedno pojavlja problem vnosa dinarjev. Italijani in Avstrijci prihajajo na mejo z dinarji, ki pa jih v Jugoslavijo ne smejo »uvoziti«, medtem ko tisti tuji turisti, ki se vračajo, ne morejo zamenjati dinarjev spet za devize.

Problemi so tudi z vstopnimi dovoljenji tistih, ki prihajajo z avtobusi, da ne govorimo o tem, kakšna gneča je na nekaterih prehodih zato, ker za tovornjake ni ustreznih parkirišč. A turisti ne prihajajo le preko cestnih prehodov, temveč tudi po železnici, s številnimi turističnimi vlaki na postajo na Jesenice, kjer pa je gostinska ponudba tako slaba, da ne morejo dobiti niti vode.

Na splošno je turistična opremljenost prehodov poleti dobra, sem in tja se pojavlja onesnaževanje, ki bi ga s skupno dobro voljo vseh lahko omejili. Hujši problem so ozka prometna grla in ceste. Na mejnem prehodu Ljubelj naj bi usposobili staro cesto in tako omogočili lokalni promet na Zelenico in do gostinskih objektov.

Čeprav se gradi karavanški predor, na drugih mejnih prehodih ne bo bistveno manj prometa. Pričakujejo, da bodo turisti in zdomci še vedno prihajali preko Korenskega sedla, Ljubelja in Rateč, medtem ko se bo v predor usmeril predvsem tranzitni in tovorni promet. Zato naj bi vse gorenjske mejne prehode še naprej dobro vzdrževali in obnavljali ter sproti odpravljali vse probleme. Dolgih čakalnih dob pa bi bilo na naših mejah znatno manj, če ne bi imeli tako neživljenjskih predpisov in če bi naša turistična predstavništva v tujini znala pravočasno in temeljito informirati turiste o vseh formalnostih, ki se zahtevajo na naših mejah.

D. Sedej

NESREČE

»Hruška« zgrmela v jezero

Ribčev laz, 1. junija - Opoldne se je v Bohinjsko jezero zvrnil tovornjak s hruško za prevoz betona, ki ga je vozil 25-letni Valentin Mikelj iz Bohinjske Češnjice. Zvrhano naloženo s tovorom je vozilo zapeljalo na neutrjeno bankino, ta se je udrla in tovornjak je po nabrežini zapeljal v jezero. Popoldne so ga z dvigalom jeseniške Železarne, ob pomoči blejskih potapljačev in delavcev gradbenega podjetja iz Bohinjske Bistrice skušali dvigniti iz vode, vendar jim je to uspelo šele naslednjega dne. Voznik tovornjaka je bil v nesreči laže ranjen, gmotno škodo pa cenijo na 700 milijonov.

Delavcu stisnilo roko

Kranj, 2. junija - V nočni izmeni se je pri delu v kranjski Savi ponesrečil delavec Franc Šenko. S sodelavcem sta skušala očistiti mešalnik na liniji za mešanje zmesi, ki se je bil zaustavil. Vmes je sodelavec stroj pognal, misleč, da Šenka ni v bližini, ta pa je bil pri sedlu mešalca in je z levico čistil zmes, zaradi katere se je mešalec ustavil. Pri tem mu je loputa stisnila roko. Ranjenca so odpeljali v Klinični center.

Ogenj zajel barako

Bled, 2. junija - V kampu Zaka je zagorela lesena brunarica, last Rudija Raudija iz Ljubljane, ki je v baraki urejal prodajalno pijač. Ogenj je menda zanetil 12-letni otrok, ki je v strahu pobegnil od doma zaradi slabih ocen. V brunarici naj bi brskal za hrano, pri tem pa naj bi si svetil z vžigalicami in zanetil vnetljive snovi (barve in lake), ki so bili shranjene v baraki. Požar, ki so ga pogasili blejski gasilci, je napravil za 40 milijonov škode.

En mrtev, dva ranjena

Podljubelj, 3. junija - 33-letni Friedrich Gutounig, voznik avtomobila z avstrijsko registracijo, je umrl v prometni nesreči, ki se je primerila na cesti od mejnega prehoda na Ljubelju proti Tržič. V Podljubelju je namreč Gutounigu pripeljal nasproti mercedes, prav tako avstrijske registracije, z Michaelom Puschingom, starim 48 let, za krmilom. Ta je sekal ovinek in pripeljal po sredi ceste, kjer je silovito trčil v avto svojega rojaka. Pusching je bil v nesreči hudo ranjen, prav tako pa tudi sopotnica smrtno ponesrečenega voznika Erika Gutounig, stara 50 let.

Alkohol, pogosti sopotnik

Kranj, 3. junija - S sobote na nedeljo je povsod po Sloveniji potekala prometna akcija, v kateri so nadzirali zlasti psihofizično stanje voznikov. Čeravno je deževno vreme zredčilo promet, so med 890 na Gorenjskem ustavljenimi vozili našli 258 kršiteljev cestno prometnih predpisov. 63 voznikov so opozorili, 78 so jih predlagali sodniku za prekrške, 39 zaradi vožnje pod vplivom alkohola in 13 zaradi tega, ker so odklonili preiskus alkoholiziranosti. Odvzeli so 46 vozniških in 7 prometnih dovoljenj, 67 voznikom so prepovedali nadaljnjo vožnjo. Še najceneje so jo odnesli tisti, ki so jih na kraju samem mandatno kaznovali. 113 voznikov je zaradi raznih prekrškov plačalo od 5 do 20 tisočakov kazni.

Rezultati akcije so dokaz, da se odnos ljudi do varnosti prometa ni bistveno spremenil, zato pa se tudi zgodi toliko prometnih nesreč. Domala pri vsaki četrti je navzoč tudi alkohol, in ne v majhnih količinah, saj niso redki tisti, ki imajo v krvi prek 4 promile alkohola. V nesrečah na Gorenjskem pa je do danes že 25 mrtvih, dva več kot lani ta čas, kar ne pomeni minus 10, za kar si prizadevajo v vseslovenski preventivni akciji, temveč ravno obratno!

D. Ž.

ureja CVETO ZAPLOTNIK

20 % POPUST

za gotovinsko plačilo

6 mesečni **KREDIT**

POD UGODNIMI POGOJI

BREZPLAČNI PREVOZ
za večje nakupe

IZREDNO 35 % GOTOVINSKI POPUST
za standardna vhodna in garažna vrata

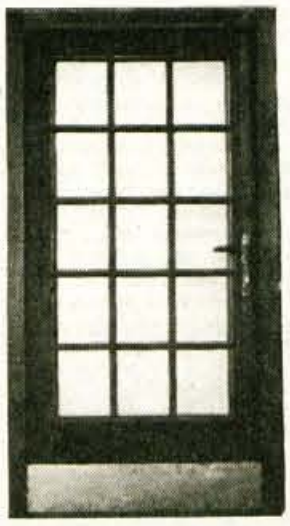

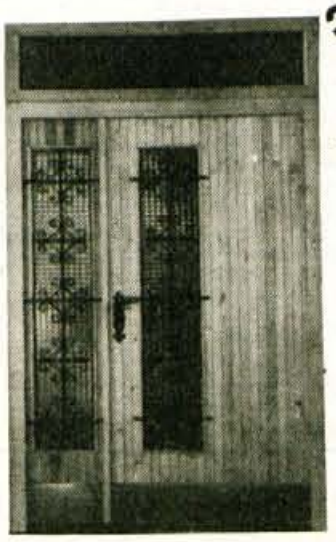

— okna TERMOTON in JELOBOR SU
— notranja, vhodna in garažna vrata
— polkna, rolete, žaluzije
— montažne stene
— vrtne garniture

VAM PRILAGOJEN DELOVNI ČAS

JELOVICA

Lesna industrija, Škofja Loka, tel.. 064/631-241
telex: 34579 yu lijel, telefax: 064/632-261

PROTIPOŽARNI PROGRAM

IZOVERM materiale uporabljamo kot protipožarne omete za zaščito jeklenih in armirano—betonskih konstrukcij, ter sten iz opek, siporeksa, porolita ali betona, ter za toplotno in zvočno izolacijo. IZOVERM je lahek gradbeni material na osnovi ekspandiranega vermikulita, anorganskih veziv ter specialnih dodatkov za izboljšanje mehanskih trdnosti, vezivnosti, elastičnosti in vodoodbojnosti.
VERMIKULIT je anorganski material, ki pri nižjih temperaturah ekspandira. Volumenska teža ekspandiranega vermikulita je okoli 100kg/m³ in je obstojen do 1200°C. Izoverm materiale delimo na izoverm omete, izoverm betone in izoverbital.
IZOVERM N je notranji vermikulitni omet, **IZOVERM Z** pa zunanji vermikulitni omet. Najprimernejši je strojni nanos ometov, ki naj ga izvaja strokovno usposobljena ekipa.
IZOVERM B je suha mešanica za pripravo vermikulitnega betona. Vezivo je cement s specialnimi dodatki.
IZOVERBITAL je industrijsko pripravljena mešanica izdelana iz ekspandiranega vermikulita in specialnega bitumenskega veziva, ki se uporablja kot toplotno izolacijski material za izolacijo tal, medetaž in streh.

PROTIPOŽARNA VRATA

so zgrajena v gradnji za vse objekte, kjer moramo povsem zanesljivo in učinkovito med seboj ločiti posamezne požarne cone in odseke, ne da bi bila pri tem oblikovanju prostora kakorkoli omejena projektantova ustvarjalnost. Izdelujemo vrata z dokazano ognjeodpornostjo 60, 90 ali 120 minut.

Za vse ostale informacije o našem proizvodnem programu lahko pokličete tehnično informativno službo po tel. 061-443-096 int. 36 ali 59.

izolirka

industrija izolacijskih materialov, 61110 Ljubljana, ob železnici 18
telefon: 061/443-096, 442-402, teleks: 31585 yu izo, telefaks: 061/445-182

NA SEJMU OPREME IN SREDSTEV CIVILNE ZAŠČITE V KRANJU OD 6. DO 9. JUNIJA

RAZSTAVLJAMO:

- orodne in arhivske omare, omare za orožje
- blagajne, zidne in pohištvene trezorje
- garniture orodja za reševanje
- varilne garniture, rezalke in brusilke
- hidravlična in verižna dvigala
- nabijače in odkopna kladiva
- zaščitna sredstva

v sodelovanju z IZOLIRKA — Ljubljana

PREDSTAVLJAMO:

- 60 in 90 minutna protipožarna vrata
- protipožarne omete in materialne IZOVERM in INTUMEX
- protipožarni inženiring

Obiščite nas na sejmu

MERKUR KRANJ

pravi ljudje na pravem mestu

CIMOS CITROEN

CIMOS

Tovarna avtomobilov Koper

na sejmu opreme in sredstev civilne zaščite od. 6. do 9. junija 1989 v Kranju predstavlja iz svojega programa SPECIALNIH VOZIL

C 25 E SANITET — reševalno vozilo, namenjeno medicinski oskrbi in prevozu bolnikov ali ponesrečencev ter reševanju v primeru prometnih nesreč, izpod ruševin, ob požarih ipd. Vozilo je opremljeno z dodatno medicinsko in specialno reševalno opremo
C 15 D — patruljno intervencijsko vozilo
C 25 D MINIBUS 4x4, pogon na vsa štiri kolesa

Obiščite nas!

MALI OGLASI

☎ 27-960
cesta JLA 16

APARATI STROJI

Hišni RAČUNALNIK prodam. ☎ 45-276 8781

Prodam RAČUNALNIK C 64 z dodatki. ☎ 28-555 8789

Prodam barvni TV gorenje selektomatik. ☎ 26-558 8795

Prodam OBRAČALNIK za seno pajek 460 in KOMBAJN za krompir - poljski. Janko Žontar, Sv. Duh 27, Škofja Loka, ☎ 632-389 8802

Prodam starejši barvni TV gorenje elektronik, ekran 56 cm. ☎ 84-608 8807

Prodam nov OBRAČALNIK za kosilnico bucher, 30 odstotkov ceneje. ☎ 063/31-132 8808

Prodam 3 leta star ŠIVALNI STROJ ruža elektronik. Informacija na ☎ 51-852, popoldne 8815

Prodam zadnji traktorski NAKLADAČ Riko Ribnica. Dolenc, Zg. Senica 32, Medvode, ☎ 061/611-557 8820

Prodam naslednje kmetijske stroje in priključke: traktorski ROVOKOPAČ Riko 2 in Leon, KOMBAJN za izkop krompirja, rotacijsko KOSILNICO, traktorski SADILEC krompirja. Šifrer, Žabnica 10, ☎ 44-603 8828

Ugodno prodam pralni STROJ gorenje PS 201 (motor v okvari). ☎ 40-127 8833

Prodam GLASBENI STOLP hitachi z daljinskim vodenjem. ☎ 620-135 8834

Nov VIDEOREKORDER orion in brezžični TELEFON, poceni prodam. ☎ 25-650 8843

Prodam PLETILNI STROJ singer, na kartice. ☎ 23-524 8859

SNOPOVEZNIK za BČS in MLATILNICO, prodam. Gorjanc, Hafnerjeva 7, Kranj - Stražišče 8860

GRADBENI MATERIAL

Prodam 620 kosov silikatne OPEKE. Marjan Tkalec, Gasilska 9, Šenčur 8792

Prodam 100 kvad. m. smrekovega POBJONA, širine 80 mm. ☎ 79-081, zvečer 8805

Ugodno prodam betonski MEŠALEC. Ogled vsako popoldne. Dacarjeva 29, Lesce 8813

Prodam trajnožareči KOTEL feroterm, nov. ☎ 631-800 8825

Ugodno prodam belo silikatno OPEKO. ☎ 79-021, zvečer ali zjutraj 8832

SE PRIPOROČAMO!

Prodam 1500 kom BH 6 opeke in BRAKO PRIKOLICO. ☎ 79-674 8841

Prodam 100 kvad. m. LADIJSKEGA PODA. Grad 16, Cerklje 8844

Prodam PEČ za etažno centralno kurjavo. Bodlaj, Zvirče 25, Tržič, ☎ 57-123 8848

Prodam suh hrastov LES - DESKE in PLOHE. ☎ 64-111 8853

lesnina
nudi

po ugodnih pogojih na štiri obroke, brez obresti ali 20 % popust za gotovino

se priporoča Lesnina v Kranju in na Jesenicah

KUPIM

Kupim GARSONJERO ali 1-sobno STANOVANJE v Kranju. Ponudbe na ☎ 70-209 8818

Kupim črnega KOKERŠPANJELA. ☎ 061/731-156, zvečer 8830

Kupim 3-sobno STANOVANJE v Kranju - gotovina. ☎ 39-941 8835

STANOVANJA

Dekle išče sobo v Kranju ali bližnji okolici. Naslov v oglasnem oddelku. 8837

Zamenjam enosobno stanovanje 36 kvad. m v Tržiču, novo naselje za enakovredno ali manjše v Kranju ali okolici. ☎ 40-328 8850

VIDEOTEKA AVS

POSESTI

Prodam TRAVNIK, 5.000 kvad. m., v okolici Begunj na Gorenjskem. Ambrožič, Begunje 41 8856

RAZNO PRODAM

Prodam VZMETNICE, NADVLOŽEK, nizko garderobno OMARO, 2 telečji KOŽI, LESTENEC in nov PRALNI STROJ ei Niš. ☎ 24-330 8794

DNEVNO SOBO katarina, otroško POSTELJICO in gumijast ČOLN, brez motorja, prodam. Benedičič, Hrušica 171, Jesenice 8803

Ugodno prodam SPALNICO, PRALNI STROJ in kuhinjski KIPERBUSCH. ☎ 24-204 8812

Prodam kombiniran otroški VOZIČEK. ☎ 28-930 8831

Prodam dobro ohranjen avstrijski športni VOZIČEK. Majcen, Trg Prešernove brigade 7, Kranj 8849

Rodeo Jeans Co.

Mestni trg, Škofja Loka
Nova trgovina za modno, športno oblačenje
Če ste za jeans, prosim, poiskusite RODEO.

LOKALI

Oddam ali prodam LOKAL (36 kvad.m) v središču Kranja. Šifra: LOKAL 8840

GOSTINSKI LOKAL pri Bledu oddam v najem. Odkup inventarja. Lokal je s teraso, biljardom in ima približno 120 sedežev. Šifra: LOKAL - BLED 8862

STAN.OPREMA

Prodam nov KUPPERSBUSCH in nov štedilnik 2+2. ☎ 36-376 8605

Prodam otroško SOBNO POHIŠTVO (omara, postelja, pisalna miza in nočna omarica). Prodam tudi TROSED in dva FOTELJA. Kličite na ☎ 24-623, zvečer 8836

Prodam etažno EMO central 23 in termoakumulacijsko peč 3 KW. Mihelič Marjan, Zg. Bitnje 232 8851

Prodam SPALNICO. ☎ 70-586 8855

Prodam 4 FOTELJE. ☎ 23-524 8858

OBVESTILA

ROLETE, žaluzije, lamelne zavese naročite ☎ 75-610. KVALITETA! 8066

Cenjene goste OBVEŠČAMO, da bo Gostilna Marija Marinšek, Naklo, ZAPRTA od 7. do 11. junija, zaradi beljenja. Hvala za razumevanje. Se priporočamo! 8678

VOZILA

Prodam LADO NIVO 1600, letnik december 1987, 21000 km. Šuceva 5, Kranj (Primskovo)

BT 50, letnik marec 1988, prodam. Zupan, Franca Barleta 11, Cerklje 8780

APN 6, star leto in pol, z dodatno opremo, prodam. ☎ 75-182 8782

Z 101, letnik 1978, obnovljen, garažiran, prodam. Prislan, Mlakarjeva 22, Kranj, ☎ 22-230 8785

Prodam Z 128, letnik 1986. ☎ 35-402, popoldne 8788

Ugodno prodam FIAT X 1.9 bertone. ☎ 45-066, od 14. ure dalje 8791

Prodam osebni avto BMW tip 320 I, z dodatno opremo, prevoženih 13.000 km, registriran do 15. 3. 1990. Informacije na ☎ 46-070, po 16. uri 8801

Prodam osebni avto FIAT 125 P, letnik 1978. Preisinger, Gubčeva 4, Kranj, ☎ 37-432 8804

Prodam BMW 1602, letnik 1975. Slavko Vidic, Zagoriška 17, Bled 8806

Prodam GOLF, letnik 1986 in FIAT 126 P, letnik 1980, karamboliran, cena ugodna. Stare, Selo 44, Bled 8816

Prodam R 4, letnik 1980, neregistriran, vozen. Sever, Bl. Dobrava 143, ☎ 77-061, dopoldne 8817

Ugodno prodam Z 101, starejši letnik, odlično ohranjena. Tominčeva 15, Kranj, ☎ 44-523 8821

Prodam NSU 1200 in ŠKODO 100 L, karambolirana ter LADO niva, brez motorja. ☎ 64-046 8822

WARTBURG, letnik 1974, v nevoznem stanju, prodam celega ali po delih. Informacije na ☎ 621-210 ali St. Loka 80, Škofja Loka, po 15. uri 8824

Prodam OPEL REKORD karavan 1700 ccm - tovorni, 2 sedeža, brez stranskih stekel, letnik 1972, registriran do 28. 4. 1990. Krožna 13, Kranj, ☎ 22-140 8827

Prodam tomos AVTOMATIK z manjšo okvaro. Reševa 6, Kranj - Primskovo 8829

Prodam KOMBI s kesonom primeren za obrt. Peklenik, ☎ 21-246, dopoldan 8842

FORD tranzit, letnik 1969, ugodno prodam. Božič, Lancovo 50, Radovljica 8845

Prodam dobro ohranjeno Z 101 mediteran, letnik 1981. ☎ 27-238 8847

Ugodno prodam terenski MOPED za trial, unikat. ☎ 74-737 8861

Prodam APN 6, star 5 let. Ravnik, Boh. Bela 30 8793

Ugodno prodam MAZDO 1200, letnik 1969, obnovljena. ☎ 80-074 8797

Po delih prodam R 4 TLS, letnik 1977, prevoženih 85.000 km. Miran Zimic, C. revolucije 8, Jesenice 8799

ZAPOSLITVE

HONORARNO ZAPOSLITEV in odlično plačilo nudimo pri zbiranju prednaročil VODNIKA NARAVNE MEDICINE. Prijave na ☎ 38-206 8527

Takoj zaposlim ŠOFERJA z najmanj 5-letno prakso na prikoličarju ali vlačilcu. Šifra: VESTEN DELAVEC 8571

PROGRAMER išče honorarno zaposlitev, delo na vašem računalniku. Šifra: RAČUNALNIŠTVO 8783

Honorarno delo dobi ČEVLJAR z znanjem rezkanja in brušenja robov čevlja, nekaj ur dnevno. Lahko mlajši upokojenec. Čevljarstvo Kern, Partizanska 5, Kranj 8790

Iščem kakršnokoli honorarno DELO v izmeni. Šifra: JUNIJ - JULIJ 8798

GOSTIŠČE — RESTAVRACIJA »AVSENIK« Begunje na Gorenjskem

redno zaposli 2 kuharja in 2 natakarja oziroma natakarici.

Pogoji dela in prejemki po dogovoru.

Pričakujemo Vas osebno ali pa nas pokličite po telefonu na številko 73-402.

Iščem skupino z lastnim opažem za ŠOLANJE plošče. ☎ 51-024, popoldne 8800

Gostišče v Kranjski gori išče kuhinjsko POMOČNICO. ☎ 88-150 8810

Honorarno zaposlimo KV PREŠIVALKO za šivanje usnja. Lahko je upokojenka. Delo ni na domu. ☎ 23-035 8852

Samostojno ŠIVANJE na domu nudim šivilji. Šifra: SPRETNOST 8863

ŽIVALI

JARKICE - nesnine, hisex, stare 8 tednov in težke bele PIŠČANCE za zakol ali nadaljno rejo, prodajamo od 5. 6. do 8. 6. 1989. Suh kurji GNOJ za gnojenje ali krmljenje prodajamo 9. 6. in 10. 6. 1989. Kokošja farma Moste pri Komendi, ☎ 061/841-471 8609

Prodam KRAVO, brejo 8 mesecev, simentalko. Jože Žagar, Mlakarjeva 50, Šenčur 8784

Zamenjam za mlado KOZO ali prodam mladega sanskega KOZLA, odličen za pleme. ☎ 70-212 8809

Prodam polovico KRAVE. Moste 12, Žirovnica 8814

Prodam BIKCA, starega 10 dni. Čirče 25, Kranj 8826

Prodam BIKCA simentalca, starega 3 tedne. Zg. Otok 13, Radovljica 8857

OSTALO

Ugodno prodam ŠOTOR za 3 osebe. Franc Sova, Šutna 72, Žabnica 8786

Iščemo VARSTVO za 1-letnega fantka na našem ali vašem domu, od oktobra dalje. Križnar, Zg. Bitnje 112, Žabnica 8811

Prodam uvožen športni VOZIČEK (roza barve z dežnikom) in NAHRBTNIK. ☎ 57-628 8823

Prodam rabljeno otroško POSTELJICO z jogijem. Čakš, Zapuže 15, Begunje, ☎ 73-157 8819

Prodam KROMPIR za krmo. Žeje 16, Duplje 8796

Nepričakovano nas je v 68. letu starosti zapustil naš dragi

TONE MARČAN

Od njega smo se poslovili v ožjem družinskem krogu 1. junija 1989 na pokopališču v Kranju. Vsem, ki so darovali vence in cvetje ter izrazili pisno ali ustno sožalje se iskreno zahvaljujemo.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, tasta in brata

IVANA PUČKO

zidarskega mojstra iz Hrastja

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam ob teh trenutkih stali ob strani in nam pomagali. Prisrčna hvala sosedom iz Hrastja in trnovcev ter sodelavcem Kemične tovarne Exoterm Kranj, AMZS DE Kranj, PM Škofja Loka, zdravstvenemu osebju oddelka 200 bolnice Golnik, za lajšanje bolečin. Hvala gospodu župniku in cerkvenim pevcem Župnije Tomaž za lepo opravljen obred in zapete žalostinke, ter govornikom za ganljive besede slovesa ob odprtem grobu. Še enkrat hvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje, poklonili cvetje in ga v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku.

VSI NJEGOVI

Tomaž pri Ormožu, 29. maja 1989

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta, staega očeta in pradeda

JOŽETA ŽBONTARJA

Matevžovega ata iz Rudna

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v teh težkih dneh stali ob strani in nam pomagali. Iskrena hvala GD Rudno, ZB, sodelavcem in sodelavkam Alplesa ter drugim za izrečena sožalja, darovano cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Še posebno se zahvaljujemo dr. Možganu za nudeno zdravniško pomoč v času bolezni. Iskrena hvala gospodu župniku iz Selc za lep pogrebni obred, pevcem za lepo petje ter govorniku Filipu Demšarju za lepe poslovilne besede. Zahvaljujemo se tudi vsem gasilcem za častno spremstvo.

VSEM, KI GA BOSTE OHRANILI V LEPEM SPOMINU — HVALA

ŽALUJOČI VSI NJEGOVI

Rudno, 29. maja 1989

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi drage mame, stare mame in tašče

ALOJZIJE PORENTA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečena iskrena sožalja, podarjeno cvetje ter spremstvo na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo vsem sosedom, gospodu župniku za lepo opravljen obred, pevcem za zapete žalostinke ter KZ Škofja Loka. Vsem in vsakomur, ki nam je pomagal, iskrena hvala.

ŽALUJOČI VSI NJENI

Sv. Duh, Mavčiče, 30. maja 1989

ZAHVALA

Nepričakovano nas je zapustila naša dobra žena, mama, stara mama, sestra, teta in tašča

URŠKA GREGORC

roj. Valjavec
p. d. Žnidarjeva mama

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali vence, cvetje, njo pa pospremili v velikem številu na njeni zadnji poti. Posebna zahvala sosedom, botrom, posebno še Bevčkovim, sorodnikom, prijateljem in znancem. Zahvala g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred ter bratom Zupan za zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

ŽALUJOČI VSI NJENI

Srednja Bela, Preddvor, Kranj, Kokrica, 18. maja 1989

Za pol odstotka višja prispevna stopnja

Kaj pa varčevalni programi?

Škofja Loka, 5. junija - V občinski sisovski blagajni se bo po oceni v prvem polletju zbralo za okrog 17 odstotkov manj denarja, kot dovoljuje interventni zakon glede na rast cen na drobno. Ko so inflaciji prišteli še lanske izgube v zdravstvu (v loški zdravstveni skupnosti je približno za 4,5 milijarde dinarjev neplačanih računov), ki se po sklepu aprilske republiške skupščine plačajo iz letošnjega priliva ter vsoto, potrebno za dohitevanje plač v gospodarstvu, so izračunali, da morajo skupno prispevno stopnjo povečati za pol odstotka.

O sisovskem predlogu sta za skupno mizo razpravljala občinski izvršni svet in sindikalno predsedstvo. Sindikat se je držal načela, da pristaja na povečanje denarja za družbene dejavnosti do meje, ki jo dovoljuje interventni zakon, izvršni svet pa se je razgovoril o starih resnicah. Da bi bilo nepošteno, če bi omejevali občinsko porabo, na drugi strani pa hranili "slone", plačevali ogromne zneske za nerazvite in, denimo, vrh neuvrščenih. Res pa je tudi, so dejali v isti sapi, da od lani ponujenega programa varčevanja v občini ni bilo nič; nihče v kulturni, telesnokulturni ali izobraževalni dejavnosti ni pustil, da se mu karkoli odtegne.

S prvim julijem bo torej skupna prispevna stopnja za loške sise višja za pol odstotka. V izvršnem svetu se s tem sicer niso strinjali, pristali pa so. Hkrati so se odločili, da bodo vendarle poskusili vplivati vsaj na tisto, na kar neposredno lahko, torej na občinsko porabo. Čimprej so zahtevali na mizo varčevalne programe sisov in se zavzeli za to, da bi bile storitve v družbenih dejavnostih boljše; da se zaposleni v zdravstvu, šolstvu, otroškem varstvu ne bi obnašali, kot da jim družba dela strašansko krivico, ko jim ne (more) plača vsega, kar jim gre, ampak da ljudje pričakujejo za plačilo vsaj dobro delo, če že sta konkurenčnost in tržnost v javnih službah neznani besedi...

H. Jelovčan

Bila je prva junijska nedelja...

Blizu 750 pohodnikov na Polani

Povlje, 4. junija - Čeprav je bila pot proti pastirski planini Polana pod Storžičem zaradi deževja precej razmočena in tudi za nedeljo vremenska napoved ni obetala lepega dne, se je tradicionalnega pohoda, ki ga vsako prvo junijsko nedeljo v letu organizira turistično društvo Kokrica, udeležilo blizu 750 pohodnikov.

"Prevladovali so planinci, navajeni hoje tudi v nekoliko slabših razmerah, medtem ko je bilo družin tokrat nekoliko manj," je po končanem pohodu v imenu prireditelja dejal **Franc Rutar**, ki ni mogel skriti zadovoljstva nad tem, da je udeležba presegla pričakovanja. Prvi pohodniki so bili na Polani že ob pol sedmih zjutraj, mnogi so s Polane nadaljevali pot proti Tolstemu vrhu, Domu pod Storžičem ali Kriški gori, številni so ostali na planini le kratek čas in se potem pred grozečimi oblaki vrnili v dolino, približno 120 pohodnikov je bilo doslej še na vseh pohodih, tudi na lanskem, ko je bilo vreme veliko slabše kot letos. Izkušeni prireditelji na čelu s predsednikom sekcije za rekreacijo **Bojanom Vrlinškom** so se tudi tokrat izkazali. S pomočjo športnikov in rekreativcev iz tekaške sekcije so znosili na planino in na okrepčevalnici ob poti 80 kilogramov limon, 15 kilogramov bonbonov, 12 kilogramov sladkorja v kockah, dva 80-kilogramska soda piva in še več steklenic druge pijače. Ker bodo kmetje v sredo prignali na planino živino, so organizatorji pohoda že v nedeljo v glavnem pospravili za sabo, nekaj bodo postorili jutri, v soboto pa bodo vse, kar so prinesli na planino, odnesli nazaj v dolino, tudi embalažo in odpadke.

Sašo in Luka Koritnik iz Cerkelj

Kislo vreme in opoldanska nevihta nista skazila razpoloženja na Polani. Družina Koritnik iz Cerkelj, oče Viktor in mama Ana ter sinova 6-letni Sašo in 4-letni Luka, se je zadovoljna vrnila v dolino. "No, brez padca ni šlo," je pripovedoval Viktor, žena Ana, ki je zaposlena v bolnici na Golniku, pa je na Polani pomagala epileptičnemu bolniku. Sinova sta uživala, bolj je drselo, bolj je bilo prijetno, sicer pa sta se korajžno postavila pred fotografski aparat. **Stane Tavčar** iz Kranja, ki je bil še na vseh dosedanjih trinajstih pohodih, je dejal, da ga pri pohodih na Snežnik, Stol, Porezen, Blegoš in Polano vreme nikdar ne zadrži doma. "Ne gre mi za značke in plakete, ampak zato, da sem v naravi, med ljudmi, prijatelji, znanci... Danes je bilo na vsej poti, še zlasti pa v koči, zelo prijetno vzdušje."

C. Zaplotnik

Šest let trajajoči medobčinski spor dobiva epilog

Leto dni še odlagališče Raskovec

Škofja Loka, 5. junija - Po šestih letih, kar so žirovski ribiči v bojazni za čistočo svojih pitnih voda začeli medobčinski spor zaradi idrijskega odlagališča komunalnih odpadkov Raskovec med idrijsko in škofjeloško vlado, gre nadaljevanka počasi h kraju. Loški izvršni svet je v skladu s sklepi svoje skupščine jeseni sicer zahteval, da Idrijci takoj nehajo odlagati odpadke v Raskovcu ter do usposobitve novega odlagališča ponudil celo prostor na domači deponiji, vendar je pred dnevi pristal na to, da se rok za usposobitev idrijskega odlagališča v Ljubevču podaljša do sredine maja prihodnjega leta.

Idrijci so namreč zelo veliko časa izgubili za iskanje in strokovno potrditev nove primerne lokacije za občinsko odlagališče komunalnih odpadkov oziroma za prepričevanje ljudi, naj ga sprejmejo v svojo bližino. Idrijska skupščina je končno potrdila lokacijo v Ljubevču, vendar pa prej kot v prvi polovici naslednjega leta njihova komunala tam ne bo mogla začeti odlagati odpadkov.

Do takrat bodo torej idrijski odpadki še romali v Raskovec, na katerem pa je zdaj več reda. Obnovljena je ograja, vhodna vrata na odlagališče so stalno zaprta, zgornji del terena je očiščen in pripravljen za glineni naboj, medtem ko odpadke odlagajo na stari del. Razmere na odlagališču pogosto nadzorujejo inšpektorji, strokovnjaki iz Instituta Borisa Kidriča pa kakovost vode na izvirih pod odlagališčem, ki teče proti Žirem.

Škofjeloški izvršni svet se je torej v pričakovanju epiloga neljubega medobčinskega spora ponovno pokazal razumevajočega. Hkrati pa je vztrajal, naj bo projekt za sanacijo Raskovca brez vsakršnega nadaljnjega odlaganja pripravljen do konca tega leta; nanj mora dati svoje mnenje tudi skupina SEPO Instituta Jožef Stefan.

H. Jelovčan

Kmečka zveza o pobudi mladih

Olajšave za kmečke fante

Ljubljana, 6. junija — Novi upravni odbor Zveze slovenske kmečke mladine bo na današnjem sestanku obravnaval sklepe in stališča s problemske konference v Šentjurju in tabora v Goriških Brdih, zahteve za spremembe v kmetijskem šolstvu, majniško deklaracijo in predlog olajšav pri služenju vojaškega roka za kmečke fante. Mladi, zbrani na problemski konferenci v Šentjurju, so namreč dali pobudo, da bi kmečki fantje služili vojaški rok v dveh delih ali bližje domu, tako da bi lahko ob konicah delali tudi na kmetiji; predlagali pa so tudi, naj bi v civilno služenje vojaškega roka vključili tudi "služenje" na hribovskih kmetijah.

V petek pa se bo sestal še upravni odbor Slovenske kmečke zveze, ki bo obravnaval mlečne zagate in bojkot oddaje, pšenično problematiko ter ustavna dopolnila in majniško deklaracijo. Kmečki zvezi predlagata črtanje 80. člena republiške ustave, ki lastnikom gozdov jemlje pravico do gospodarjenja v lastnem gozdu, ustavno zagotovilo, da bo Slovenija pospeševala razvoj družinskih kmetij, vrnitev zadružnega premoženja kmetijskim zadrugam in nacionaliziranih zemljišč agrarnim skupnostim, svobodno ustanavljanje kmetijskih in gozdarskih zadrug, odpravo zemljiškega maksimuma ali povečanje na sto hektarov, uvedbo neposrednih volitev...

C. Z.

Poklicna etika padla pod težo krivic

Prazne učilnice - zrcalo nezadovoljnih učiteljev

Kranj, 5. junija - V gorenjskih vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ter kranjski visoki šoli so se prosvetni delavci pridružili zahtevam republiškega odbora sindikata delavcev vzgoje, izobraževanja in znanosti ter vodstva zveze sindikatov Slovenije po realnem vrednotenju dela in upoštevanju sklepov zbora prosvetnih delavcev v Cankarjevem domu prejšnjo sredo. Svoje nezadovoljstvo so izražali na zborih delavcev, v nekaterih kolektivih pa so grožnjo republiških sindikatov o splošni stavki kot skrajnem načinu protesta proti neuresničenim zahtevam (zlasti v republiškem izvršnem svetu in izobraževalni skupnosti) prehiteli in danes stavkali.

Učilnice so ostale prazne v škofjeloški občini, kjer ni bilo pouka v nobeni osnovni šoli, razen v Železnikih (poskrbeli pa so za varstvo otrok), v glasbeni šoli in v srednjih šolah, medtem ko so kranjski učitelji pustili učence doma le v peščici srednjih šol; v "gimnaziji", Iskrini šoli, trgovski in ekonomski. Povsod drugod se je delo "normalno" odvijalo.

Zahteve zaposlenih v vzgoji, izobraževanju in znanosti se ne nanašajo le na skrb za lastni socialni položaj, čeprav je res, da terjajo takojšnjo uskladitev plač (in poračun) z gospodarstvom. Uskladitev pomeni, da morajo njihove plače v povprečju vsaj za 20 odstotkov presegati povprečje gospodarstva. Zaposlenim pa, kot rečeno, ni samo za plače. Terjajo trajno sistemsko ureditev financiranja tega področja v okviru tako imenovanega nacionalnega programa; za izobraževanje bi brez denarnih problemov morali nameniti najmanj 5,5 odstotka narodnega dohodka, ne pa le sedanjih nekaj več kot štiri odstotke.

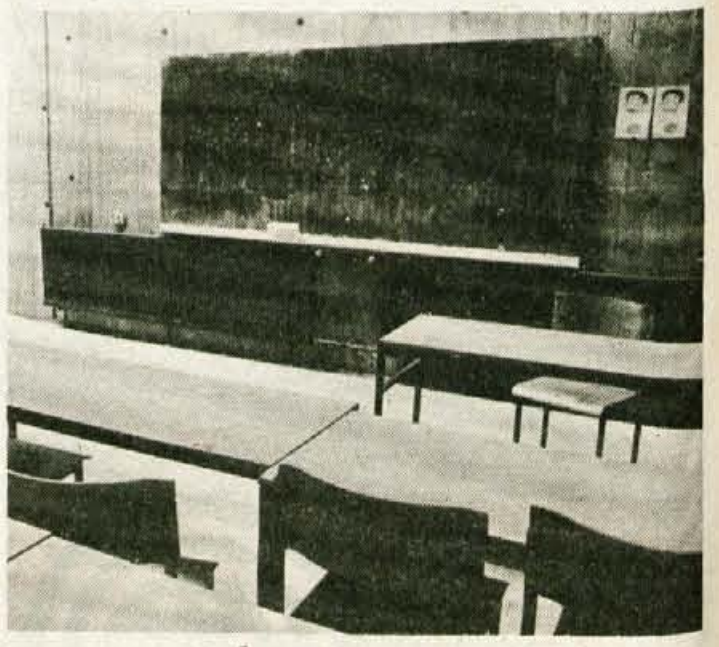

Odgovor na slednje vprašanje pričakujejo od izvršnega sveta 21. junija na zasedanju republiške skupščine, ko zahtevajo od izvršnega sveta celovito poročilo o uresničevanju sklepov skupščine, ki se nanašajo na razvoj družbenih dejavnosti, realno rast osebnih dohodkov, sprotno valorizacijo osebnih dohodkov (Dušan Šinigoj je minuli petek že objubil uskladitev plač z gospodarstvom) in razbremenitev bruto osebnih dohodkov delavcev v družbenih dejavnostih z nekaterimi prispevki in davki. Če sklepi slovenske skupščine in zbora prosvetnih delavcev iz Cankarjevega doma ne bodo uresničeni, bo sindikat sprožil postopke za odpoklic odgovornih v izvršnem svetu in republiški skupščini.

Prosvetni delavci, ki so svoje nestrinjanje z vladno politiko na področju vzgoje, izobraževanja in znanosti nakazali že s srednješolskim opozorilnim štrajkom 22. marca letos, zdaj še številčnejši, složnejši in odločnejši terjajo pravico zase in za mladino. Jim jo bo sedanja vlada sposobna zagotoviti?

H. Jelovčan
Foto: G. Šinik

Spomladanski izlet Gorenjskega glasa

Prijave za naš izlet že prihajajo. Naj še enkrat povemo, da se lahko prijavite v agenciji Odisej v Kranju, lahko jih pokličete na številko 28-[illegible] ali 21-790 in se dogovorite za plačilo po pošti ali tudi kasneje na avtobusu. Prav tako še enkrat povejmo, da bo izlet 17. junija, z odhodom ob 7. uri izpred Creine v Kranju. Povratek bo okoli 20. ure. Cena izleta je 205.000 din.

Danes objavljamo naročnike, ki so jih žrebali v naši upravi. Ti bodo odšli na izlet brezplačno.

ŽREBANJE NAROČNIKOV ZA GLASOV IZLET

žrebanje 1. 6. ob 10.20 uri

IME IN PRIIMEK	NASLOV
TERLE ZDENKO	Planina 10, Kranj
MOHORIČ OLGA	Jelovška 9, Bled
ROBIČ JOŽE	Zg. Rute 1145, Gozd Martuljek
KLINAR VLADIMIR	Planina 80, Jesenice
MAKUC DRAGO	M. Pijadeja 44, Kranj
VAMBERGER MARTINA	Zlatnerjeva 6, Kranj
RANT LUKA	Bukovščica 7, Selca
PUŠAVEC ANTON	Hudo 3, Tržič
GAZVODA JOŽE	Koroška 1, Kranjska gora
ARH TINE	Češnjica 42, Sr. vas v Bohinju
JEMEC-ŽLOGAR DARJA	Groharjevno nas.3, Škofja Loka
SKUBER OGLA	Zg. Jezersko 28, Zg. Jezersko
AVBELJ DEDANKA	Nova vas 17, Radovljica
SMOLEJ NACE	Begunje 43, Begunje
KAVAR TONČEK	Lahovče 3, Cerklje
AŽMAN ALOJZIJA	Golnik 51, Golnik
URBANC BLAŽ	Podbrezje 110, Duplje
TAŠKAR MARJETA	Mavčiče 14, Mavčiče
ŠARC JANEZ	Kašeljska c. 118, Ljubljana Polje
POTOČNIK MIHA	Belca 4, Mojstrana
VIDIC ALOJZ	Strahinj 90, Naklo
KRIŠTOF JOŽICA	Na trati 37, Lesce
DOLINŠEK IVAN	Tupališe 40, Predvor
BEŠTER JOŽE	Rovte 11, Podnart
ZAKOTNIK JOŽE	Dorfarje 32, žabnica
GASER JANEZ	Racovnik 17, Železniki
PREŠEREN RADOSLAV	Vrba 26, Žirovnica
PETERNEL BOŽA	Kropa 55, Kropa
KERN CILKA	Nasovče 31, Komenda
VETERNIK JOŽE	Rozmanova 5, Kamnik
SUŠNIK ANICA	Dolenje 3, Radomlje
PIRC FRANC	Stara Loka 80, Škofja Loka
ČERNIČ CILKA	Oprešnikova 78, Kranj
SKODLAR FRANC	Britof 82, Kranj
POTREBUJEŠ MARIJA	Kropa 125 a, Kropa

Izžrebala: Pintar Nuša, Šiškovo naselje 39, Kranj in glavni urednik Štefan Žargi.

Z nami bodo odšli tudi najboljši mladi dopisniki: Melita Kramar, Miha Žnidaršič, Matiček Žumer, Simona Soklič, Alenka Krt, Tamara Završnik in Lavra Špik.

Prav tako imajo brezplačen sedež v avtobusu Marička Mavec iz Šorlijeve v Kranju, ki je bila izžrebana na prejšnjem izletu, Jože Cuderman iz Babnega vrta, ki so ga izžrebali na Poljani in zveste dopisnice ženske strani Marija Bajželj iz Naklega, Slavica Pustolemšek iz Kranja in Ivanka Berlec iz Gorij.

OB LIPI SPRAVE V SPOMIN

Po strelu v tilnik,
še zvezanih rok,
si zvrnil me v brezno,
moj brat, k tisočerim.

Ob lipi sprave, ki je bila posajena 11. maja na ljubljanskih Žalah in poganja neprijaznim vetrovom navkljub na jasi pri prehodu iz starih Žal na nove, kjer smo se lansko leto na Dan mrtvih prvič javno spomnili vseh žrtev stalinizma in naših zmot, vseh nekrivih in krivih, ki počivajo v nezaznamovanih grobovih in grobiščih po slovenski zemlji in drugod, bo v torek, 27. junija 1989, ob 17. uri skromna žalna slovesnost. Posvečena bo tisočem naših sonarodnjakov, domobrancem, njihovim svojcem, somišljenikom in drugim, ki so bili v maju 1945. v Vetrinju na Koroškem izročeni našim oblastem in na svoji (naši in njihovi) zemlji mučeni in pobiti v imenu neomejene Moči, ki je s tem dejanjem zapostavila človečnost, temeljno etično načelo — človečnost.

Spomin na najbolj tragične dni v vsej naši zgodovini dolgujemo Slovenci tudi sebi in človeški civilizaciji, tudi tistim našim ljudem, ki so zaradi pobitih svojcev destletja bili zapostavljeni, pa onim, ki so v strahu pred boljševističnim maščevanjem zapustili rodno grudo, in še zlasti mlademu rodu, ki iz učbenikov zgodovine izve premalo, da bi mogel spoznati, česa se mora varovati, da bi se narodova tragedija ne ponovila nikdar.

Ljubljana, v maju, 1989

Skupina nekdanjih borcev NOV
in kulturnih delavcev
Stanislav Klep, Kranj
Viktor Blažič, Ljubljana